

”Lapsen parhaaksi yhteisvoimin” Kasvatuskumppanuus päiväkotie Aarteessa

Koponen, Virve
Taskila, Sari

Laurea-ammattikorkeakoulu
Tikkurila

”LAPSEN PARHAAKSI YHTEISVOIMIN”
Kasvatuskumppanuus päiväkotia Aarteessa

Virve Koponen
Sari Taskila
Sosiaalialan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Joulukuu 2008

Virve Koponen
Sari Taskila

"Lapsen parhaaksi yhteisvoimin" - Kasvatuskumppanuus päiväkotiki Aarteessa

Vuosi

2008

Sivumäärä 83

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli selvittää, miten päiväkotiki Aarteen työntekijät ja vanhemmat ymmärtävät kasvatuskumppanuuden. Lisäksi selvitimme, minkälaista tukea vanhemmat toivoivat päiväkodilta ja henkilökunnan kanssa toteutettavalta kasvatuskumppanuudelta ja vastasiko päiväkotiki näihin tarpeisiin. Halusimme myös saada tietoa siitä, mitkä asiat vaikuttavat kasvatuskumppanuuden onnistumiseen ja miten siinä on onnistuttu. Tarkoituksenamme oli myös saada vanhemmilta mahdollisia kehittämisehdotuksia, joita päiväkodin henkilökunta voi hyödyntää tulevaisuudessa.

Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen eli laadullinen. Aineistomme on kerätty vanhemmille ja päiväkodin henkilökunnalle lähetetyillä kyselylomakkeilla, jotka koostuivat avoimista kysymyksistä. Uusimme vanhempien kyselyn, koska vastausprosentti jäi hyvin pieneksi ensimmäisellä kerralla. Lisäksi olemme käyneet päiväkodin henkilökunnan kanssa aihetta syventäviä keskusteluja useamman kerran.

Teoriaosuudessa olemme avanneet käsitteitä kasvatuskumppanuus ja vuorovaikutus, varhaiskasvatus ja päivähoito. Käsittelemme kasvatuskumppanuutta varhaiskasvatuksen sekä ammatillisen vuorovaikutuksen näkökulmasta. Lisäksi kasvatuskumppanuutta tarkastellaan lapsen ja vanhemman näkökulmista. Päivähoitoa olemme käsitelleet yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

Työntekijöiden mukaan kasvatuskumppanuus on ennen kaikkea lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemista yhteistyössä vanhempien kanssa. Vanhempien vastauksissa oli enemmän hajontaa, mutta pääasiassa kaikki vanhemmat sanoivat, että kasvatuskumppanuus on vanhempien tasaveroista kuuntelemista ja heidän näkemyksiään tulee huomioida. Vanhemmat toivovat työntekijöiltä tukea, keskusteluja sekä käytännön vinkkejä, mikäli ongelmia ilmenee. Pääsääntöisesti vanhemmat olivat tyytyväisiä saamaansa tukeen ja uskoivat, että apua saa jos tarvetta ilmenee. Työntekijöiden mukaan kasvatuskumppanuuden onnistumiseen vaikuttaa keskeisinä tekijöinä kiireettömyys ja sitoutuminen. Vanhemmat mainitsivat keskeisinä asioina työntekijöiden kiinnostuksen lapsesta ja ongelmista puhumisen. Vanhemmat pääsääntöisesti pitivät päiväkodin henkilökuntaa ammattitaitoisena. Vanhemmilta tuli useita kehittämisehdotuksia tiedonkulkuun liittyen ja siihen, kuinka parantaa päivän sisällöstä tiedottamista.

Asiasanat: kasvatuskumppanuus, vuorovaikutus, varhaiskasvatus, päivähoito

Virve Koponen
Sari Taskila

"Acting together for children's best" - partnership in ECEC at day care centre Aarre

Year 2008

Pages 83

The purpose of this thesis was to examine how the employees and parents of day care centre Aarre understood the notion of partnership in ECEC. More over, part of the thesis process was to find out, what kind of support parents hoped from the day care centre, also in terms of partnership in ECEC between day care employees and parents, and whether the day care managed to meet those demands. Also, we wanted to have information about the factors that influence the success of partnership in ECEC, and to examine, how day care centre Aarre had succeeded in this. An additional purpose of the thesis was to get some ideas for development from the parents in terms of the future needs of day care centre Aarre.

The research material of this qualitative thesis was gathered using questionnaires, which were sent to the parents and employees of the day care centre. The questionnaire for parents was sent twice because of the low number of answers. The questionnaires consisted of open questions. Furthermore, discussions with the employees of the day care centre were held to deepen the topic.

In this thesis, the theoretical frame of reference consisted of the themes of educational partnership and interaction, early childhood education and day care. Educational partnership is being examined from the viewpoint of early childhood education and professional interaction. Furthermore, partnership in ECEC was studied from the viewpoint of children and parents, and day care was studied from the social viewpoint.

According to the employees, partnership in ECEC is supporting child's growth, development and learning together with the parents. The answers provided by parents varied but mainly all the parents said that partnership in ECEC means listening to the parents and parents' views should be taken into consideration. Parents hoped for support, conversations, and practical tips from the employees if they had some problems. In general, parents were very pleased with the support and they believed that they would get help from day care centre if needed.

According to the employees, the key factors influencing the success of educational partnership were unhurried time with children and commitment. The parents found essential that the employees were interested in the child and willing to bring up and discuss possible problems. They also saw the employees of day care centre as mainly professional. The parents had several ideas for development concerning communication and providing information about child's day at the day care.

Keywords: partnership in ECEC, interaction, early childhood education, day care

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	7
2	OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT	9
	2.1 Yhteiskunnalliset lähtökohdat	10
	2.1.1 Lapsuuden muuttuminen.....	11
	2.1.2 Vanhemmuuden haasteita	11
3	KERAVAN PÄIVÄHOIDON KUVAUS	13
	3.1 Keravan varhaiskasvatussuunnitelma	14
	3.2 Päiväkoti Aarre	15
4	VARHAISKASVATUS YHTEISKUNNASSAMME	16
	4.1 Ekologinen näkökulma varhaiskasvatukseen.....	17
	4.2 Varhaiskasvatusta normittavat laki ja asetus	21
	4.3 Varhaiskasvatus päivähoidossa.....	22
	4.4 Varhaiskasvatussuunnitelma	23
5	KASVATUSKUMPPANUUS VARHAISKASVATUKSESSA	24
	5.1 Kasvatuskumppanuuden rakentuminen.....	26
	5.2 Mitä kasvatuskumppanuus edellyttää työntekijältä?.....	27
	5.2.1 Ammatillinen vuorovaikutus.....	28
	5.2.2 Kasvatusyhteisössä toimiminen	29
	5.3 Lapsen yksilöllinen huomioiminen ja kuuleminen päivähoidossa.....	30
	5.4 Vanhemman huomioiminen päivähoidossa.....	32
6	TUTKIMUSKYSYMYKSET	33
7	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	33
	7.1 Tutkimusmenetelmät	34
	7.2 Aineiston keruu	35
	7.3 Aineiston analysointi.....	36
	7.4 Tutkimuksen luotettavuudesta ja yleistettävyydestä	37
	7.5 Tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä.....	39
8	TUTKIMUKSEN TULOKSET	40
	8.1 Työntekijöiden kyselyaineisto	40
	8.1.1 Kasvatuskumppanuus ja ammatillinen vuorovaikutus.....	40
	8.1.2 Kasvatuskumppanuus päiväkodin arjessa	41
	8.1.3 Perheiden haasteet ja tarpeet.....	42
	8.1.4 Kasvatuskumppanuuden onnistuminen	43
	8.2 Vanhempien kyselyaineisto.....	43
	8.2.1 Kasvatuskumppanuus	44
	8.2.2 Yhteistyö ja vanhemman kohtaaminen.....	44
	8.2.3 Kasvatuskeskustelut	45

8.2.4	Tiedonkulku lapsen päivästä	46
8.2.5	Perheiden haasteet ja tarpeet.....	47
8.2.6	Vanhempien kehittämis ehdotuksia päiväkodille	48
9	JOHTOPÄÄTÖKSET	49
9.1	Kasvatuskumppanuus ja ammatillinen vuorovaikutus	49
9.2	Kasvatuskumppanuus päiväkodin arjessa	51
9.3	Perheiden haasteet ja tarpeet.....	53
9.4	Kasvatuskumppanuuden onnistuminen	55
9.5	Yhteenveto johtopäätöksistä.....	57
10	POHDINTA	58
10.1	Luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä	59
10.2	Tavoitteiden saavuttaminen ja ammatillinen kehittyminen.....	60
10.3	Pohdintaa päiväkodin toiminnan kehittämisen näkökulmasta	61
	LÄHTEET	65
	KUVIOT	67
	LIITTEET	68

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme aihe sai alkunsa kiinnostuksestamme kasvatuskumppanuutta kohtaan. Kasvatuskumppanuus on yksi niistä keinoista, joilla pyritään kasvattamaan lapsesta hyvinvoiva aikuinen. Järvisen ja Kolben mukaan (2002: 8) maailma on muuttunut paljon nykyisten kasvatustajien oman lapsuuden ajoista. Tästä syystä vanhemmat ja ammattikasvattajat eivät voi itsensä selvästi hyödyntää omia kokemuksiaan kasvatuksen ohjenuorana. Myös tulevaisuus, johon lapsia kasvatuksella valmistellaan, on entistä epävarmempi ja ennustamattomampi.

Kasvatuskumppanuus on viime vuosina noussut päivähoidossa yhä suurempaan rooliin. Kaske- lan ja Kekkonen (2007: 12-16) mukaan kasvatuskumppanuudessa halutaan korostaa entistä enemmän vanhempien ja lasten kuuntelemisen ja kuulemisen tärkeyttä. Vanhempien oman lapsensa tuntemus, mielipiteet, näkemykset ja toiveet tulee ottaa entistä enemmän huomioon jo lapsen varhaiskasvatuspolkua suunniteltaessa sekä toteutettaessa. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on, että lapsen kasvuyhteisöt, koti ja päivähoito, ovat vastavuoroisessa ja dialogisessa vuoropuhelussa keskenään. Vuoropuhelun kautta eri osapuolet tekevät näkyväksi kodin ja päivähoiton toisistaan poikkeavat todellisuudet sekä niiden vaikutukset lapsen kannalta.

Kinnusen ja Rönkän mukaan 1990-luvun aikana tapahtuneen yhteiskunnallisen murroksen myötä perheiden ja vanhempien toimimisen edellytykset ovat muuttuneet. Uusi kulttuuri- ja toimintaympäristö on luonut perheille uudenlaisia mahdollisuuksia, mutta toisaalta myös vaatimukset ja stressitekijät ovat lisääntyneet. Tämän päivän keskeisiksi haasteiksi on nousemassa työn tuomat haasteet ja vaatimukset, jotka vaikuttavat kodin ja työn yhdistämiseen sekä perheen sisäisiin suhteisiin. Vanhemmuutta vaikeuttaa myös verkostojen katoaminen. Uusia haasteita luo myös perheiden muuttuneet rakenteet, ja nykyään uusperheet ovat yleisiä. "Työtä, parisuhdetta ja vanhemmuutta voi yhdistää monin eri tavoin, eikä ole ainoastaan yhtä tietä hyvään perhe-elämään." (Kinnunen ja Rönkä 2002: 4-5.) Yhteiskunnan, vanhemmuuden ja perherakenteiden muuttuminen on omalta osaltaan vaikuttanut siihen, että kasvatuskumppanuus on noussut entistä tärkeämpään asemaan päivähoidossa.

Opinnäytetyömme on toteutettu päiväkotia Aarteessa, joka sijaitsee Keravalla Etelä-Suomen läänissä, Keski-Uudellamaalla. Opinnäytetyö on toteutettu alusta asti yhteistyössä päiväkotia Aarteen kanssa ja se koskee päiväkotia Aarteessa olevia lapsia ja heidän vanhempiaan sekä päiväkodin henkilökuntaa. Opinnäytetyömme on tutkielmatyyppinen ja tutkimusotteeltaan kvalitatiivinen eli laadullinen. Tutkimuskysymyksemme ovat: miten vanhemmat ja työntekijät ymmärtävät kasvatuskumppanuuden, miten kasvatuskumppanuus näkyy päiväkodin arjessa, minkälaista tukea vanhemmat toivovat päiväkodilta ja kasvatuskumppanuudelta sekä mitkä tekijät vaikuttavat kasvatuskumppanuuden onnistumiseen. Haemme vastauksia myös siihen, ovatko työntekijöiden ja vanhempien käsitykset kasvatuskumppanuudesta samansuuntaisia vai löytyykö niistä eroavaisuuksia. Tarkoituksenamme on saada tietoa myös siitä, miten kasvatuskumppanuus on onnistunut ja kuinka sitä voitaisiin kehittää lisää. Aineistonkeruumenetelmänä käytimme avoimista kysymyksistä koostuvia kyselylomakkeita. Vanhemmille ja työntekijöille oli omat kyselylomakkeensa. Kyselyt toteutettiin keväällä ja syksyllä 2008.

Työmme teoreettinen tausta ja perusta muodostuu neljästä kokonaisuudesta, joita ovat opinnäytetyön lähtökohdat, Keravan päivähoiton kuvaus, varhaiskasvatus yhteiskunnassamme sekä kasvatuskumppanuus varhaiskasvatuksessa. Aloitamme kuvaamalla työmme lähtökohtia käytännön tasolta sekä yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Tämän jälkeen kuvaamme Keravan aluetta ja varhaiskasvatussuunnitelmaa, joka ohjaa myös päiväkotia Aarteen toimintaa. Varhaiskasvatussuunnitelmasta käytämme tässä opinnäytetyössä myös nimitystä vasu.

Varhaiskasvatusta tarkastelemme yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Kokonaisuudessa kuvaamme, mitä varhaiskasvatus on, mitkä asiakirjat ohjaavat varhaiskasvatusta sekä miten varhaiskasvatus näkyy päivähoitossa ja suomalaisessa yhteiskunnassa. Nostamme esiin myös joitakin tämän päivän varhaiskasvatuksessa vaikuttavia teoriasuuntauksia. Ekologista teoriaa tarkastelemme erityisesti siitä näkökulmasta, miten se on vaikuttanut nykypäivän varhaiskasvatukseen ja mitä se käytännössä tarkoittaa. Olemme myös suunnitelleet tämän pohjalta kuvion, jonka tarkoituksena on kuvata päiväkodin ja vanhempien välistä kasvatuskumppanuutta. Lopuksi kuvaamme kasvatuskumppanuutta osana varhaiskasvatusta. Käsittelemme sitä, mitä kasvatuskumppanuus on, miten kasvatuskumppanuus näkyy varhaiskasvatuksessa ja miten kasvatuskumppanuus näyttäytyy työntekijän, vanhemman ja lapsen näkökulmasta.

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

Opinnäytetyöprosessimme alkoi keväällä 2008. Opinnäytetyön aihetta pohtiessamme huomasimme, että meitä molempia kiinnosti sama aihealue ja hankelinja: lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi. Tältä pohjalta työstimme opinnäytetyömme aihetta, ja lopulliseksi kiinnostuksen kohteeksemme muodostui kasvatuskumppanuus. Kiinnostuimme kasvatuskumppanuudesta, koska koimme sen mielenkiintoiseksi, tärkeäksi ja tutkimisen sekä kehittämisen arvoiseksi aiheeksi. Alun perin olimme kiinnostuneita kasvatuskumppanuudesta päiväkodin arjen näkökulmasta sekä halusimme opinnäytetyössämme saada erityisesti vanhempien kokemukset ja ajatukset näkyviin. Kokemusta varhaiskasvatuksesta, päivähoidosta ja kasvatuskumppanuudesta oli meillä molemmilla jo ennen opinnäytetyön aloittamista. Kokemuksemme ovat kuitenkin sillä tavoin erilaisia, että toinen on ollut vanhemman ja toinen työntekijän roolissa. Tällä tavoin yhdessä jakamamme kokemusperäinen tieto täydentää toisiaan.

Kun kiinnostuksen kohde oli tiedossa, lähdimme etsimään yhteistyökumppania. Opintojen kautta tutustuimme päiväkotia Aarteeseen ja sen toimintaan. Saimme kuulla, että toimintakautena 2007-2008 heillä oli ollut kasvatuskumppanuus yhtenä kehittämisteemana. Olimme yhteydessä päiväkodin johtajaan, joka oli hyvin kiinnostunut alustavista opinnäytetyösuunnitelmistamme ja ajatuksistamme. Lähdimme yhdessä päiväkodin johtajan kanssa työstämään opinnäytetyömme aihetta ja viemään asiaa eteenpäin. Sovimme alustavasti, että teemme kevään aikana keräämäästämme aineistosta yhteenvedon päiväkodin kehittämispäivään 2.6.2008. Aikataulu oli tiukka, ja se ohjasi myös aineistonkeruumenetelmämme valintaa. Tarkoituksena oli koko opinnäytetyöprosessin ajan olla tiiviisti yhteydessä päiväkotia Aarteeseen ja sen henkilökuntaan. Koimme, että tällä tavoin opinnäytetyömme hyödyttäisi päiväkotia Aarretta parhaalla mahdollisella tavalla ja samalla yhteistyö olisi meille opinnäytetyön tekijöinä hyvin antoisaa.

Opinnäytetyön tekijöinä lähtökohtanamme oli alusta asti se, että opinnäytetyömme on työelämälähtöinen ja palvelee päiväkotia Aarretta mahdollisimman kattavasti. Opinnäytetyömme tavoitteena on vastata työelämän ja päiväkotia Aarteen tarpeita ja vaatimuksia. Samalla tavoitteena on tuottaa uutta tietoa ja herättää ajatuksia tai kehittämis ehdotuksia kasvatuskumppanuuteen liittyen.

Henkilökohtaisina tavoitteinamme on saada opinnäytetyöprosessin aikana kattavasti tietoa ja käytännön näkemyksiä kasvatuskumppanuudesta, joita voimme tulevassa työssämme hyödyntää. Lisäksi tavoitteinamme on oppia tutkimuksellista työtettä ja saada kokemusta tutkimusprosessista. Tiivis yhteistyö työelämän kanssa tukee erinomaisesti myös ammatillista kasvua ja kehittymistä.

2.1 Yhteiskunnalliset lähtökohdat

Kasvatuskumppanuus koetaan varhaiskasvatuksessa tärkeäksi, ja kasvatuskumppanuus on viime vuosina ollut päivähoidon keskeisimpiä kehittämisaikavälisiä alueita. Kasvatuskumppanuuden merkitystä on korostettu myös valtakunnallisissa varhaiskasvatuksen ohjeissa ja linjauksissa (mm. Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen linjauksista 2002). Varhaiskasvatuksen tutkimus on lisännyt tietoa kasvatuskumppanuudesta ja siitä kirjoitetun kirjallisuuden, opinnäytetöiden ja gradujen määrä on lisääntynyt. Valtakunnallisten linjausten kautta kasvatuskumppanuus on tullut myös Keravan varhaiskasvatussuunnitelman yhdeksi painoalueeksi. Opinnäytetyötä aloittaessamme kasvatuskumppanuuden merkitys näkyi päiväkotiyhteisöissä, että kasvatuskumppanuutta haluttiin kehittää edelleen.

Kasvatuskumppanuuden kehittymiseen Suomessa ovat vaikuttaneet varhaiskasvatuksen kehittymisen ja tutkimuksen lisäksi yhteiskunnan ja sen arvojen muuttuminen. Kinnunen (2003: 17,18) mukaan vasta 1900-luvulla kasvatukselle on alettu asettaa tavoitteita, jotka tukevat lapsen oman persoonan kehitystä. Tällöin alettiin pitää myös keskeisempänä lapsen psyykkistä ja sosiaalista kasvua. "Tämän kehityksen tukemisessa tarvittiin hellyyttä ja rakkautta sekä vuorovaikutusta vanhempien ja lapsen kesken." 1970-luvulla haluttiin päästä eroon autoritaarisesta kasvatuksesta ja alettiin arvostaa lapsen oikeutta toteuttaa itseään. Tätä kutsuttiin myös vapaaksi kasvatukseksi. Nykypäivänä lasta pidetään arvokkaana yksilönä. Myös ensisynnyttäjän keskimääräinen ikä on noussut 28-vuoteen ja lapset ovat useimmiten toivottuja. "Lapset ovat perheiden elämän tarkoitus. Vanhempien aikataulut pyörivät lasten aikataulujen ympärillä."

Lainsäädännöllisesti katsottuna suomalaisten lasten elämä on maailman parhaiten turvattua. "Sosiaaliturvan edut koskettavat kattavasti kaikkia väestöryhmiä. Lapsi on yhteiskunnalle arvokas kansalainen, ei vain tulevana veronmaksajana, vaan arvokkaana ihmisenä sinänsä. Tästä kertoo huolenpito myös niistä, jotka eivät koskaan tule veroja maksamaan." Kinnunen esittää kuitenkin kysymyksiä nykytilanteesta ja siitä, saavatko lapset sitä mitä he tarvitsevat vai huolehditaanko heistä vain yhteiskunnan ja aikuisten ehdoilla. Vanhemmat huolehtivat lapsen ulkoisista tarpeista, mutta kysymys kuuluu, jäävätkö lapsen sisäiset tarpeet kohtaamatta. Nykyään lapsuudella näyttäisi olevan kaksi uhkatekijää, joista ensimmäinen on lapsuuden rajojen hämärtyminen ja toinen on lasten yksinäisyys. (Kinnunen 2003: 17, 18, 19.)

2.1.1 Lapsuuden muuttuminen

Kasvatusta ja vanhemmuutta on 1980-luvulla alettu tulkita prosessiksi, johon vaikuttavat sekä vanhemmat että lapsi. Kummatkin ovat aktiivisia elämäänsä vaikuttajia. Kun vanhempien asema kasvatuksen asiantuntijoina alkoi korostua ja vahvistua, lapsen kasvatusta tiedostettiin entistä enemmän sekä vaativaksi että iloa ja nautintoa tuottavaksi prosessiksi, jossa sekä lapset että vanhemmat kasvavat ja kehittyvät. Vanhemmuus on merkittävä ja vaikea rooli.

"Isän merkitystä kasvattajana ja äidin tukijana korostetaan yhä voimakkaammin. Isän tulee osallistua lapsen hoitoon aktiivisesti heti alusta alkaen. Vastaavasti näkemys äidin ensisijaisesta asemasta on selvästi vähentynyt. Lapsi kiintyy henkilöön, joka huolehtii ja välittää hänestä." (Aaltonen, Ojanen, Sivén, Vihunen & Vilén 1999: 40.)

Kallialan (2002: 96, 98) mukaan "aikuisten ja lasten välinen suhde on muuttunut kaikkialla länsimaissa, mutta Suomessa muutos on ollut erityisen selvä." Puhutaan, kuinka nykyään kasvatusta on kadoksissa ja vanhemmuus hukassa. Viidessäkymmenessä vuodessa muutos on näkynyt asteittain, olemme siirtyneet epäröimättömästä kasvatuksesta epäröivään kasvatukseen. Epäröimättömät vanhemmat uskoivat itseensä ja osasivat kertoa lapsilleen, mikä on oikein ja mikä väärin. Epäröivät vanhemmat sen sijaan eivät uskalla luottaa itseensä. Ennen ongelmat olivat siinä, että lapsella oli riski joutua liian ahtaalle tiukkojen sääntöjen vuoksi. Nykyään taas ongelmana on se, että lapsi saattaa kokea turvattomuutta selkeiden rajojen puuttuessa.

Nykyään lapsen elinympäristöön kuuluu muutakin kuin vain perhe ja vanhemmat. "Lapsuus ei enää ole pelkkää perhelapsuutta. Koulu ja päivähoito kiinnittävät lasta muihin yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin ryhmiin ilman perheen välittävää yhteyttä. Näiden instituutioiden kehitys onkin muuttanut huomattavasti lasten ja nuorten elinympäristöjä. Samoin ovat muuttuneet näkemykset vanhempien ja näiden kasvatustituutioiden välisistä suhteista." (Alasuutari 2003: 24.)

"Suomalaisen lapsen aseman muuttuminen on yhteydessä suomalaisen yhteiskunnan kehitykseen maatalousvaltaisesta sääty-yhteiskunnasta jälkitekollistuneeksi hyvinvointivaltioksi." Lapsen näkökulmasta suurin muutos on ollut lapsilainsäädännön, koulutuksen ja lastensuojelun kehitys. Voidaan puhua lapsuuden yhteiskunnallistamisesta, koska lapsen asema on lakisääteisesti vahvistettu yhteiskunnassa ja perheessä. (Aaltonen ym. 1999: 30.)

2.1.2 Vanhemmuuden haasteita

Kinnusen ja Maunon mukaan (2002: 101-102, 105) tutkimuksissa on saatu tuloksia, joista käy ilmi, että miehet ja naiset pitävät perhettä työelämää tärkeämpänä. Useimmat kuitenkin ha-

luavat sitoutua kumpaankin elämäntilanteeseen sukupuolesta riippumatta. Työssä pidetään usein tärkeänä inhimillisen kasvun tarpeiden tyydyttämistä, mikä tarkoittaa mahdollisuuksia toteuttaa itseään, saavuttaa omia tavoitteita, ottaa vastuuta sekä saada itsearvostuksen kannalta tärkeitä onnistumisen kokemuksia. "Perheeltä puolestaan odotetaan rakkautta, vuorovaikutusta, kumppanuutta sekä turvallisuutta. Näin ollen työ ja perhe tyydyttävät erilaisia tarpeita ja yksilö voi ja haluaa olla samanaikaisesti sitoutunut molempiin." Ongelmia saattaa synnyttää erilaisten roolien ristiriita. Toisaalta pitäisi jäädä ylitöihin, mutta toisaalta pitäisi olla perheen kanssa. Paras lähtökohta olisikin se, että useiden roolien hallinta kohottaa yksilön itsetuntoa, monipuolistaa hänen persoonallisuuttaan ja lisää sosiaalista pätevyyttä. Nykyään asiantuntijat puhuvat vanhempien aikapulasta. Asiantuntijat ovat aikapulasta huolissaan, sillä vanhempi ei voi korvata poissaoloaan sillä, että satsaa kaikkensa pieniin perheen kanssa vietettyihin hetkiin.

Kotikasvatukseen vaikuttavat monet tasot, kuten yhteiskunnan odotukset, arvot, normit, lait tai asenteet. Lisäksi kotikasvatukseen vaikuttavat vanhempien omat, itse asettamat tavoitteet. Suurimpina muutoksina kotikasvatuksessa on nähtävissä lapsikeskeisyyden lisääntyminen sekä lapsen näkeminen kokonaisvaltaisesti ainutlaatuisena persoonallisuutena. Kasvatus halutaan nähdä ilona ja nautinnon lähteenä. Kasvatusprosessissa kasvavat myös vanhemmat. Ruumiillinen kuritus on hylätty ja enemmän korostetaan kultaisen keskitien periaatetta. "Nämä muutokset ovat yhteydessä yhteiskunnan muihin arvojen ja asenteiden muutoksiin sekä muutuneisiin käsityksiimme ja tietoihimme ihmisestä ja siten myös lapsesta." Nykyisin myös perhekäsitys on muuttunut, eikä sen määrittäminen ole enää niin yksinkertaista. Jokaisella on oma käsitys siitä, ketkä hänen perheeseensä kuuluvat. (Aaltonen ym. 1999: 35, 43.)

"Vanhemmiksi tullaan, vanhemmuuteen ei kouluteta." (Määttä 1999: 9). Vanhemmat usein vaativat itseltään täydellisyyttä, jonka seurauksena he eivät osaa suhtautua asioihin kevyesti. Yksikin virhe merkitsee sitä, että lapset on pilattu. Vanhemmat kirjoittavat lapsensa elämän käsikirjoituksen heidän puolestaan ja pelkäävät, että lapsista tulee alkoholisteja tai että he rupeavat käyttämään huumeita. (Kristeri 2002: 55-57.) Vanhemmat haluavat tarjota lapsilleen kaiken sen mistä itse ovat jääneet paitsi. He haluavat lapsensa kokevan rakkautta ja iloa, onnistumista ja onnea sekä hyvää omanarvontunnetta. He haluavat myös, että lapsi uskoo ja luottaa itseensä ja omiin kykyihinsä. Kyetäkseen antamaan lapselleen tuon kaiken, vanhemmat alkavat käyttää niitä kasvatusmetodeja, jotka tuntuivat heidän omassa lapsuudessaan hyviltä, ja yrittävät korjata niitä, jotka tuntuivat huonoilta. Vaikka vanhemmat näin päättävät, todellisuus on yleensä toisenlainen. Usein vanhempi huomaa toimivansa samalla tavoin kuin oma vanhempi. Tällöin hän joutuu pohtimaan, miten olla vanhempi, jos eväät siihen ovat olemattomat. Oman menneisyyden kohtaaminen ei tällöin riitä. He tarvitsevat konkreettista apua ja tukea muilta, jotka ovat samassa tilanteessa. (Kristeri 1999: 70.) Nämä edellä mainitut asiat ovat sellaisia, että mielestämme myös päiväkodin henkilökunnan tulee ne tiedostaa.

Ne vaikuttavat siihen, millaista tukea perheet tarvitsevat, mutta myös henkilökunnan ammatillisuuteen. Ammatillisuuteen ne vaikuttavat työntekijöiden kasvatusnäkemysten ja tietoisuuden kautta, joko tietoisesti tai tiedostamatta.

3 KERAVAN PÄIVÄHOIDON KUVAUS

Päiväkoti Aarre sijaitsee Itä-Keravalla Ahjon kaupunginosassa. Tilastokeskuksen tiedon mukaan Itä-Keravan asukasmäärä vuonna 2006 oli noin 8412. Ikärakenne painottuu lapsiin ja nuoriin. Alueen tulevaa ikäjakaumaa on vaikea ennustaa voimakkaan rakentamisen ja muuttoliikkeen vuoksi. Todennäköisesti alueelle muuttaa paljon lapsiperheitä ja vanhusten osuus väestöstä pysyy pienenä. Keravan itäiselle palvelualueelle tyypillistä on voimakas kasvu ja kasvun odotetaan jatkuvan myös lähivuosina. Tämä luo jatkossakin haasteita kasvatus-, opetus- ja sosiaalitoimelle. Päivähoito on varautunut alueen kasvavaan hoitotarpeeseen jatkamalla kahden päiväkodin tilojen vuokrasopimusta. (Keravan päivähoiton alueanalyysi 2007: 11-12, 15.)

Kaudella 2006-2007 Itä-Keravan alue on ollut mukana päivähoiton ja sosiaalitoimen yhteisessä hankkeessa ”Vanhemmuuden tukemista uusien keinoin”. Hanke kohdistui päiväkotiaarten lisäksi Metsärinteen asuntopäiväkotiin, neuvolaan, sosiaalityön ja perhetyöhön. Hankkeen tavoitteena oli selvittää, miten voitaisiin nykyistä kokonaisvaltaisemmin tukea sellaisia perheitä, joissa lapset ovat sosiaalisista syistä, perhetilanteiden tai olosuhteiden takia kokopäiväisesti päivähoitossa. Hankkeessa haluttiin lisätä henkilökunnan osaamista ja ottaa käyttöön uusia työmenetelmiä. Lisäksi Itä-Keravalla toimii moniammatillinen tiimi, joka koostuu eri alojen edustajista, muun muassa sosiaalityö, neuvola, opettajat, nuorisotyö, lastenkoti, terveydenhoito, päivähoito ja seurakunta. Tiimi kokoontuu neljä kertaa toimintavuoden aikana. Kattava alueellinen virkamies- ja toimijaedustus takaa sen, että asiakkaan etu huomioidaan päätöksenteossa. (Keravan päivähoiton alueanalyysi 2007: 15.)

Toiminnallisesti Keravan päivähoito on jaettu kolmeen alueeseen: Kaleva-Keskusta, Itä-Kerava ja Savio-Kännistö. Itä-Kerava on toiminta-alueista suurin. Uudelle päivähoiton asiakkaalle päivähoitopaikkaa pyritään tarjoamaan omalta asuinalueelta, mutta hoitopaikka voi sijaita myös muilla alueilla. Keravalla päivähoito ja koulutoimi kuuluvat samaan hallintokuntaan. Hallintokunnan uudistus on toteutettu jo vuonna 1997. Päivähoiton ja koulutoimen hallintokunta muodostuu kasvatus- ja opetuslautakunnasta sekä kasvatus- ja opetusvirastosta (Liite 2). Päivähoitoa koskevista asioista päättää kasvatus- ja opetuslautakunta, mikä mahdollistaa hoivan, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuuden kehittämisen. Päivähoidolla ja koulutoimella on yhteiset strategiset tavoitteet. (Keravan päivähoiton alueanalyysi 2007: 2-3.)

Päivähoidon kuuluminen kasvatus- ja opetustoimeen mahdollistaa lapsen saumattoman siirtymisen esikoulusta ensimmäiselle luokalle. Itä-Keravalla lapsen siirtymistä on tuettu myös rakenteellisin keinoin, esimerkiksi Ahjossa koulu ja päiväkotit Aarre sijaitsevat samassa raketussa. Itä-Kerava on alueena keskeisellä paikalla, mikä näkyy myös päivähoidon asiakasvirroissa. Asiakkaita tulee laajalta alueelta. (Keravan päivähoidon alueanalyysi 2007: 11-12.)

Itä-Keravan alueella on sekä kunnallista että yksityistä päivähoitoa. Tämän lisäksi alueella järjestetään avoimen varhaiskasvatuksen palveluita. Kunnallisia päiväkotiteja on päiväkotit Aarteen lisäksi seitsemän. Tämän lisäksi alueella on kunnallista perhepäivähoitoa ja ryhmäperhepäivähoitoa. Yksityisiä päiväkotiteja on kaksi ja niihin tulee lapsia koko Keravan alueelta. Kunnalliset ja yksityiset päiväkodit tekevät yhteistyötä keskenään. Yksityisten perhepäivähoitajien määrä alueella on suuri, jopa 19. Yksityinen perhepäivähoito tarjoaakin Itä-Keravalla suuren osan päivähoidon yksilöllisestä ja kodinomaisesta hoidosta. Avoimen päivähoidon kunnallisia palveluita tarjoaa Ahjon toimintakeskus, joka toimii Ahjon koulun ja päiväkotit Aarteen yhteydessä. Lisäksi alueella toimii kaksi leikkikoulua, Lapilan leikkipuisto sekä Ahjon ja Päivölälaakson aluepuistot. Avoimen päivähoidon palveluiden tarkoituksena on toimia kotona olevien perheiden kohtaamispaikkoina sekä verkostoitumisen ja vertaisryhmään kuulumisen paikkoina. Muita alueen avoimen varhaiskasvatuksen toimijoita ovat Keravan seurakunta sekä Mannerheimin lastensuojeluliitto. (Keravan päivähoidon alueanalyysi 2007: 13-14.)

3.1 Keravan varhaiskasvatussuunnitelma

Keravan kaupunki on laatinut oman varhaiskasvatussuunnitelman, kuten valtakunnalliset linjaukset edellyttävät. Keravalla varhaiskasvatukseen sisältyvät päivähoidon varhaiskasvatus päivähoitossa, esiopetus, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta sekä avoin päivähoito. Vasu koskee näin ollen 0-8 - vuotiaita lapsia. Keravan vasun toiminta-ajatuksessa painotetaan lapsen myönteisen minäkäsityksen, kehityksen ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen edistämistä sekä hoidon, kasvatuksen, leikin ja opetuksen jatkumon toteuttamista pysyvine ihmissuhteineen. Lisäksi toiminta-ajatukseseen sisältyy vanhempien kasvatuskumppaneina toimiminen sekä muiden lapsen ja perheen elämään vaikuttavien yhteistyötahojen merkityksen ymmärtäminen. Kasvatuskumppanuudessa korostuu vanhempien kotikasvatuksen tukeminen yhdessä sovitujen kasvatustavoitteiden suuntaisesti. ”Kasvattajat antavat asiantuntijuutensa vanhempien käyttöön.” Myös vasun arvoissa tuodaan esiin lapsen oikeus kasvatuskumppaneina toimiiin vanhempiin ja päivähoidon kasvattajiin. (Keravan varhaiskasvatussuunnitelma 2005: 2, 6.)

Keravan päivähoidon toiminta-ajatuksena on tukea perheitä heidän kasvatustehtävässään yhdessä eri yhteistyökumppaneiden kanssa sekä luoda perusta elinikäiselle kasvulle ja oppimiselle. Päiväkotitoiminta on tavoitteellista, ja siitä vastaa kasvatusalan koulutuksen saanut

henkilökunta. Tavoitteena on toimia lapsen perheen hyvinvoinnin edistämiseksi. (Keravan varhaiskasvatussuunnitelma 2005: 4, 6, 18.)

Keravan varhaiskasvatussuunnitelman (2005: 2, 17-18) mukaan ”kasvatuskumppanuudessa tavoitteena on lapsen hyvinvointiin pyrkivä molemminpuolinen avoin vuorovaikutus. Kasvatuskumppanuutta toteutetaan yhteisten suunnittelu-, palaute- ja arviointikeskustelujen avulla.” Kasvatuskumppanuutta puoltaa myös se, että lapsen kokonaisvaltainen kehittyminen edellyttää muun muassa vanhempien ja henkilöstön välistä tiivistä yhteistyötä. Erityistä tukea tarvitsevien lasten kohdalla kasvatuskumppanuudessa pyritään myös perheen voimavarojen lisäämiseen. Vasun mukaan henkilökunnan vastuulla on tehdä vanhemmat tietoisiksi varhaiskasvatuksen arjesta ja päivähoitopäivän sisällöistä sekä ottaa heidät mukaan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Myös päivittäiset keskustelut vanhempien kanssa ovat ensisijaisesti henkilökunnan vastuulla.

3.2 Päiväkoti Aarre

Päiväkoti Aarre sijaitsee Keravalla ja siellä toimii kolme lapsiryhmää: 1-3-vuotiaiden lasten ryhmä, 4-5-vuotiaiden lasten ryhmä ja esikoulu 6-vuotiaille lapsille. Toiminta-ajatuksena on järjestää lapsille hyvää hoivaa, kasvatusta ja opetusta. Toiminta on perheitä kunnioittavaa ja luontoa arvostavaa. Toiminnan painopisteinä ovat lähiympäristö ja yhteisöllisyys. ”Päiväkoti Aarre, Ahjon koulu ja Ahjon Toimintakeskus muodostavat yhdessä Ahjon monitoimitalon. Monitoimitalolle on luotu yhteinen toiminta-ajatus koulun, päiväkodin ja toimintakeskuksen toiminta-ajatuksista sekä yhteiset painopistealueet. Toiminta-ajatus on ”hyvä päivä kaikille” ja painopistealueita ovat yhteiselon toimivuus ja turvallisuus, oppimisen mahdollisuus sekä vastuu ympäristöstä. Toiminta-ajatus ja painopistealueet kattavat lapset, henkilökunnan, perheet ja talon sidosryhmät.” (Päiväkoti Aarre.) Vuoden 2008 keväällä päiväkotia Aarteessa oli yhteensä 69 lasta. Syksyllä 2008 lapsia oli 74. (Koskinen 2008.)

Päiväkoti Aarteessa varhaiskasvatus on lapsilähtöistä ja tarkoituksena on huomioida jokaisen lapsen vahvuudet ja kehittymisen tarpeet. Jokainen lapsi on yksilö, joka kehittyy ja kasvaa omista lähtökohdistaan käsin omaa hoivan, kasvatuksen ja opetuksen polkuaan. (Varhaiskasvatussuunnitelma toimintavuodelle 2007-2008.)

Päiväkoti Aarten arvot ovat onnellisuus ja turvallisuus, jatkuva oppiminen, avoimuus, kunnioittaminen sekä arvostaminen. Näihin arvoihin päästään lasten tarpeisiin vastaamalla, lapsia varten olemalla, antamalla mahdollisuuksia ja haasteita sekä havainnoimalla ja kuuntelemalla lasta. Kun lapsi voi hyvin, se heijastuu myös vanhempiin. Arvoja toteutetaan myös vanhempi-

en kanssa yhdessä keskustellen ja kuunnellen, yhteistyössä toimien ja asioista sopien. (Varhaiskasvatussuunnitelma toimintavuodelle 2007-2008.)

Päiväkoti Aarteessa on ollut toimintakaudella 2007-2008 yhtenä kehittämisteemana kasvatuskumppanuus. Käytännössä Aarteen kasvatuskumppanuusteemaan liittyi Kasvun aika-keskustelut jokaisen perheen kanssa syksyllä, toiminnallinen perheilta Vihreä Lippu-teemalla sekä perheaamiaiset 1-2 kertaa kuukaudessa. Lisäksi vanhempia houkuteltiin tutustumaan lapsen hoitopäivään. Päiväkodissa panostettiin tiedottamiseen kuukausikirjeiden avulla sekä uusien perheiden hoitopaikkaan tutustuttamiseen. Lisäksi toimintavuoden aikana luotiin yhteisiä käytänteitä kasvatuskumppanuuteen koko yhteisölle. Aarteessa kasvatuskumppanuuden arvopohjana toimii motto ”jokainen kohtaaminen on tärkeä”. Kasvatushenkilöstön tavoitteena on olla läsnä olevia ja kuuntelevia kumppaneita vanhemmille. (Varhaiskasvatussuunnitelma toimintavuodelle 2007-2008.)

4 VARHAISKASVATUS YHTEISKUNNASSAMME

Karila, Kinos ja Virtanen lainaavat Hujalaa (1996), jonka mukaan ”varhaiskasvatusta on vuosien varrella määritelty monin tavoin. Laajasti ymmärtäen varhaiskasvatus liittyy kaikkeen siihen yhteiskunnalliseen toimintaan, jolla pyritään vaikuttamaan kasvuolosuhteisiin ja edistämään lapsen mahdollisimman suotuisaa kehitystä. Tällöin toiminnasta voidaan erottaa tavoitteellinen kasvatus, muu sosiaalinen vuorovaikutus, jolla on kasvatuksellisia seurauksia, sekä kasvatuksen tukitoimet.” Varhaiskasvatus-käsitteen monimuotoisuutta on joissakin tapauksissa rajattu koskemaan ainoastaan yhteiskunnan subventoidun palvelujärjestelmän tuottamaan ammatillista kasvatus- ja opetustyötä, jolloin päivähoito olisi keskeisin käytännön varhaiskasvatustoimintaa tuottava ja toteuttava taho. Tästä näkökulmasta katsottuna kotikasvatus rajautuisi omaksi alueeksi. (Karila, Kinos & Virtanen 2001: 13-14.)

Käytännön kasvatustoiminnan lisäksi varhaiskasvatus on yleistynyt tarkoittamaan niin oppiainetta kuin tutkimus- ja tieteenalaa. 1970-luvulla varhaiskasvatus vakiintui uudeksi oppiaineeksi lastentarhanopettajien koulutukseen ja tämän myötä myös varhaiskasvatus-käsite vakiintui. 1990-luvun puolivälissä lastentarhanopettajakoulutus akatemisoitui. Yliopistoihin perustettiin kasvatustieteen professuureja, joiden erityisalana oli varhaiskasvatus. Samassa yhteydessä varhaiskasvatuksesta tuli itsenäinen kasvatustieteen osa-alue. (Karila ym. 2001: 16.)

Vielä nykyäänkään varhaiskasvatuksen käsite ei ole täysin yksiselitteinen. Syy tähän saattaa olla se, että varhaiskasvatuksen teoreettisia kokonaisesityksiä ja varhaiskasvatuksen teorian kehittämiseen tähtäviä tutkimuksia ja dialogia on vähän. (Karila ym. 2001: 16.) Tästä voi päätellä, että varhaiskasvatuksen rajaaminen ja yksiselitteinen tarkastelu on lähes mahdoton-

ta. Näkökulmia on monia ja näkökulmasta riippuu, miten varhaiskasvatus-käsitettä rajataan ja selitetään. Härkönen lainaa Ojalaa (1978) mallintaessaan varhaiskasvatusta tieteen ja käytännön näkökulmasta. Härkösen mukaan Ojalan pohdinnat ovat 2000-luvulla edelleen ajankohtaisia, sillä varhaiskasvatuksen yleinen teoria hakee vielä muotoaan. Näin siitä huolimatta, että yleisen teorian muodostamiseen on pyritty. (Härkönen 2003: 96.)

Härkösen (2003: 97-98) mallinnuksen mukaan "varhaiskasvatuksesta voidaan puhua tieteenä silloin, kun halutaan korostaa sen itsenäistä ja laajaa alaa - kuitenkin osana kasvatustiedettä." Varhaiskasvatus on kasvatustieteen uusi osa-alue ja tieteenä se jakautuu tutkimukseen ja teoriaan. "Varhaiskasvatus tieteenä on ennen kouluikää tapahtuvan kasvatusprosessin tutkimista ja kehityspsykologia on välttämätön osa varhaiskasvatuksen teoriaa." Kuitenkin varhaiskasvatuksen oma teorian alue on vasta muodostumassa. Tieteenä ja käytännön sovelluksena varhaiskasvatuksella on omat tehtävät, tavoitteet, periaatteet, pyrkimykset, tutkimuskohteet, tutkimusmenetelmät sekä pitkä traditio teorian ja käytännön alueella.

Käytännön näkökulmasta varhaiskasvatus on Härkösen (2003: 98) mukaan kasvatustoimintaa, joka tapahtuu ennen kouluikää. Varhaiskasvattajaksi sanotaan jokaista aikuista, joka on tekemisissä alle kouluikäisen lapsen kanssa. Laajasti katsottuna jokainen lapsen vaikuttava ympäristökäyttäjä on varhaiskasvattaja. Varhaiskasvatus on tavoitteellista toimintaa, jonka tarkoituksena on kokonaispersoonallisuuden kaikinpuolinen kehittäminen. "Kasvattaminen on kasvamaan saattamista, lapsessa olevien voimien esille etsimistä ja esille ottamista. Kasvattaminen on esteiden poistamista kasvun ja kehityksen tieltä." Varhaiskasvatukseen liittyy kolme käytäntöä: perushoito, kasvatus ja opetus. Kasvatus ei ole arvovapaata, koska se pyrkii ihmishanteen todentamiseen ja ihanteellisen yhteiskunnan aikaansaamiseen."

Kasvatuksen perinteinen ja ihanteellinen tehtävä on pyrkiä kehittämään entistä parempaa yhteiskuntaa ja maailmaa. "Kasvatus on sidoksissa kulttuuriin ja yhteiskunnan jatkuvaan muutokseen, jonka tulee osaltaan vaikuttaa varhaiskasvatuksen toteutuksen jatkuvaan arviointiin, tavoitteiden asettamiseen ja toteuttamiseen." (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 8.)

4.1 Ekologinen näkökulma varhaiskasvatukseen

Bronfenbrennerin ekologinen teoria on vaikuttanut niin suomalaiseen päivähoitoon ja siellä toteutettavaan kasvatukseen kuin varhaiskasvatuksen tutkimukseenkin (Puroila & Karila 2001: 204). Ekologisten teorioiden mukaan lapsi kehittyy vuorovaikutuksessa lähiympäristönsä kanssa. Toisin sanoen lapsen kasvu ja kehitys ovat yhteydessä niihin kasvuympäristöihin, joissa ne tapahtuvat. Lapsen kasvu ja kasvuympäristö ovat toisistaan erottamattomia ilmiöitä. Ekologi-

sen näkökulman tunnetuin edustaja on Urie Bronfenbrenner, joka tarkastelee teoriassaan lapsen ja ympäristön välistä vuorovaikutusta neljältä eri tasolta. (Hujala, Puroila, Parrila-Haapakoski & Nivala 1998: 8; Määttä 1999: 77.)

Teoriallaan Bronfenbrenner kritisoi 1970-luvun psykologisia tutkimuksia, joissa lapsia tutkittiin sellaisissa ympäristöissä, jotka olivat irrallaan heidän arkitodellisuudestaan ja kasvu-ympäristöstään. Samoihin aikoihin kritiikkiä suunnattiin myös kasvatukseen, sillä varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa kasvatusta nähtiin lapsiin kohdistuvana ulkoisena vaikuttamisena ja toimenpiteinä. Kasvatusta oli ammattilaisten suorittamaa, irrallaan lasten kokemusmaailmasta ja perheen kulttuuritaustasta, eikä vanhemmilla tai lapsilla ollut siihen sananvaltaa. Bronfenbrennerin ekologinen teoria toi 1980-luvulla varhaiskasvatukseen sen kaipaamaa kokonaisvaltaista otetta laajentamalla varhaiskasvatuksen teoreettista perustaa ja sitä kautta varhaiskasvatushenkilöstön ammatillisuutta. (Hujala ym. 1998: 8-10.)

Bronfenbrennerin ekologisessa teoriassa on neljä eri tasoa. Tasoja kutsutaan *mikro-*, *meso-*, *ekso-* ja *makrosysteemeiksi*. *Mikrosysteemi* sisältää lapsen lähiympäristön. Lapsen ensisijainen mikrosysteemi on koti, johon kuuluvat vanhemmat ja muut perheenjäsenet. Lisäksi lapsella voi olla muitakin toimintaympäristöjä eli mikrosysteemejä. Kun lapsi kasvaa ja menee päiväkotiin ja kouluun, niistä tulee merkittäviä toimintaympäristöjä ja mikrosysteemejä lapselle. Tällöin lapsen mikrosysteemiin kuuluu kodin lisäksi päiväkotia tai koulu. Mikrosysteemi on sidoksissa lapsen havaintoihin ja kokemusmaailmaan sekä niistä syntyvään kokonaisuuteen. (Karila & Puroila 2001: 208; Määttä 1999: 77.)

Mesosysteemi käsittää kahden tai useamman mikrosysteemin, esimerkiksi kodin ja päivähoiton, väliset yhteydet ja prosessit. Mesosysteemiin kuuluvat myös ne ihmiset joiden kanssa lapsi on tekemisissä, esimerkiksi sukulaiset ja ystävät. Mesosysteemi muodostuu niiden eri ympäristöjen ja ympäristöissä toimivien ihmisten välisistä suhteista, joissa lapsi on aktiivisesti mukana. (Karila & Puroila 2001: 208; Määttä 1999: 77.)

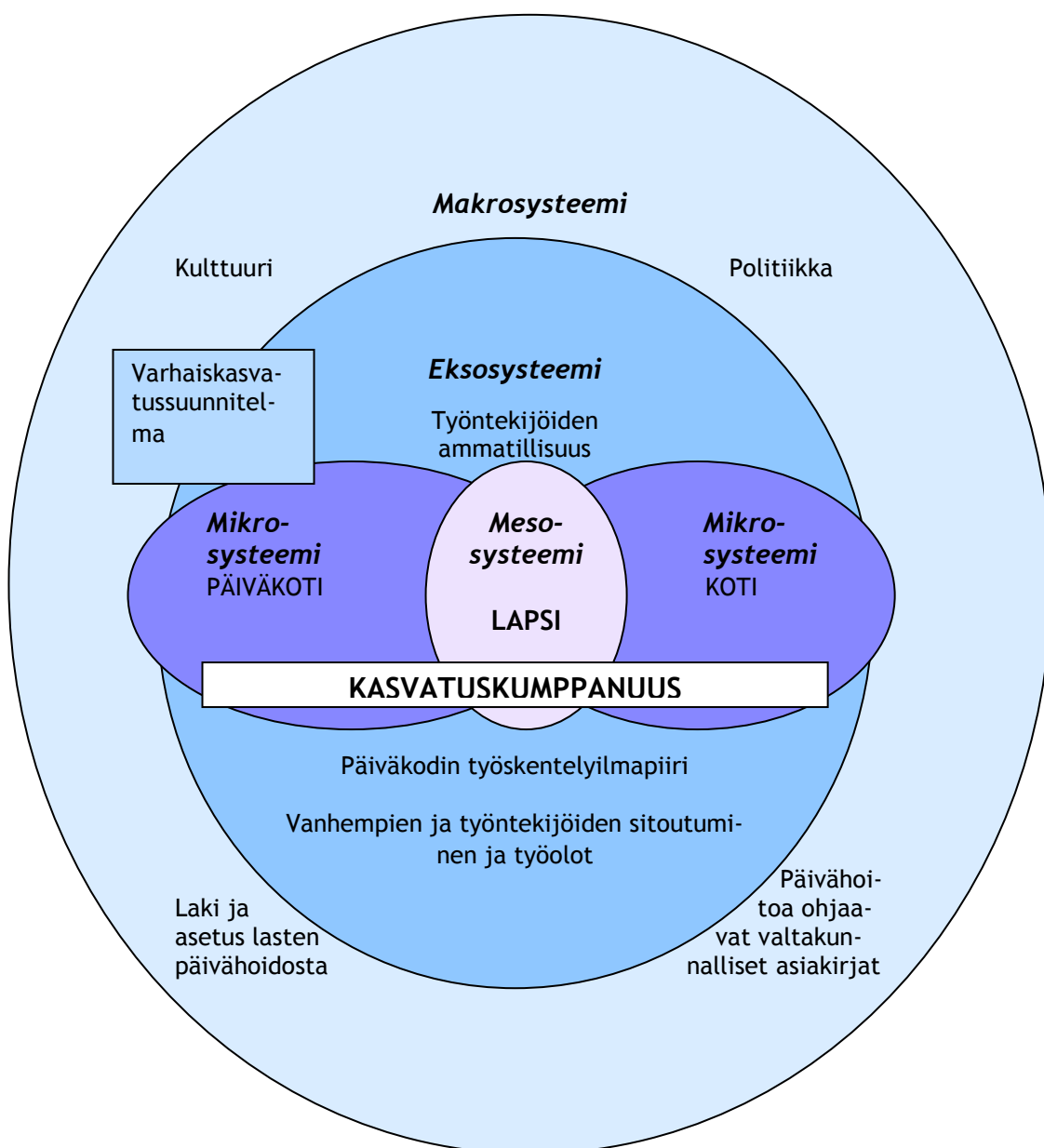
Eksosysteemi on lapsen välittömän toimintaympäristön laajenemista. Lapsi ei aktiivisesti osallistu tämän systeemin toimintaan, mutta tämän systeemin tapahtumat vaikuttavat lapseen välillisesti vanhempien, hoitohenkilökunnan ja muiden aikuisten elämänpiirin kautta. Eksosysteemi muodostuu vanhempien työoloista ja yhteiskunnan tukijärjestelmistä. Näiden joustavuus ja toimivuus vaikuttavat lapsen hyvinvointiin. Päivähoidossa eksosysteemiin kuuluvat työntekijöiden henkilökohtainen elämä sekä ammatillisuuteen vaikuttavat tekijät, kuten koulutustausta ja työskentelyolosuhteet. (Määttä, 1999: 77; Hujala ym. 1998: 19-20.)

Makrosysteemi muodostuu rakenteista, jotka toimivat yhteiskunnan reunaehtoina. Näitä ovat lait, poliittiset järjestelmät, ekonomiset, sosiaaliset ja kasvatukselliset mallit. Yhteiskunnan ideologia sekä kulttuurinen ja sosiaalinen todellisuus kuuluvat myös makrotasoon ja ne määrittävät niitä toimenpiteitä, joilla yhteiskunta tukee perheitä. (Hujala ym. 1998: 20.)

Ekologisessa teoriassa sosiaalisen verkoston merkitystä pidetään kehittymisen kannalta keskeisenä. Lapsen kehittyessä hänen vuorovaikutussuhteensa lisääntyvät ja monipuolistuvat. Lisäksi hän kykenee käsittelemään samanaikaisesti useampia vuorovaikutussuhteita. Vuorovaikutussuhteessa merkitystä on tunnesuhteen laadussa, vastavuoroisuuden asteessa sekä vallan tasapainossa. Toisaalta ekologisessa teoriassa vuorovaikutukseen liittyvät yksilön erilaiset roolit, joissa olennaista on huomioida sekä kehittyvän yksilön käyttäytyminen muita kohtaan että muiden systeemin toimijoiden käyttäytyminen kehittyvää yksilöä kohtaan. Bronfenbrenner määrittelee roolin siten, että se viittaa niihin toimintoihin ja suhteisiin, joita tietyssä yhteiskunnallisessa asemassa olevalta henkilöltä sekä häneen yhteydessä olevilta henkilöiltä odotetaan. Tämä viittaa Puroilan ja Karilan mukaan siihen, että roolit määrittävät jossain määrin mikrosysteemin muita elementtejä, kuten ihmisten välisiä suhteita. Näin ollen ”vaikka roolit toteutuvat mikrosysteemissä ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, niiden juuret ovat yhteiskunnan ja kulttuurin rakenteissa.” (Karila & Puroila 2001: 211-212.)

Modernissa yhteiskunnassa kasvatustehtävä jakautuu perheen, päivähoiton ja koulun kesken. ”Perheet eivät selviä yksin kasvatustehtävässään eikä päivähoito tai koulu pysty toteuttamaan yksilöllistä, lapsen kulttuuritaustan huomioivaa kasvatusta ilman vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä.” (Hujala ym. 1998: 21.) Tämä tosiasia sekä ekologisesta teoriasta esiin nouseva lapsen eri kasvuympäristöjen eli mikrosysteemien välisen vuorovaikutuksen merkitys tukevat omalta osaltaan kasvatuskumppanuuden tärkeyttä päivähoitossa. Myös Karila ja Puroila (2001: 218) arvioivat ekologisen teorian olevan yksi keskeisimmistä perheiden kanssa tehtävän yhteistyön tulkintakehikoista ja taustateorioista suomalaisessa päivähoitossa.

Ekologisen ajattelun näkökulmasta vanhempien ja ammatti-ihmisten yhteiseksi huolenaiheeksi nousee lapsen kasvu-, oppimis- ja toimintaympäristöjen laatu. Ekologinen näkemys tekee vanhemmista yhtä hyviä asiantuntijoita kuin opettajista ja kuntouttajista. Näin ollen ekologinen näkemys lapsen kehityksestä ja perheen toiminnasta ohjaavat myös ammatillista toimintaa ja tuen antamista. (Määttä 1999: 54, 77.)

Kuvio 1: Kasvatuskumppanuus ekologisen teorian näkökulmasta Hujalan ym. (1998) pohjalta Virve Koponen ja Sari Taskila 2008

Yllä olevassa kuviossa esittelemme Bronfenbrennerin ekologisen teorian tasot Hujalan ym. (1998: 15) kontekstuaalisen kasvun mallia mukaillen. Olemme täydentäneet kuviota kasvatuskumppanuuden näkökulmasta. Kuviolla olemme halunneet tuoda esille, että kasvatuskumppanuus on päivähoiton, kodin ja lapsen välistä vuorovaikutusta, jossa lapsi on keskiössä. Eksosysteemin tasolla kasvatuskumppanuuteen vaikuttavat päiväkodin työskentelyilmapiiri, työntekijöiden ammatillisuus sekä vanhempien ja työntekijöiden sitoutuminen. Vanhempien ja työntekijöiden työolot vaikuttavat siihen, kuinka kasvatuskumppanuuteen pystytään sitoutumaan. Varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa varhaiskasvatuksen ja kasvatuskumppanuuden toteuttamista päiväkodissa. Varhaiskasvatusta ohjaa laki ja asetus lasten päivähoitosta ja siihen

vaikuttavat makrosysteemin rakenteet, kuten kulttuuri ja politiikka. Kaikki tasot vaikuttavat toisiinsa.

Bronfenbrennerin ekologisen teorian pohjalta on luotu useita muita teorioita. Kontekstuaalisen kasvun malli on yksi niistä. Sen sijaan, että se tarkastelisi kasvuympäristön tai kasvuympäristöjen välistä suhdetta lapseen, se käsittelee lasta aktiivisena toimijana kasvukontekstissaan. Kontekstuaalisen kasvun malli käyttää Bronfenbrennerin ekologisen teorian käsitteitä ja rakenteita, mutta siirtyy kasvattamisen tarkastelusta kasvun tarkasteluun. 1990-luvulla kasvun ja oppimisen kontekstuaalisuus on ollut yksi tieteellisen varhaiskasvatuksen keskeisimpiä painotuksia. (Hujala ym. 1998: 8, 13.)

Kontekstuaalisuudessa oppiminen, kasvu ja kehitys eivät ole aikuisten toiminnan seurausta, vaan ne nähdään aikuisten ja lasten sekä lasten keskinäisen yhteistoiminnan tuloksena. Kasvun ja kasvatuksen perusidea on vuorovaikutusprosessi, joka muotoutuu yksilön käyttäytymisen ja sosiaalisen ympäristön kautta. ”Kontekstuaalisuus korostaa kokonaisvaltaista, lapsen arjesta nousevaa näkökulmaa lapsen kasvuun ja oppimiseen.” Kasvun kontekstuaalisuus tarkoittaa sitä, että kasvu on yhteydessä niihin tilanteisiin, joissa yksilöt toimivat. Yksilön kasvuympäristö muodostuu välittömistä ympäristöön liittyvistä kokemuksista aina koko yhteiskunnalliseen systeemiin saakka. Kasvatuksessa tämä tarkoittaa sitä, että kasvattajan tulee tiedostaa koko kulttuurinen konteksti, jossa lapsi elää. (Hujala ym. 1998: 12, 14.)

Kontekstuaalisen kasvun malli puoltaa vahvasti yhteistoimintaan perustuvaa kasvatusotetta. Teoria selkeyttää yhteistyön merkityksen sekä ne mekanismit, joiden kautta lapsen kasvuympäristöjen välinen vuorovaikutus välittyy lapsen arkeen ja kokemusmaailmaan. Lapsen kasvun ja kehityksen kannalta on tärkeää, millainen vuorovaikutus syntyy erilaisten kasvuympäristöjen ja kasvuympäristötekijöiden välille. Myös lapsen välittömän toimintaympäristön ulkopuoliset vuorovaikutussuhteet, kuten päivähoitohenkilöstön ja vanhempien suhde, ovat hyvin oleellisia lapsen arjen kannalta. (Hujala ym. 1998: 12, 21.) Vuorovaikutusta korostaessaan kontekstuaalisen kasvun malli tukee myös kasvatuskumppanuuden toteuttamista päivähoitosa.

4.2 Varhaiskasvatusta normittavat laki ja asetus

Varhaiskasvatuksen ja siinä toteutettavan kasvatuskumppanuuden perusta on laki ja asetus lasten päivähoitosta, jotka määrittävät päivähoiton ja varhaiskasvatuksen vähimmäisvaatimukset. Lakien ja asetusten lisäksi varhaiskasvatusta ohjaavat erilaiset valtakunnalliset linjat ja ohjeet. Varhaiskasvatuksen kehittämiseksi ja toiminnan yhtenäistämiseksi on laadittu Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen linjauksista. Periaatepäätös pitää sisällään

julkisen varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet ja kehittämisen painopisteet. Periaatepäätöksen pohjalta Stakes on laatinut Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, joka ohjaa varhaiskasvatuksen valtakunnallista toteuttamista. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 2, Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen linjauksista 2002: 5, 16.)

Kunnilla on velvoite järjestää päivähoitoa kaikille sitä tarvitseville lapsille. Lapsen vanhemmat päättävät hoidon tarpeesta. Laissa yhteiskunnan tarjoamien varhaiskasvatuspalveluiden tehtäväksi on määritelty lapsen kotikasvatuksen ja vanhempien kasvatustehtävän tukeminen. Päivähoidon tulee myös ”omalta osaltaan tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa sekä lapsen lähtökohdat huomioon ottaen suotuisa kasvuympäristö. Lapsen iän ja yksilöllisten tarpeiden mukaisesti päivähoitoon tulee edistää lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä sekä tukea lapsen esteettistä, älyllistä, eettistä ja uskonnollista kasvatusta. Uskonnollisen kasvatuksen tukemisessa on kunnioitettava lapsen vanhempien tai holhoojan vakaumusta.” (Laki lasten päivähoitosta 36/1973.)

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä (2002: 5, 9, 12) todetaan, että vanhemmilla on lastensa ensisijainen kasvatusoikeus ja -vastuu. Päivähoidon tehtävänä on tukea vanhempia tässä kasvatustehtävässä. Varhaiskasvatuksen toteuttamisen lähtökohtina ovat lasten ja perheiden tarpeet. Varhaiskasvatuksen onnistumisen edellytyksenä on vanhempien ja päivähoitoon henkilöstön välinen kasvatuskumppanuus, joka lähtee lapsen tarpeista. Varhaiskasvatuksessa oleellista on lasten, varhaiskasvatuksen henkilöstön ja vanhempien välinen vuorovaikutus sekä kasvatuksellinen kumppanuus.

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä kasvatuskumppanuus määritellään vanhempien ja henkilökunnan väliseksi tasaveroiseksi vuorovaikutukseksi, jossa heidän erilainen asiantuntemuksensa yhdistyvät. Vanhemmilla on oikeus osallistua lapsensa varhaiskasvatukseen sekä sen suunnitteluun ja arviointiin. Henkilöstön tehtävänä on luoda edellytykset kodin ja päivähoitoon yhteistyölle sekä tukea vanhempien osallisuutta tähän yhteistyöhön. Lisäksi henkilöstön tehtävänä on tukea vanhemmuutta ja kodin kasvatustyötä sekä tarvittaessa ohjata muiden palveluiden piiriin. (Valtioneuvoston periaatepäätös 2002: 18.) Henkilöstön vastuulla on kasvatuskumppanuuden sisällyttäminen alusta alkaen osaksi lapsen varhaiskasvatusta (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 31).

4.3 Varhaiskasvatus päivähoitossa

Varhaiskasvatusta järjestetään erilaisissa varhaiskasvatuspalveluissa, joista yleisimpiä ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja avoin toiminta. Varhaiskasvatus on yhteiskunnan järjes-

tämää, valvomaa ja tukemaa toimintaa, joka muodostaa esiopetuksen ja perusopetuksen kanssa lapsen kehityksen kannalta johdonmukaisesti etenevän jatkumon. Varhaiskasvatus muodostaa kokonaisuuden, joka koostuu lasten hoidosta, kasvatuksesta ja opetuksesta. Toiminta on suunnitelmallista ja tavoitteellista, jossa vuorovaikutuksella ja lapsen omaehtoisella leikillä on suuri merkitys. Varhaiskasvatuksen lähtökohtana on kokonaisvaltainen näkemys lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta, joka perustuu laaja-alaiseen, monitieteiseen tietoon sekä tutkimukseen. Keskeisiä ovat kasvatustieteellinen ja varhaiskasvatuksellinen tieto sekä pedagogisten menetelmien hallinta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 11-12.)

Varhaiskasvatuksen toteuttamiseen liittyy kiinteänä osana ammattitaitoinen henkilöstö. Heillä jokaisella tulee olla vahva ammatillinen osaaminen ja tietoisuus, mikä takaa laadukkaan varhaiskasvatuksen. Tähän tarvitaan myös vanhempien ja ammattilaisten kiinteää yhteistyötä, kasvatuskumppanuutta, jotta perheiden ja ammattilaisten yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapsen kannalta mielekkään kokonaisuuden. Varhaiskasvatuksen tarkoituksena on vaalia lapsuutta ja ohjata lasta ihmisenä kasvamisessa. Tarkoituksena on, että ammattilainen huomioi jokaisen lapsen henkilökohtaisen hyvinvoinnin, jotta jokainen lapsi pystyy toimimaan ja kehittymään omana ainutlaatuisena persoonallisuutenaan. Lisäksi ammattilainen ohjaa lapsen käyttäytymistä siten, että lapsi oppii ottamaan muita huomioon ja välittämään toisista. Tarkoituksena on, että lapsi oppii suhtautumaan itseensä, toisiin sekä muihin kulttuureihin ja ympäristöihin myönteisesti. "Varhaiskasvatus luo omalta osaltaan edellytyksiä hyvän yhteiskunnan ja yhteisen maailman muodostumiselle." (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 11,13.)

4.4 Varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatussuunnitelman tarkoituksena on, että työntekijät oppivat tuntemaan lasta paremmin ja sitä kautta pystyvät tukemaan lapsen hyvinvointia päivähoidossa. Lapsen vasu ei ole valmista tietoa, vaan kysymyksessä on ennemminkin tuntemuksen, tiedon ja monipuolisen kuvan synnyttäminen lapsesta moniäänisesti. Kertomiseen osallistuu lapsi, vanhemmat ja työntekijät yhdessä, ja joskus se voi viedä vuosiakin. Tärkeintä on kokonaisvaltainen kerronta lapsesta, lapsen persoonallisuudesta, yksilöllisyydestä, taidoista ja valmiuksista. Vasun tarkoituksena on, että se toimii työntekijän pedagogisena työvälineenä, joka ohjaa työntekijän toimintaa ja kannattelee yksittäisen lapsen kasvua ja kehitystä. Vasu on prosessi, jota seurataan ja arvioidaan. Kirjalliseen vasuun kirjataan vanhempien kanssa yhdessä sovitut asiat, odotukset ja tavoitteet. Tavoitteita seurataan havainnoinnin, dokumentoinnin ja lisääntyvän lapsen tuntemuksen myötä. Vasuun kirjataan myös ajankohta sille, koska suunnitelmaa arvioidaan uudestaan. (Kaskela & Kronqvist 2007: 34.)

"Lapsen hyvinvointi on varhaiskasvatuksen ensisijainen tavoite." Varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen tukee hyvin tätä tavoitetta. Perheelle varhaiskasvatuspalveluiden tarpeen suunnittelu luo turvallisuutta ja lisää luottamusta tulevaan. Perheen kannalta merkityksellistä on palveluiden saumaton jatkumo, joka alkaa neuvolasta ja jatkuu varhaiskasvatukseen ja kouluun. Neuvolapalveluiden ohella päivähoito tavoittaa kaikista kattavimmin suomalaiset pikkulapsiperheet. (Kaskela & Kronqvist 2007: 34-35.)

5 KASVATUKUMPPANUUS VARHAISKASVATUKSESSA

Kasvatuskumppanuus on laaja käsite, jota voi tarkastella monesta näkökulmasta. Kekkonen ja Kaskela (2007: 17-31) jakavat käsitteen useaan eri tarkastelunäkökulmaan. Näissä näkökulmissa tulee esiin kasvatuskumppanuus työntekijän, lapsen ja vanhempien näkökulmasta. Ammatikasvattajalle kasvatuskumppanuus näyttäytyy oman tehtävän kautta kasvatustietoisuutena, tunnevuorovaikutuksena, lapsen ja vanhemman suhteen kannatteluna sekä ammatillisena vuorovaikutuksena. Vanhempien merkitys kasvatuskumppanuudessa tulee esiin vanhempien osallisuutena sekä jaetun kasvatustehtävän kautta. Lapsi on kasvatuskumppanuuden lähtökohtana ja keskiössä. Lapsen kokemusten ja tarinoiden kuuleminen sekä lapsen kokonaisvaltainen kannattelu on kasvatuskumppanuudessa merkittävää. Lapsen ja hänen vanhempansa välisen suhteen kannattelu on ensiarvoisen tärkeää silloin, kun lapsi aloittaa ensimmäistä kertaa päivähoiton. Työntekijän sitoutuneisuus ja lapsen tukeminen auttavat lasta kokemaan olonsa turvalliseksi. Lapsen tulee kokea, että on sallittua ikävöidä vanhempansa.

Varhaiskasvatuksen perusteissa kasvatuskumppanuus on henkilöstön ja vanhempien tietoista sitoutumista ja yhdessä toimimista lapsen kasvun, oppimisen ja kehityksen tukemiseksi. Toisaalta kasvatuskumppanuus määritellään myös vanhempien ja henkilöstön tavaksi asennoitua yhteiseen kasvatustehtävään. Kasvatuskumppanuudessa yhdistyvät kahden lapselle tärkeän tahon erilaiset tiedot ja kokemukset lapsesta. Vanhemmilla on paras oman lapsensa tuntemus ja henkilöstöllä koulutuksensa kautta saatu ammatillinen tieto ja osaaminen. Vanhempien ja työntekijöiden samanarvoiset, mutta sisällöltään erilaiset tiedot lapsesta sekä taidot toimia lapsen kanssa luovat yhdessä parhaat edellytykset lapsen hyvinvoinnin turvaamiselle. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 31.) Nämä tiedot yhdistyvät vanhempien ja henkilökunnan välisissä keskusteluissa. Päivähoiton ja perheiden välisessä kasvatuskumppanuudessa ammattilaiset ja vanhemmat ovat keskenään tasaveroisia. Työntekijän rooli on kulkea vanhemman rinnalla ja luoda kokemus siitä, että vanhemmat ja henkilökunta toimivat yhteisymmärryksessä lasta koskevissa asioissa. (Kaskela & Kekkonen 2007: 18, 20.)

Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on syventää asteittain työntekijöiden ja vanhempien väisiä kohtaamisia. Kun työntekijöiden ammatillinen asiantuntemus ja vanhempien oman lapsensa tuntemus ovat aidossa vuoropuhelussa keskenään, myös keskustelujen sisältö syvenee. Tavoitteena on, että lapsen asiat ja elämäntilanteet sekä päivähoidossa että kotona tulevat jae-
tuiksi ja vastaanotetuiksi avoimesti, tasaveroisesti sekä kunnioittavasti. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on, että hyvän yhteistyön kautta sekä työntekijä että vanhempi voivat avoimesti ilmaista huolensa lapsesta. Lisäksi tavoitteena on, että lapsi tulee toimijana ja oman elämänsä kokijana kokonaisvaltaisesti nähdyksi ja ymmärretyksi. Tässä lapsen havainnointi, tarpeiden ja toiveiden havaitseminen sekä se, kuinka lapsen kanssa puhutaan, ovat keskiössä. (Kaskela & Kekkonen 2007: 17-18.) Tavoitteena on tunnistaa lapsen tuen tarve mahdollisimman varhain ja sopia vanhempien ja työntekijöiden yhteistyöllä ne toimet, joilla lasta tuetaan. Lisäksi tavoitteena on edistää lasten vanhempien keskinäistä yhteistyötä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 31-32.) Kasvatuskumppanuuden tarkoituksena on, että se kannattelee lapsen siirtymistä päiväkodin ja kodin kasvuympäristöissä (Kasvatuskumppanuus 2006).

Kasvatuskumppanuus edellyttää vanhempien ja työntekijöiden välistä luottamusta, tasaveroisuutta ja kunnioittamista. Kasvatuskumppanuuteen liittyvistä näkemyksistä, arvoista ja vastuista pitää keskustella niin työntekijöiden kesken kuin vanhempien kanssa. Osaksi kasvatuskumppanuutta kuuluu se, että työntekijät ja vanhemmat sopivat keskenään kasvatustehtävän organisoinnista ja jakamisesta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 31.) Kasvatuskumppanuuden pohjana toimivat kuuleminen, dialogisuus, kunnioitus ja luottamus. Työntekijä toimii kuulijana vanhemman asialle ja ajatuksille, sekä ottaa vastaan vanhemman erilaisia viestejä. Työntekijän tulee osoittaa teoissaan ja puheissaan kunnioitusta vanhempia ja lasta kohtaan. Dialogisuudella pyritään yhteisen ymmärryksen rakentamiseen ja luottamuksellisen ilmapiirin luomiseen vanhempien ja henkilökunnan välillä. (Kasvatuskumppanuus 2006.) Myös mahdollisissa ongelmatilanteissa työntekijöiden tehtävänä on pyrkiä myönteisen ilmapiirin ylläpitämiseen sekä siihen, että työntekijöiden ja vanhempien välinen kumppanuus, kuuleminen ja vuoropuhelu säilyvät (Kaskela & Kekkonen 2007: 18).

Miten kasvatuskumppanuus sitten eroaa perinteisestä perheiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä? Kasvatuskumppanuudessa vanhempien ja perheiden kuuntelu ja kuuleminen nousevat aikaisempaa tärkeämpään asemaan. Vanhempien mielipiteet, näkemykset, toiveet ja oman lapsensa tuntemus ovat entistä merkityksellisempiä ja ne tulee ottaa huomioon jo lapsen varhaiskasvatustietä suunnitellessa sekä sitä toteuttaessa. Tavoitteena kasvatuskumppanuudessa on ennen kaikkea se, että lapsen kasvuyhteisöt, koti ja päivähoito, ovat vastavuoroisessa, dialogisessa vuoropuhelussa keskenään. Vuoropuhelun kautta eri osapuolet tekevät näkyväksi kodin ja päivähoiton toisistaan poikkeavat todellisuudet sekä niiden vaikutukset lapsen kannalta. Avoin vuoropuhelu mahdollistaa myös lapsen toiveiden ja tarpeiden kuulemisen. Kasva-

tuskumppanuuden rakentaminen alkaa jo ensitapaamisella sekä lapsen päivähoitoon tutustumisjaksolla, jolloin luodaan pohja tulevalle kumppanuussuhteelle. (Kaskela & Kekkonen 2007: 12-16.)

5.1 Kasvatuskumppanuuden rakentuminen

Kasvatuskumppanuuden rakentuminen alkaa vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan ensimmäisellä tapaamisella. Kasvatuskumppanuus-koulutusmallin mukaisesti paras paikka ensimmäiselle tutustumiskäynnille olisi perheen kotona. Tutustumiskäynnin tavoitteena on keskustella perheen toiveista, odotuksista sekä lapsen päivähoiton aloituksesta. (Kaskela & Kekkonen 2007: 41.) Mielestämme kasvatuskumppanuuden rakentuminen alkaa jo silloin, kun vanhempi on ensimmäisen kerran yhteydessä päiväkotiin. Usein ensimmäinen henkilö, johon vanhempi ottaa päivähoitossa yhteyttä, on päiväkodin johtaja. Näin ollen myös johtaja on tärkeässä roolissa kasvatuskumppanuuden rakentumisessa. Kaskelan ja Kronqvistin (2007: 23) mukaan kasvatuskumppanuus on vanhempien ja henkilökunnan yhteinen prosessi, joka alkaa siitä hetkestä kun perhe ottaa yhteyttä päivähoitopaikkaan ja päättyy siihen kun lapsi lähtee päivähoitosta. "Vanhempien luottamus päivähoitoon syntyy ja rakentuu niistä jaetuista tarinoista, joissa lapsi on keskiössä."

Vanhempien on tärkeä käydä tutustumassa päivähoitopaikkaan jo ennen kuin lapsi tutustuu mahdolliseen hoitopaikkaansa. Vanhempien luottamus ja tuntemukset hoitopaikkaa kohtaan välittyvät myös lapselle. Siten perheen ja päivähoiton työntekijän ensimmäinen tapaaminen on merkittävä luottamuksellisen ja myönteisen kasvatuskumppanuuden rakentumiselle. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen voi sanoa alkavan jo ensimmäisen vanhempien tapaamisen yhteydessä. Aloituskeskustelu olisi hyvä käydä ennen kuin lapsi aloittaa päivähoiton, jotta vanhemmille jää riittävästi aikaa valmistaa lasta päivähoitoon. Aloituskeskustelun jälkeen on luontevampaa tulla tutustumaan hoitopaikkaan lapsen kanssa yhdessä. Myös vanhempien ja työntekijöiden luoma suhde kannattelee lasta ja helpottaa hänen hoitoon tuloaan. Vanhempien kanssa on tärkeä käydä keskustelua lapsen tuen tarpeesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä. Työntekijän on hyvä olla tietoinen lapsen vahvuuksista ja kiinnostuksen kohteista, joista vanhemmilla on ensiarvoisen tärkeää tietoa. (Kaskela & Kronqvist 2007: 12.)

Vanhempien kanssa tulee käydä kasvatuskeskusteluja oman lapsen osalta, mutta mahdollisuuksia keskusteluun tulee järjestää myös muiden vanhempien ja koko henkilöstön kanssa (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 31). Yhteisillä vasu-keskusteluilla pyritään syventämään ja laajentamaan vanhempien ja henkilökunnan välistä yhteistyötä. Myös vanhempainilloilla syvennetään henkilökunnan ja vanhempien yhteistyötä, mutta tavoitteena on myös

lisätä vanhempien vertaisuutta. Henkilöstön yhtenä haasteena on kumppanuuden ilmapiirin luominen silloin, kun lapsella havaitaan erityistuen tarvetta. (Kasvatuskumppanuus 2006.)

Leino (2006: 6-7, 115) on tutkinut pro gradu -tutkielmassaan, miten vanhemmat ja lastentarhanopettajat määrittelevät kasvatuskumppanuuskäsitteen sekä oman roolinsa kumppanuuksuhteessa. Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa, kuinka he näkevät kokemustensa perusteella kumppanuuden toteutuvan työntekijöiden ja alle 6-vuotiaiden lasten vanhempien välisissä hoito- ja kasvatussuunnitelmakeskusteluissa. Lisäksi tutkittiin, mitkä tekijät vaikuttavat kumppanuuden toteutumiseen ja mitä kehittämiskohteita kumppanuuteen liitetään. Tutkimuksessa kävi ilmi, että kasvatuskumppanuuden keskeisimmäksi tehtäväksi koettiin lapsen kehityksen edesauttaminen. Vanhemmat kokivat kasvatuskumppanuuden anniksi vertaistuen muilta vanhemmilta ja päiväkodin henkilökunnalta. Lastentarhanopettajat kuvasivat kumppanuuden tuovan työhön haastetta, mutta myös tarkoituksen, johon peilata ammatillista osaamistaan ja johon suunnittelu ja oma työ pohjautuu. Tutkimuksessa korostui luottamus ja kunnioitus sekä vanhempien ensisijainen kasvatusvastuu ja oman lapsensa tuntemus. Sekä vanhemmat että lastentarhanopettajat kokivat kumppanuuteen liittyvän tasavertaisuuden.

5.2 Mitä kasvatuskumppanuus edellyttää työntekijältä?

Kasvatuskumppanuudessa kumppanuuden ja tasavertaisen yhteistyön edellytysten luominen on henkilöstön vastuulla (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 31). ”Kasvatuskumppanuudessa työntekijä rakentaa tietoisesti siltaa erilaisten sukupolvisten kasvatuksellisten arvojen välille.” Kasvatuksen kulttuuriset arvot näkyvät työntekijöiden ja vanhempien kasvatustietoisuutena. Työntekijän tulisi olla tietoinen omista kasvatukseen liittyvistä sukupolvisista perinteistä, kasvuhistoriastaan, kasvatuskäsityksistään, mielikuvistaan ja uskomuksistaan. Tämän jälkeen työntekijän on helpompi rakentaa kestävä kumppanuuksuhdettä vanhempaan ja dialogista kasvatussuhdetta lapseen. Työntekijät ja vanhemmat rakentavat keskustelujen kautta yhteistä ymmärrystä lapsen kasvatuksesta kasvatuspäämäärien, kasvatuservojen, kasvatusero- ja menetelmien, kasvatuksellisen toiminnan, lapsikäsitteiden ja ihmiskäsityksen pohjalta. (Kasvatuskumppanuus ammatillisuutena 2006.)

Vaikka kasvatuskumppanuudessa korostetaan vastavuoroisuutta, ammattilaiselle asettuu suurempia odotuksia. Ammattilaiset luovat kasvatuskumppanuudelle otolliset puitteet. Heidän pitää myös kyetä kriittiseen arviointiin omien ajattelutapojensa suhteen, mikä on osa ammatillista kehittymistä. Ammattilaisten suuri haaste on kyetä ymmärtämään omista arvoista ja omasta elämäntilanteesta poikkeavia elämäntilanteita. ”Erilaisuuden hyväksyminen ja itsestä poikkeavan kunnioittaminen on varmasti yksi keskeisimmistä kumppanuuden asenteellisista ehdoista.” Tätä edellytetään erityisesti ammattilaisilta, mutta myös vanhemmilta. Vanhem-

milla on omat käsityksensä vuorovaikutuksesta ja omasta osallisuudestaan. Vanhempien omat valmiudet ja intensiteetti vaikuttavat kasvatuskumppanuuden rakentumiseen henkilökunnan kanssa. (Karila 2006: 96.)

Työntekijän tulisi tiedostaa työssään oma kasvattajuutensa ja sen taustalla olevat arvot ja eettiset periaatteet. Jotta työntekijä pystyisi tietoisesti toimimaan eettisesti ja ammatillisesti kestävien toimintaperiaatteiden mukaisesti, hänen tulisi pohtia omaa työtään ja arvioida sitä. ”Lapsen kasvatusta on lapsen lähellä olevien aikuisten yhteistä kasvua.” Parhaiten työntekijä voi kuulla ja ymmärtää niin lasta kuin aikuistakin, kun hän suhtautuu omiin tarpeisiinsa vakavasti. Kun työntekijä on oppinut kuulemaan itseään ja ajatuksiaan, hänen on helpompaa tehdä samoin myös suhteessa lapsiin ja aikuisiin. Kasvatustietoisuus vaikuttaa siihen, miten työntekijä katsoo, arvioi tai ymmärtää lasta ja sen pohjalta hän laatii, kirjaa ja dokumentoi lapsen kasvua. Päivähoidossa olevan lapsen ja vanhempien näkemisestä on kysymys ennen kaikkea silloin, kun työntekijä uskaltuu tutkimaan, etsimään ja reflektoimaan itseään sekä työnsä laatua. (Kaskela & Kronqvist 2007: 28-29.)

5.2.1 Ammatillinen vuorovaikutus

Työntekijöiden ammattitaidon pohjana on ammatillinen vuorovaikutus, jota he joutuvat harjoittamaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa jatkuvasti. Lisäksi työntekijä oppii oman toimintansa ja reflektoinnin kautta. Päivähoidon työntekijöiden tulisi pitää toimintansa reflektointia luontevana osana arkipäivän työtä. Reflektoinnin tarkoituksena on, että työntekijät ja yhteisöt voivat kehittyä ja muuttaa toimintaansa lapsen ja lapsiryhmän tarpeisiin sopiviksi. (Kaskela & Kekkonen 2007: 18-19; Kaskela & Kronqvist 2007: 34-35.)

Työntekijä ottaa kasvatuskumppanuudessa etäisyyttä asiantuntijalähtöiseen työtapaan, jolloin lähtökohtana ovat perhelähtöisyyden työmallit. Asiantuntijalähtöisyydestä ajatellaan, että työntekijällä on koulutuksen ja asiantuntijuuden pohjalta parempaa ja luotettavampaa tietoa lapsesta kuin vanhemmillä. Kumppanuudessa sekä vanhemmillä että työntekijöillä on ensiarvoisen tärkeitä, mutta erilaisia, tietoja lapsesta. (Kaskela & Kekkonen 2007: 18-19.)

”Kasvatuskumppanuus on työntekijän ammatillinen tietoinen asenne ja omaksuttu toimintakäytäntö.” Työntekijä ei kumppanuudessa häivyttä ammatillista asiantuntijuutta, vaan huomiota kiinnitetään siihen, miten hän tuo tietämyksensä, taitonsa ja osaamisensa vanhempien ja lapsen käyttöön. Kumppanuus on kannattelevaa ja ratkaisukeskeistä vuoropuhelua ongelmalähtöisyyden sijasta. Kumppanuudessa kiinnitetään huomiota siihen, miten kuullaan, huomioidaan, otetaan vastaan, keskustellaan ja arvioidaan vanhemman tuntemusta omasta lapsestaan ammatillisen kanssa. Kumppanuuteen perustuvassa vuorovaikutuksessa työntekijä

tuo lapseen liittyviä omia havaintojaan, käsityksiään, tietojaan, kokemuksiaan ja ymmärrystään perheille kunnioittavasti, asiallisesti ja käyttäen arkisia sanoja. Työntekijä ymmärtää, että vanhempien ymmärrys ja tuntemus perustuvat siihen ainutlaatuiseseen suhteeseen, joka heillä on omaan lapseensa. ”Työntekijä mahdollistaa omien työkäytäntöjen ja puhettavan avulla sen, että vanhemman näkemykset, käsitykset ja ratkaisuehdotukset tulevat kuulluksi ja jaetuksi vanhempaa arvostavalla tavalla”. (Kaskela & Kekkonen 2007: 19-20.)

Työntekijän on tärkeä kuulla aidosti lapsen vanhempia ja tukea heitä heidän ratkaisuissaan. Tällä tavoin usein ehkäistään ennalta mahdollisia suurempia kriisejä ja siten myös muiden asiantuntijoiden tarvetta. Kun on luotu pohjaa luottamukselle, on myös helpompi ottaa vastaan ohjeita ja neuvoja. Työntekijän tehtävänä on tukea vanhempia löytämään itse ratkaisuja ongelmiinsa. Vanhemmat saattavat myös kysyä suoraan ratkaisua ongelmaan, jolloin työntekijä voi antaa erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja. Työntekijän tulisi luoda vanhemmille tunne siitä, että he ovat lapsensa ensisijaisia kasvattajia, mutta lapsella on myös turvallinen ja luotettava hoitopaikka. (Aaltonen ym. 1999: 82, 85.) Erilaisten vanhempien kanssa syntyy erilaisia vuorovaikutussuhteita, ja siksi tämän päivän ammattilaisilta edellytetään herkkyyttä kehittää erilaisia ammatillisia työvälineitä erilaisiin vuorovaikutussuhteisiin (Karila 2006: 97).

5.2.2 Kasvatusyhteisössä toimiminen

Suomalaisen yhteiskunnan asiakirjoissa määritellään arvot ja toimintatavat, jotka toimivat varhaiskasvatushenkilöstön toiminnan pohjana. Varhaiskasvatuksen henkilöstö muodostaa yhdessä moniammatillisen kasvattajayhteisön. Kasvattajayhteisö neuvottelee yhdessä arvoista ja toimintatavoista, joiden avulla kasvattajayhteisö rakentaa yhteistä toimintakulttuuria. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 16-17.)

Kasvatusyhteisöjen kulttuuri muodostuu yhteisten päätösten tuloksena, joiden pohjalta myös kasvatuskäytännöt muodostuvat. Vallitsevasta kulttuurista tullaan tietoisemmiksi, mitä enemmän yhteisiä keskusteluja käydään. Tämän myötä myös yhteinen kieli ja tietoisuus alkaa rakentua. Kasvatustietoisuutta ja työntekijän sensitiivisyyttä työhön tarvitaan, jotta hän pystyisi tukemaan lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. (Kaskela & Kronqvist 2007: 28.) Työyhteisössä voidaan yhdessä pohtia, miten tulotaisiin tietoisemmiksi siitä, miksi toimimme niin kuin toimimme, mitkä asiat siihen vaikuttavat ja mitkä ovat toiminnan vaikutukset lapsiin ja perheisiin. Ammatillisuuteen kuuluu, että pystyy tunnistamaan ja refleктоimaan kasvatus-työssä syntyneitä tunteita. Reflektioni helpottaa työntekijän ymmärrystä itsestään sekä perheiden moninaisista tavoista, toiveista ja elämästä. (Kaskela & Kronqvist 2007: 28-29.)

"Kasvattajalta edellytetään sitoutuneisuutta, herkkyyttä ja kykyä reagoida lapsen tunteisiin ja tarpeisiin." Kasvattajien tehtävänä on luoda hyvä ilmapiiri aikuisten ja lasten yhteisössä, jolloin lapset voivat kokea yhteenkuuluvuutta ja osallisuutta. Kasvattajien tehtäviin kuuluu myös vaalia lapsen ystävyys-, hoito- ja kasvatussuhteiden jatkuvuutta. Kasvattajien tulee työskennellä kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisesti ja kunnioittaa lapsen ja hänen vanhempiansa sekä toistensa kokemuksia ja mielipiteitä. Ammatillinen ja koulutuksesta saatu tieto ja kokemus luovat perustan osaamiselle. Kasvattajayhteisön tulee dokumentoida, arvioida ja pyrkiä jatkuvasti kehittämään toimintaansa. Kasvattajat tiedostavat varhaiskasvatuksen muuttuvia tarpeita sekä kehittävät ja ylläpitävät ammatillista osaamistaan. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005: 16-17.)

Tutkimusten mukaan vanhemmat toivovat kahdenkeskisiä keskusteluja työntekijän kanssa, joissa keskustellaan lapseen liittyvistä asioista. Erityisesti vanhempia kiinnostaa se, mitä lapsi on tehnyt päiväkodissa. Työntekijöiden tulisikin kyetä keskittymään päivän aikana yksittäisiin lapsiin ja heidän tekemisiinsä sekä kunkin lapsen yksilölliseen kehitykseen ja siinä tapahtuviin muutoksiin. Työntekijän keskittyminen lapsiin ja heidän tekemisiinsä päivän aikana luo myös edellytyksiä toimia yhteistyössä vanhempien kanssa. Kun vanhemmat huomaavat että työntekijät ovat aidosti kiinnostuneita heidän lapsestaan, myös aikuisten välinen yhteistyö helpottuu. (Aaltonen ym. 1999: 85.)

5.3 Lapsen yksilöllinen huomioiminen ja kuuleminen päivähoitossa

Kun lapsi siirtyy kodista päiväkotiin, niin vanhempien kuin lapsenkin suuri elämänmuutos tulee huomioida. Varhaiskasvatussuunnitelmassa on hyvä ottaa huomioon perheiden erilaiset tilanteet, tunteet ja odotukset. Tämän pohjalta on hyvä lähteä yhdessä suunnittelemaan lapsen päivähoiton polkua. Riittävän pitkä tutustumisaika omaan hoitajaan on ensiarvoisen tärkeää pienille lapsille. Pitkä tutustumisaika helpottaa myös isompien lasten siirtymistä. (Kaskela & Kronqvist 2007: 11-12.)

Vallitsevan käsityksen mukaan lapsen kehitys tapahtuu vuorovaikutussuhteiden kautta. Lapsen kehitystä ei näin ollen voida tarkastella tai ymmärtää ilman, että otetaan huomioon hänen ympäristönsä ja erityisesti ihmissuhteensa. "Lapsi kehittyy läheisten ihmissuhteiden tukemana, ja ne muodostavat lapsen tärkeimmän kehityksen kontekstin." Tämän vuoksi lapsen ihmissuhteita tulisi vaalia niin vanhempiin, hoitajiin kuin muihinkin lapselle tärkeisiin ihmisiin. Lapsen siirtyessä päivähoitoon hän tarvitsee hoitajan kannattelua, jotta hän kestäisi eroahdistuksen vanhempiaan kohtaan. Mitä nuoremasta lapsesta on kysymys, sitä enemmän hän tarvitsee hoitajan kannattelua. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että hoitajan tulee tukea lasta päivän aikana eroahdistuksessa vanhempaa kohtaan. Siten hoitaja auttaa lasta kestäämään

eroa vanhemmistaan ja tukee lapsen kiintymyssuhdetta vanhempiin. (Kaskela & Kronqvist 2007: 15-16.)

Päivähoidossa lapsi alkaa myös muodostaa vähitellen varhaisia vertaissuhteita. "On todettu, että päivähoitossa syntyneet hyvät vertaissuhteet ja ystävyysuhteet ennustavat lapsen hyviä ystävyysuhteita myös kouluikässä. Hyvät vertaissuhteet toimivat puskureina kolhuja vastaan ja itsetunnon rakennusaineina." Lapsen yksilöllisyys ja temperamentti tulevat näkyviin sosiaalisissa suhteissa. Vasuun voidaan kirjata, miten lapsen sosiaalisia suhteita tuetaan ja edistetään varhaiskasvatuksessa. (Kaskela & Kronqvist 2007: 16.)

Päivähoidossa lapsella tulisi olla oma paikka ryhmässä. Hänen tulisi myös kokea olevansa tärkeä ja tulevana kuulluksi ja nähdyksi. Tällöin lapsi kokee kuuluvansa yhteisöön. "Parhaimmillaan päivähoitossa edistetään hyvää lapsuutta mahdollistamalla lapsen näkökulma lasten itse tuottaman kulttuurin ja osallisuuden muodossa. Osallisuus on tunne ja kokemus siitä, että on hyväksytty ja kuuluu omaan yhteisönsä." Lapsen perustarpeita sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ovat tarve saada ilmaista itseään ja tarve tulla ymmärretyksi ja hyväksytyksi. Varhaiskasvatussuunnitelmaan voidaan liittää myös lapsen tekemiä kuvauksia hänelle tärkeistä ihmisistä, vertaissuhteista sekä suhteista tärkeisiin aikuisiin. (Kaskela & Kronqvist 2007: 19-20.)

Työntekijän tulee myös osata huomioida vuorovaikutus lapsen kanssa. Työntekijän on hyvä muistaa, että todellinen oppiminen määräytyy lapsen sen hetkisen mielenkiinnon ja todellisten tavoitteiden mukaan. On mahdotonta saada aikaan todellista oppimista, mikäli kasvattaja määrittelee tavoitteet ja pyrkii opettamaan kaikille samat asiat samalla tavalla. Lapsi tulee nähdä yksilönä myös ryhmässä ja käydä hänen kanssaan keskustelua siitä, mitä hän itse asettaa oppimisen tavoitteiksi ja mikä on oppimisen merkitys hänen kehitykselleen. Mikäli lapsi on liian nuori kertomaan toiveitaan, niin aikuisen tehtävänä on havainnoida lapsen yksilöllisiä tarpeita ja ottaa ne huomioon toiminnassa. (Aaltonen ym.1999: 134.)

"Kasvattaminen on pitkälti myös tunnetyötä, jossa ei voi piiloutua koulutuksen antamien hienojen käsitteiden taakse. Pelkkä tieto ei riitä. Jotta tunnetyö voi onnistua, on oltava läsnä sekä lapselle että itselleen. Lapsi tietää ja vaistoa, onko opettaja oikeasti avoin heidän ajatuksilleen ja asioilleen." Lapsi tietää ja vaistoa, jos aikuinen yrittää näytellä kiinnostunutta ja läsnä olevaa aikuista. Jos tavoitteena on luottamuksellinen, turvallinen ja lämmin suhde, niin aikuisen tulee kyetä olemaan aidosti läsnä ja kiinnostunut lapsesta. (Kristeri 1999: 114.)

5.4 Vanhemman huomioiminen päivähoitossa

Vanhemmat puhuvat mielellään omasta lapsestaan. He kertovat tarinoita ja sattumuksia, joi- ta he ovat pitäneet merkittävänä ja jääneet heidän mieleensä. Työntekijän suuri haaste onkin kuulla ja huomioida olennainen tieto vanhempien puheista. "Vanhempien ja päivähoiton työn- tekijöiden toimivan vuorovaikutussuhteen kautta voidaan yhdistää lapselle tärkeiden kahden tahon tiedot ja kokemus lapsen parhaaksi. Siten lapsen vasun ja sen todentumisen avulla ra- kennetaan luottamuksellista suhdetta vanhempiin." (Kaskela & Kronqvist 2007: 22-23.)

Vanhemmat haluavat kuulla syömisen ja nukkumisen lisäksi sen, miten työntekijä on nähnyt juuri heidän lapsensa. Päivittäiset keskustelut ja kohtaamiset työntekijän kanssa auttavat luomaan luottamuksellista ja syvempää kasvatuskumppanuussuhdetta. Lapsen tulo- ja hakuti- lanteet ovat työntekijälle hyviä hetkiä asettua kuulemaan vanhempia ja lasta. "Jokainen päi- vähoitoon tulotilanne on pienimuotoinen alku, askel uuteen." (Kaskela & Kronqvist 2007: 23.)

Työntekijän on hyvä muistaa, että vaikka päivittäiset kohtaamiset vanhemman kanssa ovat lyhyitä, hän voi omalla toiminnallaan saada vanhemmalle tunteen siitä, että hänet on kohdat- tu, häntä kuullaan ja ymmärretään. "Vanhempaa kunnioittava tapa on olla tietämättä asioita, joihin ei ole vielä riittävää ymmärrystä." Tämä tarkoittaa sitä, että jos ollaan yhdessä pohti- massa ja keräämässä tietoa lapsen tilanteesta, tietämystä tai ratkaisua ei tarvitse olla. Työn- tekijän sensitiivinen suhde lapseen herättää myös vanhemman luottamusta ja turvallisuuden tunnetta lapsen hyvästä hoidosta. Luottamusta herättää myös vanhemman tunne siitä, että hän voi vaikuttaa lapsen hoitoon, kasvatukseen ja opetukseen liittyvissä asioissa. "Kasvatus- kumppanuuden keskeinen tavoite on luoda luottamuksellinen ilmapiiri kaikelle työntekijöiden ja vanhempien vuoropuhelulle." (Kaskela & Kekkonen 2007: 35-36.)

Leinon pro gradu -tutkielmasta (2006: 116-117) käy ilmi, että vanhemmat ja lastentarhan- opettajat ovat yksimielisiä siitä, että kodin tehtäviin kuului opettaa lapselle perusarvot ja - asenteet sekä luoda lapselle perusluottamus. Päivähoiton ja lastentarhanopettajan rooli ko- ettiin pääasiassa hyvin tärkeänä tukemassa lapsen perusluottamuksen kehittymistä ja täyden- tämässä sitä erilaisten käytännön- ja sosiaalisten taitojen opettamisessa. Lastentarhanopetta- jat totesivat, että suurimmassa osassa perheistä päävastuu kasvatuksesta oli vanhemmilla. Vanhemmat myös korostivat ensisijaista kasvatusvastuutaan. Vanhemmat luottivat henkilö- kunnan ammattitaitoon kysyessään neuvoa.

Lastentarhanopettajat kokivat ammattitaitonsa riittävänä, mutta lisäkoulutusta kaivattiin huoltien ja ongelmien puheeksi ottamiseen vanhempien kanssa. Kumppanuuden syntyyn vai- kuttavina tekijöinä nousi kolme asiaa: kumppanuuden tuttuus, henkilökunnan vaihtuvuus sekä kumppaneiden henkilö- ja persoonaerot. Vähemmälle huomiolle kumppanuuteen vaikuttami-

nessa jäivät henkilökunnan koulutus, erilaiset näkemykset sekä ennakkoluulot. Haasteena pidettiin niitä vanhempia, jotka eivät olleet kiinnostuneita tai kokeneet tarvetta kumppanuudelle. Vanhempien päiväkotitietoisuuden lisääminen nähtiin merkittäväksi tekijäksi kumppanuuden syventämisessä, koska vanhemmat eivät ole näkemässä päiväkodin arkea. (Leino 2006: 116-117.)

6 TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimuskysymyksiä kautta selvitämme, miten vanhemmat ja työntekijät ymmärtävät kasvatuskumppanuuden sekä miten nämä käsitykset kohtaavat toisensa. Haluamme lisäksi tietää, ovatko työntekijöiden näkemykset kasvatuskumppanuudesta samansuuntaisia.

Selvitämme myös, millaista tukea vanhemmat toivovat päiväkodilta ja henkilökunnan kanssa toteutettavalta kasvatuskumppanuudelta. Selvitämme sitä, vastaako päiväkotitietoisuus todella niihin toiveisiin ja tarpeisiin, joita vanhemmilla on. Selvitämme myös, mitkä asiat kasvatuskumppanuuteen onnistumiseen vaikuttavat ja miten siinä on onnistuttu. Vanhempien vastausten pohjalta pohdimme mahdollisia kehittämistarpeita, joita päiväkodin henkilökunta voi hyödyntää tulevaisuudessa. Lisäksi pyrimme vanhempien kyselyssä siihen, että vanhemmat tuottaisivat kehittämissuhteita myös itse.

Tutkimuskysymyksemme ovat seuraavat:

1. Miten vanhemmat ja työntekijät ymmärtävät kasvatuskumppanuuden?
2. Miten kasvatuskumppanuus näkyy päiväkodin arjessa?
3. Millaista tukea vanhemmat toivovat päiväkodilta ja kasvatuskumppanuudelta?
4. Mitkä asiat vaikuttavat kasvatuskumppanuuden onnistumiseen?

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Opinnäytetyöprosessimme alkoi keväällä 2008. Haimme tutkimuslupaa Keravan kaupungilta opinnäytetyötämme varten. Tutkimuslupa on työssämme liitteenä (Liite 1). Opinnäytetyöemme suunnitelmaseminaari oli päiväkotitietoisuudessa 15.5.2008. Seminaarissa esittelimme henkilökunnalle opinnäytetyöemme aiheen, viitekehyksen ja tutkimusmenetelmämme. Päiväkodin henkilökunta toivoi, että toteuttaisimme vanhempien kyselyn ensin ja työntekijöiden kyselyn sen jälkeen. Vanhempien kyselyt lähtivät vanhemmille pian seminaarin jälkeen. Saamistamme vastauksista teimme yhteenvetön päiväkodin kehittämispäivään 2.6.2008, jossa työyhteisö käsittelee niitä.

Koko opinnäytetyöprosessimme ajan päiväkotiki Aarteen henkilökunta on ollut vahvasti mukana tukemassa meitä opinnäytetyön tekijöinä ja tuoneet esiin työyhteisön tarpeita opinnäytetyömme suhteen. Kaikissa opinnäytetyön vaiheissa olemme kysyneet henkilökunnan mielipiteitä ja ottaneet nämä huomioon esimerkiksi kyselylomakkeiden sisällöissä ja ulkoasuissa. Tavoitteenamme oli, että opinnäytetyömme vastaisi kaikissa vaiheissa päiväkodin tarpeisiin. Opinnäytetyöprosessin aikana olemme tavanneet ja olleet yhteydessä päiväkodin henkilökunnan ja johtajan kanssa säännöllisesti.

7.1 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyömme on tutkimusotteeltaan pääasiassa kvalitatiivinen eli laadullinen. Alasuutarin (1994: 203) mukaan kvalitatiivisilla menetelmillä saa syvällisempää, mutta huonosti yleistettävää tietoa, kun taas kvantitatiivisilla menetelmillä saatava tieto on pinnallista mutta luotettavaa. Paras tulos saavutetaan molempia menetelmiä soveltamalla. Metsämuuronen (2008: 60) kuitenkin toteaa, että on järkevää valita jompikumpi lähestymistapa pääasialliseksi tutkimusotteeksi ja täydentää tutkimusta toisella lähestymistavalla, sillä menetelmät poikkeavat melko paljon toisistaan.

Laadullisessa tutkimuksessa lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen ja siinä pyritään tutkimaan tutkimuskohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään löytämään tai paljastamaan tosiasioita ja merkityksiä. Tulokset ovat ehdollisia selityksiä ja ne ovat aikaan ja paikkaan sidottuja. Kvalitatiivinen tutkimusperinne sisältää hyvin moninaisia tutkimuksia. Tyypillistä laadulliselle tutkimukselle on muun muassa se, että kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti ja aineiston keruussa suositaan metodeja, joissa tutkittavien ääni ja näkökulmat pääsevät esille. Lisäksi laadulliseen tutkimukseen kuuluu se, että aineistoa käsitellään ainutlaatuisena ja tulkitaan sen mukaisesti. Tutkimus toteutetaan joustavasti ja suunnitelmia muutetaan tarvittaessa olosuhteiden mukaan. (Hirsjärvi ym. 1997: 161-162, 165.)

Meidän tutkielmassamme laadullinen työote näkyy erityisesti siinä, että tutkielman kohdejoukko on tarkoituksenmukaisesti valittu ja aineiston keruussa pyrimme saamaan selville erityisesti kohdejoukon omia ajatuksia ja näkökulmia tutkimastamme aiheesta. Lisäksi tutkielmamme on vahvasti aikaan ja paikkaan sidottu.

Pääasialliseksi tutkimusmenetelmäksemme valitsimme kyselylomakkeen, koska halusimme saada tietoa ihmisten mielipiteistä ja siitä, mitä he oikeasti ajattelevat. Hirsjärven mukaan kyselylomakkeen avulla saa selvitettyä, mitä ihmiset ajattelevat, tuntevat, kokevat ja usko-

vat (Hirsjärvi ym. 1997: 184). Vanhemmille ja työntekijöille tekemämme kyselylomakkeet olivat strukturoimattomia ja muodostuivat pääasiassa avoimista kysymyksistä. Avoimissa kysymyksissä lomakkeessa esitetään vain kysymys ja jätetään tyhjä tila vastausta varten (Hirsjärvi ym. 1997: 194).

Valitsimme avoimet kysymykset, koska, kuten Hirsjärvikin toteaa, avointen kysymysten etuna on se, että ne antavat vastaajalle mahdollisuuden ilmaista omin sanoin, mitä he ajattelevat kysyttävästä asiasta. Avoimet kysymykset eivät anna valmiita vastausvaihtoehtoja, jolloin vastauksista tulee ilmi vastaajien tietämys aiheesta ja asiaan liittyvien tunteiden voimakkuus. Lisäksi ne osoittavat, mikä vastaajien ajattelussa on keskeistä tai tärkeää. Avoimia kysymyksiä on kritisoitu siitä, että ne tuottavat sisällöltään kirjavaa aineistoa. (Hirsjärvi ym. 1997: 197.) Me emme koe tätä ongelmaksi, sillä halusimme saada aineiston, joka kuvaa ihmisten erilaisia käsityksiä aiheesta.

7.2 Aineiston keruu

Opinnäytetyömme aineisto koostuu päiväkodin työntekijöille ja lasten vanhemmille tehdyistä kyselylomakkeista. Vanhempien kyselylomake oli kolme sivua pitkä ja se koostui avoimista kysymyksistä. Kyselyn yhteydessä oli saatekirje vanhemmille (Liite 3 ja 5), jossa kerroimme mitä kysely koskee, miksi kysely on tärkeä, mihin tuloksia käytetään ja että vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Kyselylomakkeen lopussa kysyimme vanhempien halukkuutta osallistua syksyllä 2008 pienimuotoiseen haastatteluun, mikäli se olisi tarpeen. Yhteystietolomake palautettiin kyselyn kanssa eri laatikkoon, jotta vastaukset pysyivät anonyymeina.

Vanhempien kyselylomakkeet (Liite 4) toimitettiin kaikille päiväkodin 55 perheelle 19.5.2008. Vastausaikaa oli 28.5.2008 asti eli reilu viikko. Määräaikaan mennessä vastauksia oli tullut seitsemän (7) ja yhteystietolomakkeita viisi (5) takaisin. Pidensimme vastausaikaa 9.6.2008 asti, mutta emme saaneet lisää vastauksia ja vastausprosentiksi tuli 12,37. Tutkielman luotavuuden ja johtopäätösten yleistettävyyden kannalta tulos oli varsin heikko.

Koska vastausprosentti oli pieni, uusimme vanhempien kyselyn uuden toimintakauden alkaessa syksyllä 2008. Kyselylomakkeet (Liite 6) toimitettiin vanhemmille 10.9.2008 ja vastausaikaa oli 24.9.2008 asti. Lisäsimme kyselylomakkeeseen kohdan, jossa kysyttiin hoitosuhteen alkamisen ajankohtaa. Vastauksia tuli yhteensä kuusi (6), joista kolme (3) oli aloittanut syksyllä 2008. Näin ollen saimme vanhempien kyselyyn yhteensä 13 vastausta, ja vastausprosentiksi tuli 23,64. Aineistoa kertyi sen verran, että emme katsoneet tarpeelliseksi tehdä tarkentavia haastatteluja.

Vilka toteaa Vallia (2001) ja Hirsjärveä (2005) mukaillen, että kyselylomaketutkimus soveltuu hyvin silloin, kun tutkimus tehdään suurelle ja hajallaan olevalle joukolle ihmisiä. Kyselylomakkeen etuna on myös se, että vastaaja jää aina tuntemattomaksi. Kyselylomakkeen riskinä pidetään sitä, että vastausprosentti jää alhaiseksi. Monesti tehdään uusintakysely, mikä vaikuttaa tutkimuksen aikatauluun. (Vilka 2005: 74.) Tämä on toteutunut meidänkin työmme kohdalla. Uusimme vanhempien kyselyn syksyllä 2008, mutta silti vastausprosenttimme jäi alhaiseksi.

Henkilökunnan kyselylomake (Liite 7) toimitettiin 17 työntekijälle 9.6.2008. Vastausaika oli elokuuhun 2008 asti. Henkilökunnan kyselylomake oli kaksi ja puoli sivua pitkä ja se koostui avoimista kysymyksistä. Täytettyjä kyselylomakkeita saimme 11, jolloin vastausprosentiksi tuli 64,7.

7.3 Aineiston analysointi

Laadullisen aineiston analyysillä pyritään siihen, että aineisto selkiytyy ja sitä kautta tuottaa uutta tietoa tutkittavasta asiasta. Analyysissä pyritään tiivistämällä luomaan hajanaisesta aineistosta selkeää ja mielekästä ja siten löytää aineiston sisältämää tietoa. (Alasuutari 2003: 137.) Vilkan (2006: 81-82) mukaan analysoinnilla tarkoitetaan aineiston ryhmittelyä ja yhdistämistä johtolangoiksi, joista tehdään tulkinta. Vilka lainaa Alasuutaria (1994) todetessaan, että tutkimusaineistoa ei voi eritellä, mikäli sitä ei ensin tiivistetä helpommin käsiteltävään muotoon. Pelkistämisen avulla aineistoa voi tiivistää ja saada siten hallittavammaksi. Pelkistämässä tutkimusaineisto ryhmitellään ensin erillisiksi ja karkeiksi raakahavainnoiksi. Tämän jälkeen aineistoa karsitaan yhdistämällä raakahavainnoja erilaisiksi joukoiksi yhteisten piirteiden tai nimittäjien perusteella.

Analysoimme aineistoa syksyllä 2008. Lähdimme pelkistämään aineistoa ja valitsimme analyysimenetelmäksemme teemoittelun. "Teemoittelulla tarkoitetaan laadullisen aineiston pilkkomista ja ryhmittelyä erilaisten aihepiirien mukaan. Periaatteessa se muistuttaa luokittelua, mutta siinä korostuu lukumäärien sijasta teeman sisältö eli mitä teemasta on sanottu tai mitä asioita siihen katsotaan sisältyvän. Alustavan luokittelun jälkeen aineistosta etsitään varsinaisia teemoja." (Teemoittelu.)

Koottuamme aineiston syksyllä 2008, aloitimme analyysin tekemisen työntekijöiden kyselyvastauksista. Analyysin ensimmäisessä vaiheessa teimme alustavan luokittelun aineistoon. Alustavaa luokittelua teimme jokaisen kyselyn kysymyksen kohdalla erikseen siten, että etsimme vastauksista yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Luokittelussa käytimme apuna eri värejä aineiston selkeyttämiseksi. Alustavan luokittelun jälkeen aloimme muodostaa teemoja. Teemat

muodostuivat kyselyn kysymysten ja aineiston sisällön pohjalta. Tämän jälkeen vertasimme vastauksia ja teemoja tutkimuskysymyksiimme ja siten varmistimme, että ne vastaavat toisiinsa. Lopuksi tiivistimme ja yhdistimme teemoja siten, että aineistosta muodostui neljä (4) teemaa: kasvatuskumppanuus ja ammatillinen vuorovaikutus, kasvatuskumppanuus päiväkodin arjessa, perheiden haasteet ja tarpeet sekä kasvatuskumppanuuden onnistuminen.

Jatkoimme analyysia vanhempien kyselyvastauksista. Vanhempien aineiston analysoimme samalla tavoin kuin työntekijöidenkin aineiston. Aloitimme tekemällä alustavan luokittelun etsimällä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Luokittelun jälkeen muodostimme teemoja. Vanhempien aineistosta nousi useampia teemoja kuin työntekijöiden aineistosta. Osa teemoista nousi aineistosta ja osa kyselyn kysymysten pohjalta. Varmistimme, että aineisto vastaa tutkimuskysymyksiimme. Tiivistämisen ja yhdistämisen jälkeen teemoja muodostui kuusi (6): kasvatuskumppanuus, yhteistyö ja vanhemman kohtaaminen, kasvatuskeskustelut, tiedonkulku lapsen päivästä, perheiden haasteet ja tarpeet sekä vanhempien kehittämisehdotuksia päiväkodille.

7.4 Tutkimuksen luotettavuudesta ja yleistettävyydestä

Vilka lainaa Vartoa (1992) todetessaan, että laadullisella tutkimusmenetelmällä tehdyn tutkimuksen voi sanoa olevan luotettava, kun tutkimuksen tutkimuskohde ja tulkittu materiaali ovat yhteensopivia eikä teorianmuodostukseen ole vaikuttaneet epäolennaiset tai satunnaiset tekijät. Vilka toteaa Eskolaa ja Suorantaa (2000) mukaillen kuitenkin myös, että viime kädessä laadullisen tutkimuksen luotettavuuden kriteeri on tutkija itse: kuinka rehellinen hän on, koska arvioinnin kohteena on tutkijan tutkimuksessaan tekemät teot, valinnat ja ratkaisut. "Tutkijan tulee siten arvioida tutkimuksen luotettavuutta jokaisen tekemänsä valinnan kohdalla." (Vilka 2005: 158.) Olemme tehneet työstämme johdonmukaisen ja teoria on huolella valittua, jotta se tukee koko prosessia. Olemme myös huolella pohtineet minkälaisia menetelmiä käytämme tulosten analysoinnissa ja että aineisto on yhteensopiva teoriapohjan ja tutkimuskysymystemme kanssa.

Vanhempien kyselyn mukana lähetimme saatekirjeen, jonka tarkoituksena oli kertoa miksi kysely tehdään ja mihin vastauksia käytetään. Kerroimme saatekirjeessä, että kyselyn tarkoituksena on kehittää päiväkodin henkilökunnan ja vanhempien välistä yhteistyötä, jotta se vastaisi entistäkin paremmin vanhempien ja heidän lastensa tarpeisiin. Pidimme erittäin tärkeänä tiedottaa vanhempia myös siitä, että kyselyn vastaukset käsitellään anonymisti eikä vastaajaa voida missään prosessin vaiheessa tunnistaa. Teimme lisäksi päiväkodin oviin muistutuslaput vanhemmille, missä kerroimme palautuspäivän ja sen, miksi kyselyyn vastaaminen on tärkeää. Vanhemmilla oli puolitoista viikkoa aikaa vastata kyselyyn, jonka jälkeen pidensimme aikaa vielä viikolla.

Saatekirjeellä on suuri merkitys, koska sen perusteella tutkittava joko osallistuu tai ei osallistu tutkimukseen. "Saatekirjeessä tutkijat perustelevat tutkimuksensa tärkeyttä ja mieltä." Saatekirjeessä olevan tekstin perusteella kyselylomakkeen saaja arvioi tekeillä olevaa tutkimusta ja tekee päätöksen tutkimukseen osallistumisesta. Saatekirjeen ensisijainen tehtävä on vakuuttaa tutkimuskohde tutkimuksesta, motivoida tutkimuskohde osallistumaan tutkimukseen ja lopulta motivoida tutkittavat vastaamaan kyselyyn tai osallistumaan tutkimushaastatteluun. (Vilka 2005: 152-153.)

Pyrimme tekemään kyselylomakkeesta riittävän selkeän, helposti luettavan ja ymmärrettävän. Kysymyksen asetteluun antoivat kommentteja myös päiväkodin henkilökunta, joka samalla testasi kyselylomakkeen toimivuutta. Henkilökunta kertoi myös, mistä asioista he halusivat kyselyn avulla tietoa saada ja mitkä kyselyn kysymykset koettiin erityisen kiinnostaviksi ja tärkeiksi. Pyrimme siihen, että kysely ei olisi liian pitkä, jotta ihmiset jaksaisivat vastata riittävällä intensiteetillä kaikkiin kysymyksiin. Kyselymme olivat noin kolme (3) sivua pitkiä ja kysymyksiä oli yhteensä hieman yli kymmenen.

Kysymyksiä miettiessämme hyödynsimme päiväkotia Aarteessa keväällä 2008 tehtyä asiakastytyväisyyskyselyä. Kysely oli toteutettu Likertin asteikolla. Likertin asteikkoa käytetään usein silloin, kun kysymykset muodostuvat erilaisista väittämistä ja vastaaja valitsee tavallisimmin 5-portaiselta asteikolta sen, miten voimakkaasti hän on samaa mieltä väittämän kanssa. (Hirsjärvi ym. 1997: 195-196.) Koska asiakastytyväisyyskyselyssä vanhemmat valitsivat vastauksensa valmiilta asteikolta, perustelut mielipiteille jäivät saamatta. Halusimme tehdä kyselyn avoimilla kysymyksillä, jotta jokainen voi tuoda esille oman näkökulmansa kysyttävistä asioista. Pyrimme tällä tavoin saamaan kysymistämme asioista syvällisempää tietoa.

Vilka on lainannut useita teoksia (Eskola, Suoranta 2000, Varto 1992, Alasuutari 1994, Hirsjärvi, Hurme 2001, Tuomi, Sarajärvi 2002) todetessaan, että laadullisessa tutkimuksessa tutkimusaineiston koolla ei ole väliä ja laadullisella tutkimusmenetelmällä tehdyssä tutkimuksessa ei tehdä otoksia. "Laadullisella tutkimusmenetelmällä toteutetussa tutkimuksessa tutkimusaineiston kokoa ei säätele määrä vaan sen laatu. Tavoitteena on, että tutkimusaineisto toimii apuvälineenä asian tai ilmiön ymmärtämisessä tai teoreettisesti mielekkään tulkinnan muodostamisessa." Laadullisella tutkimusmenetelmällä ei tavoitella samalla lailla yleistettävyyttä kuin mitä määrällisellä tutkimuksella tehdyssä tutkimuksessa. "Tilastollisten yleistyksien sijaan tavoitteena on esimerkiksi vanhojen ajatusmallien kyseenalaistaminen ja ilmiön selittäminen ymmärrettävästi niin, että se antaa mahdollisuuden ajatella toisin." Tähän tavoitteeseen päästään pienelläkin tutkimusaineistolla, mikäli analyysi tehdään perusteellisesti. (Vilka 2005: 126.)

Työmme tavoitteena oli saada tietoa, jota päiväkotia Aarre voisi hyödyntää. Tarkoituksena ei niinkään ole yleistäminen, joten pienempikin aineisto riittää. Ylipäänsä tutkimuksemme tuloksien yleistäminen laajemmin kuin vain päiväkotia Aarretta koskevaksi on ongelmallista, sillä tutkimuksemme ja aineistomme on tiukasti aikaan ja tutkimusympäristöönsä sidottu. Mikäli yleistämistä tehdään, siinä täytyy käyttää suurta varovaisuutta ja harkintaa.

7.5 Tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä

"Etiikan peruskysymyksiä ovat kysymykset hyvästä ja pahasta, oikeasta ja väärästä." Tutkimuksen tekoon liittyy monia eettisiä kysymyksiä, jotka tulee ottaa tutkimusta tehdessä huomioon. Tutkimustyössä on noudatettava rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta. Huolellisuutta ja tarkkuutta vaatii myös tulosten tallentaminen, esittäminen ja tutkimuksen tulosten arviointi. Tutkijoiden tulee ottaa huomioon muiden tutkijoiden työt ja saavutukset asianmukaisella tavalla. Muiden tutkimuksia tulee kunnioittaa ja antaa töille niille kuuluva arvo ja merkitys omassa tutkimuksessaan ja sen tuloksia julkaistessa. Tutkimuksen lähtökohdaksi tulee olla ihmisarvon kunnioittaminen. Ihmisten itsemääräämisoikeuteen kuuluu, että ihmiset saavat itse päättää haluavatko osallistua tutkimukseen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007: 23-25.)

Vilkan (2006: 113-116) mukaan tutkimuseetiikkaan liittyy olennaisesti se, että tutkijan tulee tehdä vain sitä, mitä on sanonut tekevänsä tutkimuksen nimissä. Myös tutkimustekstissä pitää kirjoittaa vain sellaisista asioista, joista on tutkimuskohteen kanssa sovittu. Tutkijalla on myös vaitiolo- ja salassapitovelvollisuus tutkimuskohteena olevaa henkilöä kohtaan. Vilka lainaa Kuulaa (2006) todetessaan, että tutkimustekstissä pitää välttää ilmaisemasta tutkittavien nimiä tai muita tunnistetietoja, joista tutkimuskohteena olevat henkilöt voisi tunnistaa. Tärkeää on myös ihmisarvon kunnioittaminen: "tutkimustekstissä tulee aina välttää epäkunnioittavaa, yksipuolista, tirkistelevää, halventavaa sekä mustamaalaavaa kirjoittamista." Tutkimuseettisesti tutkittavien tunnistamista olennaisempaa voi olla se, miten tutkittavista kirjoitetaan.

Opinnäytetyömme eettisyyteen liittyy olennaisesti se, että olemme korostaneet kyselyyn osallistujille osallistumisen vapaaehtoisuutta. Lisäksi olemme painottaneet sitä, että vastaajia ei voida missään tutkielman vaiheessa tunnistaa. Uusimme kyselyn syksyllä 2008, koska vastausprosentti jäi hyvin pieneksi. Kuitenkin myös uusintakyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista. Pyrimme saamaan vastauksia siten, että korostimme minkä vuoksi vastaaminen on erittäin tärkeää.

Työssämme olemme kirjoittaneet vain tutkimuksen kannalta oleellisista asioista. Pyrimme kirjoittaessamme objektiivisuuteen, huolellisuuteen ja asiallisuuteen. Kehittämisehdotuksia kuvatessamme pyrimme lähestymään aihetta rakentavasti ja objektiivisesti. Tutkimusaineistoamme ei ole käytetty muuhun tarkoitukseen kuin mitä saatekirjeessä on ilmoitettu eikä sitä käytetä muihin tutkimuksiin. Tutkimusaineisto hävitetään opinnäytetyömme valmistumisen jälkeen.

8 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Esittelemme tutkimuksemme tulokset siten, että käymme läpi työntekijöiden ja vanhempien kyselyistä saamamme vastaukset omina kokonaisuuksinaan. Ensin käymme läpi työntekijöiden ja sitten vanhempien kyselyvastaukset.

8.1 Työntekijöiden kyselyaineisto

Työntekijöiden kyselyn alussa kysyimme henkilökunnan taustatietoja, joita olivat ammattinimike ja koulutus. Kysyimme taustatietoja, jotta voisimme tarvittaessa tarkastella onko koulutuksella tai ammattinimikkeellä vaikutusta vastaajan mielipiteeseen. Emme kuitenkaan kokeneet tarpeelliseksi eritellä vastauksia ammatin tai koulutuksen perusteella, koska työntekijöiden vastaukset olivat varsin yhteneväiset.

8.1.1 Kasvatuskumppanuus ja ammatillinen vuorovaikutus

Työntekijöiden näkemyksen mukaan kasvatuskumppanuus on lapsen oppimisen, kasvun ja kehityksen tukemista sekä työskentelyä lapsen parhaaksi yhteistyössä vanhempien kanssa. Lasta kasvatetaan yhdessä vanhempien kanssa.

"Lapsen kasvattamista yhdessä samansuuntaisesti, tasavertaisina kummankin (vanhemmat & henkilökunta) mielipiteitä kunnioittaen yhteisen tien lapsen parhaaksi etsien."

Muutama vastaaja nostaa esiin myös vanhempien tukemisen ja vanhempia arvostavan asenteen osana kasvatuskumppanuutta. Yksi vastaaja näkee kasvatuskumppanuuden yhteistyönä vanhempien lisäksi myös muiden tahojen kanssa.

"Eri tahot suunnittelevat ja toteuttavat yhdessä lasten kasvatukseen liittyvät asiat. Esim. Lastentarhanopettajat, hoitajat, vanhemmat, pk-kelto, pk-neuvolat ym. Lastenhoitajalle kasvatuskumppanuus vanhempien kanssa tärkeä!"

Työntekijät kuvailevat ammatillista vuorovaikutusta siten, että se on tasa-arvoista, kunnioitettavaa, kuuntelevaa ja kuulevaa. Yksi vastaaja sanoo tasaveroisuuteen liittyvän sen, että työntekijällä ei tarvitse olla valmiita vastauksia, vaan niitä pyritään löytämään yhdessä vanhempien kanssa. Työntekijöiden mukaan ammatillisessa vuorovaikutuksessa merkittäviä ovat myös vuorovaikutus ja yhteistyö vanhempien kanssa. Muutama vastaaja nostaa esiin myös rehellisyyden, avoimuuden ja vaikeidenkin asioiden puheeksi ottamisen.

"Ollaan rehellisiä ja avoimia, mutta kunnioitettavia. Kuunnellaan ja kuullaan vanhempia avoimin mielin."

Yksi vastaaja tuo esille päiväkodin henkilökunnan vastuun vuorovaikutuksessa vanhempien kanssa. Myös tunteita ja niiden vaikutusta vuorovaikutukseen käsiteltiin muutamassa vastauksessa.

"Sisältää vastuunottoa vuorovaikutuksen syntymisestä ja sen laadusta ja jatkumisesta. Siinä ei toimita vain omien mielipiteiden/tunteiden pohjalta vaan huomioidaan erilaiset asiakkaat ja heidän arvonsa. Hyödynnetään koulutuksen/amatill. (amatillisen) kokemuksen tuomat opit."

8.1.2 Kasvatuskumppanuus päiväkodin arjessa

Työntekijöiden näkemykset siitä, miten kasvatuskumppanuus näkyy päiväkodin arjessa, olivat yhteneväiset. Kaikkien vastaajien mielestä kasvatuskumppanuus arjessa näkyi jokapäiväisenä vuorovaikutuksena vanhempien kanssa. Siihen kuuluivat kohtaaminen, kuuntelu, keskustelut sekä päivittäisistä asioista kertominen. Myös kasvatuskeskustelut ja vanhempien kanssa tehtävät sopimukset mainittiin. Aineistosta nousi myös lapsen aito kohtaaminen ja kuuleminen osana arjen kasvatuskumppanuutta.

"Lasta kuunnellaan ja vanhempien kanssa keskustellaan päivän tavallisista asioista."

"...Lapsi tuntee olonsa hoidossa turvalliseksi, kun vanhemmat luottavat päiväkodin kasvattajiin."

Työntekijät kuvailivat, että lasta kuullaan kasvatuskumppanuudessa erityisesti vanhempien kautta. Lisäksi lasta kuullaan, huomioidaan, havainnoidaan ja ollaan aikuisena läsnä. Mitä pienempi lapsi on, sitä enemmän vanhempien asiantuntijuutta hyödynnetään omasta lapsestaan.

"Havainnoimalla, kuuntelemalla, olemalla tasapainoinen. Lapsen vanhemmat ovat lapsensa tulkkeja ja asiantuntijoita."

"Tätä voisi ehkä mieltiä lisää. Havainnoimalla lapsen tarpeita/tuntemuksia, puhumalla niistä lapsen/vanhemman kanssa."

8.1.3 Perheiden haasteet ja tarpeet

Työntekijät nostivat vanhempien haasteina esille seuraavia asioita: kiire, kiristynvä työtahti ja vaatimukset, ajankäyttö, rajojen asettaminen, lapsen tunteiden kohtaaminen sekä työn ja perheen yhteensovittaminen. Toisaalta perheiden tarpeet koettiin yksilöllisiksi. Työntekijät kokivat, että perheet haluavat käydä enemmän keskustelua henkilökunnan kanssa. Lisäksi vanhemmat kaipaavat tukea ja neuvoa arjen asioissa.

"Rajojen asettamisen haaste. Aikuisena olemisen rooli hukassa. Perheiden sosiaaliset suhteet kirjavina. Työn ja perheen yhteensovittaminen."

"Vanhemmat haluavat enemmän keskustelua ja tietoa varhaiskasvatuksesta, eivät kaikki, enemmän saisi vanhemmat tulla mukaan."

Työntekijät kokivat, että perheiden tarpeisiin pyritään vastaamaan parhaan mukaan. Tarpeisiin vastaamisessa onnistutaan vaihtelevasti. Tarvittaessa perheitä ohjataan oikean avun piiriin ja annetaan lisätukea. Perheiden tarpeisiin vastaaminen koettiin myös haastavaksi.

"Kyllä ja ei. Useimmiten yhteinen matka tuottaa tulosta, mutta joskus niinkin voi käydä, että emme pysty vastaamaan kaikkiin haasteisiin. Tällainenkin on joskus hyväksyttävä."

8.1.4 Kasvatuskumppanuuden onnistuminen

Pääsääntöisesti työntekijät kokevat, että kasvatuskumppanuus on onnistunut hyvin. On kyetty selvittämään konflikteja ja puhumaan vaikeistakin asioista. Asioita on käsitelty rehellisesti ja avoimesti. Vanhemmilta on saatu myös hyvää palautetta.

"Olemme saavuttaneet perheiden luottamuksen kun he lähestyvät meitä myös huolineen ja murheineen sekä haluavat jakaa näin arkensa meidän kanssa."

Yleisesti kasvatuskumppanuuden onnistumiseen vaikuttavina tekijöinä työntekijät mainitsivat luottamuksen, vuorovaikutuksen, kuuntelun ja kuulemisen, sekä henkilökunnan ammatillisuuden. Onnistumiseen vaikuttavat myös vanhempien ja työntekijöiden sitoutuminen, ajan ja tilan antaminen, sekä kiireettömyys ja avoin keskustelu. Yksi vastaaja piti päiväkodin johtajalta saatavaa tukea merkittävänä.

"Kunnioitetaan lasten ja vanhempien mielipiteitä. Luotetaan toistemme kasvatustapoihin."

Hyvä ensimmäinen kohtaaminen ja hyvä alku lapsen hoidolle nostettiin esiin kasvatuskumppanuuden onnistumiseen vaikuttavana tekijänä. Moni työntekijä koki aloituskeskustelut hyväksi kasvatuskumppanuuden onnistumisen ja rakentamisen kannalta. Kasvatuskumppanuuden kehittyminen näkyi työntekijöiden mukaan siinä, että aloituskeskusteluihin on panostettu ja työntekijöitä on koulutettu. Kasvatuskumppanuutta, kuulemista ja kohtaamista tehdään tie-toisemmin kuin ennen.

"Kasvatuskumppanuus on kehittynyt nyt keväällä 2008 talossa käyttöön otettujen uuden lapsen/perheen aloituskeskustelun myötä. Aloituskeskustelussa luodaan pohjaa kasvatuskumppanuudelle."

"Mielestäni hyvin, alkututustumiseen varataan riittävästi aikaa ja niin kasvatustalokeskustelut kuin päivittäiset kohtaamiset ovat toteutuneet. Perheitä kunnioitetaan, mikä näkyy myös tyytyväisinä asiakkaina."

8.2 Vanhempien kyselyaineisto

Vanhempien kyselyt toteutettiin kahdessa erässä keväällä ja syksyllä 2008. Syksyn uusinta-kyselyssä kysyimme, koska vastaaja on aloittanut päivähoiton Aarteessa. Kysyimme alkamisajankohtaa, koska halusimme tietää onko vastaaja juuri aloittanut päiväkodissa vai jo ai-

kaisemmin. Emme kuitenkaan erotelleet näitä vastaajia muista vastaajista, sillä luettuamme koko aineiston totesimme, että enimmäkseen vastaajia ei vastausten perusteella pysty erottamaan syksyllä aloittaneisiin ja muihin vastaajiin. Vain harvoissa vastauksissa tuli esille se, että vastaaja oli juuri aloittanut päiväkotia Aarteessa. Lisäksi syksyllä 2008 aloittaneiden vastaajien vastausten käsittely erikseen olisi tehnyt vastaajien tunnistettavuudesta helpompaa.

8.2.1 Kasvatuskumppanuus

Vanhempien näkemyksen mukaan kasvatuskumppanuus on yhteistyötä kodin ja päiväkodin välillä sekä lapsen kasvattamista yhdessä, yhteisesti sovitulla tavalla. Monessa vastauksessa tulee esille se, että päiväkodin henkilökunnan tulee kuunnella ja huomioida vanhempien näkemykset. Lisäksi vanhempien mielestä kasvatuskumppanuuteen liittyy lapsen yksilöllinen huomioiminen. Yksi vanhempi tuo esiin myös vanhempien tukemisen lapsen kasvatukseen liittyvissä asioissa.

"Yhdessä pvkodin (päiväkodin) henkilökunnan kanssa, vanhemmat kasvattavat lasta. Päiväkodin tädit muodostavat yhden tärkeän haaran lapsen turvaverkossa ja ovat vanhempien tukena kasvatuksellisissa asioissa. Läheinen, avoin ja lämminhenkinen, lapsen etuihin panostava yhteistyö."

Suuri osa vanhemmista oli tyytyväisiä siihen, kuinka heidän lapsensa huomioidaan päivähoitossa. Yhdeksän vanhempaa totesi, että lapsi huomioidaan päivähoitossa hyvin tai heidän tietääkseen hyvin. Neljä vastaajaa sanoo, että lapsi tulee mielellään päivähoitoon. Vanhempien mukaan lapsia kuunnellaan ja toimitaan heidän ehdoillaan. Kaksi vanhempaa toivoi enemmän lapsen yksilöllistä huomioimista.

"Lapseni kaipaisi enemmän sylissä oloa kuin sitä ehkä hoitajilla on mahdollisuus antaa. Hän on 2-vuotias, joten tämä on vielä hänen päätarpeensa."

"Lapsi on ollut päiväkodissa vajaa 2kk ja toivoisin, kun aamulla tuon lapsen hoitoon niin yksi hoitajista ottaisi lapseni vastaan enkä vain toisi lasta ja hän jää yksin äidille vilkuttelemaan."

8.2.2 Yhteistyö ja vanhemman kohtaaminen

Lähes kaikki vastaajat toteavat, että vanhempina heidät on kohdattu hyvin. Yksi vastaaja on sitä mieltä, että hän on saanut myös epäasiallista kohtelua.

"Hyvin. Kaikissa asioissa asiallisesti. Sekä AINA ystävällisesti. Henkilökunta toimii hyvin yhdessä, siis henkilökunnalla näyttää ja tuntuu olevan hyvä ja toimiva ilmapiiri."

Neljä vastaajaa oli sitä mieltä että olivat tyytyväisiä yhteistyöhön tai eivät löytäneet siitä parannettavaa. Muilta vanhemmilta tuli paljon kehittämisehdotuksia, joita käsittelemme myöhemmin. Vanhempien mielestä yhteistyöhön vaikuttavia asioita ovat henkilökunnan persoona, henkilökemiat, avoimuus, ammattitaito, kiire, ongelmista puhuminen ja kiinnostus lapsesta. Negatiivisena asiana vanhemmat mainitsivat vaihtuvat sijaiset yhteistyön ja arjen sujuvuuden kannalta. Yksi vastaaja nosti esiin, että pienillä asioilla voi vaikuttaa yhteistyön sujuvuuteen.

"Ainakin negatiivisesti vaikuttaa se, että jatkuvasti on sijaisia ja "vieraita naamoja" hoitamassa lapsia. Päiväkodin johtajalla on tässä suuri rooli. Hän luo yleisen ilmapiirin ja suoraan vaikuttaa siihen, miten yhteistyö sujuu. Päiväkodin työilmapiiri ja henkilökemiat vaikuttavat myös vanhempiin ja lapsiin päin..."

"Aina löytyy tietty parannettavaa hyvässäkin. Pienillä asioilla: rohkeus kysyä onko kaikki ok, mielenkiinto toisten asioihin, henkilökemia tietty vaikuttaa siihen miten avoin ja spontaani keskusteluyhteys on."

8.2.3 Kasvatuskeskustelut

Vanhemmat nostivat esille kasvatuskeskustelut puolivuositain osana yhteistyötä päiväkodin kanssa. Yksi vastaajista koki alkukeskustelun hyväksi, mutta kritisoi sitä, että sovittuja asioita ei ole viety eteenpäin.

"Ollaan keskusteltu syksyllä toimintasuunnitelmasta ja tavoitteista ja nyt ollaan käymässä läpi kuin onnistuttu..."

"Alkukeskustelu oli tosi hyvä, mutta kun lapsi aloitti hoidon ei asioista ole parhemin puhuttu esim. omahoitajasta. (Josta puhuttiin alkukeskustelussa.)"

Vanhempien toiveissa kasvatuskeskustelujen suhteen oli myös ristiriitaa. Yksi toivoi enemmän kehityskeskusteluja, kun taas toisen mielestä niitä oli riittävästi.

"Itse olen tyytyväinen ja sitä mieltä, että kehityskeskusteluja lapsesta järjestetään tarpeeksi usein."

"Lapsen kehitykseen liittyviä keskusteluja olisi useammin."

Vanhempien mukaan kasvatuskeskusteluissa voi tuoda esiin omat näkemyksensä. Suuri osa vanhemmista oli tyytyväisiä siihen, kuinka heidän näkemyksensä on otettu päivähoitossa huomioon. Viisi vastaajaa toteaa, että heidät on vanhempina huomioitu hyvin ja kolme vastaa, että heidän näkemyksensä on otettu huomioon. Kahden vastaajan kanssa ei oltu vielä keskusteltu asioista. Yksi vastaaja koki, ettei tiedä kuinka kasvatuskeskusteluissa sovitut asiat toimivat käytännössä.

"Kasvatuskeskusteluissa saa tuoda esiin omat näkemyksensä. Kyllä ainakin kuunnellaan mielipiteet."

Kysyttäessä, kuinka vanhempien näkemykset voitaisiin ottaa paremmin huomioon, kahden vastaajan mielestä heidän näkemyksiään ei enää voisi huomioida paremmin. Suurin osa vastaajista jättää vastaamatta kysymykseen. Kaksi vastaajaa tuo esille asioita, joita päiväkodissa voitaisiin huomioida enemmän.

"Tarjota näkemyksiä mietittäväksi, aina ei itse älyä kaikkea kertoa tai edes ajatella."

"Toivoisin uskonnon voimakkaampaa mukaan ottoa päiväkodin arkeen. (se voisi tietty olla vaikea toteuttaa erilaisuuksien vuoksi)"

8.2.4 Tiedonkulku lapsen päivästä

Vanhemmat kokivat tärkeäksi kuulla lapsen päivän tapahtumista ja he halusivat saada tiedon suullisesti. Kaksi vastaajaa toivoi kuulevansa yleiset ryhmän kuulumiset paperille koottuna. Suurin osa vastaajista sanoo tietävänsä lapsen päivän sisällöstä melko hyvin. Yksi vastaaja sanoi tietävänsä aika vähän. Kolme vastaajaa totesi, että päivän sisällöstä kuulemiseen vaikuttaa se, onko lapsen oman ryhmän hoitajia paikalla lasta haettaessa. Toisaalta yksi vanhempi nostaa esiin vaikuttavaksi tekijäksi myös sen, jääkö itse keskustelemaan hoitopäivän jälkeen.

"Uskon tietäväni sen minkä haluaisinkin. Lapsemme on sen verran iso, että olemme sopineet että päivän kuulumisen pitää olla muutakin kuin syöminen tai

lepo (2 v sitten sovimme näin) -> sen jälkeen olemme kuulleet kaverisuhteista, mielenharmituksista, leikeistä, oppimisesta... kun perustarpeiden kerronta ei vie lyhyttä aikaa."

Pääsääntöisesti vanhemmat sanoivat tietävänsä hoitopäivän sisällöstä päivän rutiinit: syömiset, nukkumiset ja ulkoilut tai jos jotain erityistä on tapahtunut. Yksi vastaaja halusi saada tietoa päivän perusrutiineista ja mitä on tehty.

"... Aulan seinällä on lappu jossa koko viikon ohjelma. Sekä myös ruokalista. Myös on lappu josta voi lukea miten syönyt + miten nukkunut. Hyvin tiedotus pelaa!"

"Mitä ollaan tehty? Onko syönyt hyvin? Onko nukkunut miten päiväunet? Onko ulko- tai sisävaatteissa jotain muutostarvetta ym."

Vanhemmat halusivat kuulla lapsen hoitopäivässä enemmän lapsen käyttäytymisestä, päivän hyvistä asioista ja niistä mistä pitäisi kotona keskustella.

"Miten käyttäytyy muita lapsia ja hoitajia kohtaan, kyseleekö äidin perään, tarvitseeko paljon huomiota."

"Silloin tällöin olisi mukava kuulla yksityiskohtia hyvien päivien (joita enemmistö onkin) oivalluksista, oppimisista, lempileikeistä tms. Usein ehkä detaljitasona puretaan lähinnä "sattumukset" (eli kun on ilmennyt pulmia)"

8.2.5 Perheiden haasteet ja tarpeet

Kuusi vastaajaa nosti esiin sen, että he haluavat kuulla jos lapsen käyttäytymisessä on ongelmia. Tähän liittyen vanhemmat toivovat neuvoja ja tilanteesta keskustelua. Kaksi vanhempaa halusivat päiväkodilta tukea lasten hyvien tapojen, suvaitsevaisuuden ja ryhmässä toimimisen opetteluun. Vastauksista nousi esiin myös se, että vaikka tällä hetkellä ei ole avuntarvetta, he uskovat saavansa apua jos sitä tarvitsevat.

"Jos on ongelmia esim. käyttäytymisen kanssa päiväkodissa toivoisin henkilökunnan puhuvan asiasta minulle. Ja neuvoja minulle vanhempana."

"Lapsellamme ei juuri ole kehityksessä ongelmia, mutta jos olisi tarvitsisin paljon tukea ja käytännön vinkkejä sekä yhteisiä sopimuksia"

Viisi vastaajaa oli tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä päiväkodista saamaansa tukeen ja tarpeisiin vastaamiseen. Toisaalta joidenkin vanhempien vastauksista nousi esille epävarmuus siitä, miten tarpeisiin vastaaminen päivähoitossa toteutuu.

8.2.6 Vanhempien kehittämisehdotuksia päiväkodille

Vanhemmilta tuli useita kehittämisehdotuksia monesta eri näkökulmasta. Kehittämisehdotukset liittyivät kaikki yhteistyöhön päiväkodin kanssa, päivän sisältöön ja tiedonkulkuun.

"...Henkilökunnan pitäisi enemmän puhua lapsen päivästä vanhempien kanssa esim. käyttäytymisestä, leikistä, esitellä itsensä vanhemmille."

"Enemmän tietoa ja perusteita päivärytmistä..."

"Lisäaika olisi ainoa tarve parantaa ja sitä ei voi lisätä hoidon kärsimättä."

"Joskus vanhemmat voisivat olla tyytyväisiä saadessaan vinkkejä/ideoita lapsen hoitoon/kasvatukseen niiltä hoitajilta, joilla vuosien rautainen kokemus lasten hoidosta. Eli myös niitä voisi antaa!"

"Itse henkilökohtaisesti haluaisin tietää hoitajista enemmän nimetkään eivät ole muistissa ja onko hoitaja lastenhoitaja, päiväkotiapulainen tms."

Vanhemmilta tuli useita kehittämisehdotuksia tiedonkulkuun liittyen ja siihen, kuinka parantaa päivän sisällöstä tiedottamista. Lisäksi toivottiin säännöllisiä vanhempainiltoja, jossa paikalla myös päiväkodin johtaja.

"...viikon "touhulista" eteisessä silloin tällöin (voisi olla säännöllisemmin!)"

"...lyhyt kuvaus esim viikkotiedote olisi hyvä. Yleisesite voisi kuvata pk arvot + sovitut asiat + päivän rungon. Viikkotiedote voisi olla tietoa kuten, ma- askartelua maitopurkeista ti- yhteinen lauluhetki jne. Samaan tiedotteeseen lyhyesti seuraavan viikon suunnitelmat."

"Epäsäännöllisistä" menoista, esim. jos käydään liikuntasalissa jumppaamassa aamuisin, olisi hyvä saada ajoissa tieto, vaikka lappu ulko-ovelle. Yleisesti tiedotus on ollut hyvää."

"Olen lukenut päiväkodeista, joissa on omat nettisivut ja päivän toimia kuvataan usein ja asioita voidaan hoitaa myös netissä. Aina ei muista kysyä kaikkea hakiessa ja tuodessa."

"Säännölliset puolivuositteiset vanhempainillat (tms.), jossa paikalla myös päiväkodin johtaja."

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Johtopäätökset olemme koonneet siten, että vastaamme jokaiseen tutkimuskysymykseemme erikseen. Johtopäätökset etenevät tulosten teemojen mukaisesti ja ne on jaettu seuraavien otsikoiden mukaisesti: kasvatuskumppanuus ja ammatillinen vuorovaikutus, kasvatuskumppanuus päiväkodin arjessa, perheiden haasteet ja tarpeet sekä kasvatuskumppanuuden onnistuminen. Olemme kursivoineet tutkimuskysymyksemme, jotta ne erottuisivat muusta tekstistä.

9.1 Kasvatuskumppanuus ja ammatillinen vuorovaikutus

Tutkimuskysymyksellä *miten vanhemmat ja työntekijät ymmärtävät kasvatuskumppanuuden* pyrimme selvittämään, mitä ajatuksia vanhemmilla ja työntekijöillä on siitä, mitä kasvatuskumppanuus on ja mitä se pitää sisällään. Tarkastelemme myös, ovatko vastaukset yhteneviä.

Työntekijöiden kuvaukset siitä, mitä kasvatuskumppanuus on, olivat hyvin yhteneväiset. Työntekijöiden aineistosta nousi selkeästi esiin se, että kasvatuskumppanuus on ennen kaikkea lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemista yhteistyössä vanhempien kanssa. Näillä sanoilla kasvatuskumppanuutta kuvataan myös Varhaiskasvatuksen perusteissa (2005). Työskentelyn tavoitteena ja keskiössä on lapsen paras ja siihen pyritään vanhempien kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Toisaalta työntekijät kokivat, että kasvatuskumppanuus on vanhempien tukemista ja rinnalla kulkemista sekä heidän arvostamistaan lastensa kasvattajina.

Pohdimme, kuinka luotettavia vanhempien kasvatuskumppanuuteen liittyvät vastaukset ovat, sillä olemme määritelleet lomakkeen alussa, mitä kasvatuskumppanuus on. Lomakkeen alussa todetaan, että kasvatuskumppanuudessa vanhempien näkemykset tulee ottaa entistä enemmän huomioon ja tavoitteena on hyvä vuorovaikutussuhde. Todennäköisesti tästä syystä vanhempien näkemysten huomioiminen korostuu myös vanhempien vastauksissa. Vahvasti van-

hempien vastauksista nousi se, että vanhempia tulee kuunnella ja hoitajien tulee ottaa vanhempien näkemykset huomioon. Toisaalta vanhempien vastaukset voivat kertoa siitä, että he ovat tietoisia omasta asemastaan päivähoitossa.

Vanhempien vastauksissa nousee kuitenkin esiin myös muita asioita, kuin mitä lomakkeen määritelmässä lukee. Näin ollen luotettavia johtopäätöksiä vanhempien vastauksista voi tehdä ainakin niiltä osin, jotka poikkeavat lomakkeessa olevasta kasvatuskumppanuuden määritelmästä. Vanhemmat nostivat esiin sen, että kasvatuskumppanuus on ennen kaikkea päiväkodin ja vanhempien välistä yhteistyötä lapsen parhaaksi. Lisäksi kasvatuskumppanuus on lapsen kasvattamista yhdessä yhteisten pelisääntöjen mukaan sekä lapsen yksilöllistä huomioimista. Vanhempien kuvaukset kasvatuskumppanuudesta olivat monella tapaa samansuuntaiset työntekijöiden vastausten kanssa.

Mia Koivunen on pro gradu -tutkielmassaan (2005: 2) tutkinut minkälaisia käsityksiä päiväkodin vanhemmilla on kasvatuskumppanuudesta sekä kasvatuksesta. Hänen tutkimuksessaan käy ilmi, että kasvatuskumppanuus käsitteenä oli osittain vieras vanhemmille, mutta melkein kaikki mielsivät sen yhteiseksi yritykseksi kasvattaa lasta. Vanhemmat pitivät kasvatuskumppanuuden perustana avointa ja luottamuksellista vuorovaikutusta. Lisäksi korostettiin keskustelukulttuurin merkitystä päivittäisissä kohtaamisissa. Myös Leinon (2006: 4) tutkimuksessa käy ilmi, että vanhemmat ja työntekijät liittivät kasvatuskumppanuuden yhteiseksi tekijöiksi luottamuksen, kunnioituksen ja tiedonkulun kumppanien välillä.

Ammatillinen vuorovaikutus on oleellinen osa kasvatuskumppanuutta, sillä sen kautta työntekijä toteuttaa kasvatuskumppanuutta. Kaskelaa ja Kekkosta (2007) mukailleen, ammatillinen vuorovaikutus on työntekijän ammatillinen asenne ja toimintatapa, jolla työntekijä tuo osaa misensa vanhempien käyttöön ja toisaalta varmistaa, että vanhemmat tulevat kuulluksi. Aineistomme mukaan ammatillinen vuorovaikutus on työntekijöiden mielestä toista kunnioittavaa, kuuntelevaa ja tasaveroista kohtaamista. Yksi vastaaja kuvaa hyvin tasa-arvoisuutta toteuttamalla, että työntekijällä ei tarvitse olla asioihin valmiita vastauksia, vaan vanhempien kanssa yhdessä pohtimalla ja tutkimalla pyritään löytämään ratkaisuja. Hänen mielestään vanhempien kanssa käydään vuoropuhelua, jossa vanhempien ja kasvattajan näkemykset lapsesta otetaan tasaveroisesti huomioon. Myös Kaskela ja Kekkonen (2007) tuovat esille sen, että vanhempien näkemykset tulee kasvatuskumppanuudessa ottaa tasaveroisesti huomioon.

Työntekijöiden mukaan ammatilliseen vuorovaikutukseen liittyy myös yhteistyö ja vuorovaikutus vanhempien kanssa, jonka tulisi olla rehellistä ja avointa, jotta vaikeita asioita pystyttäisiin käsittelemään. Yksi vastaaja tuo esille, että päiväkodin henkilökunnalla on vastuu vuorovaikutuksen syntymisestä, laadusta ja jatkumisesta. Myös varhaiskasvatuksen perusteissa (2005) henkilökunnan vastuu vuorovaikutussuhteesta tulee selkeästi esille. Muutama vastaaja

nostaa esiin myös tunteiden vaikutuksen vuorovaikutukseen. Ammatilaisen tulee olla tietoinen tunteistaan ja pystyä hallitsemaan niitä. Tämä havainto on yhteneväinen myös Kristerin (1999) ajatusten kanssa, jonka mukaan kasvattaminen on pitkälti tunnetyötä.

Mielestämme työntekijöiden näkemykset ammatillisesta vuorovaikutuksesta ovat monelta osin yhteneväisiä, mutta myös yksilöllisiä eroja vastauksissa löytyy. Yleisesti vastauksista nousee se, että ammatillinen vuorovaikutus on tasaveroista, kunnioittavaa ja kuulevaa. Yksittäisistä vastauksista nousee myös muita tärkeitä asioita, kuten tunteet ja henkilökunnan vuorovaikutusvastuu. Mielestämme vastaukset kertovat siitä, että työyhteisöstä löytyy vankkaa osaamista, mutta myös yksilöiden välillä on erilaista vuorovaikutusosaamista. Mielestämme erilainen osaaminen tukee koko työyhteisön yhteistä toimintaa.

Työntekijöiden mukaan kasvatuskumppanuus on kehittynyt siihen panostamisen myötä: he ovat saaneet koulutusta kasvatuskumppanuuteen liittyen ja ovat tulleet tietoisemmiksi sen toteuttamisesta. Mielestämme työntekijöiden vastaukset kasvatuskumppanuudesta osoittavat, että työntekijät ovat tietoisia siitä, mitä kasvatuskumppanuus on ja mitä se pitää sisällään. Vastaukset ovat yhteneväisiä kasvatuskumppanuuteen liittyvän keskeisen kirjallisuuden kanssa ja työyhteisössä kaiken kaikkiaan on hyvin yhteneväinen käsitys kasvatuskumppanuudesta. Tämä kertoo mielestämme työntekijöiden ammattitaidosta ja sen ylläpitämisestä ja osoittaa todeksi sen, että kasvatuskumppanuuteen on päiväkodissa panostettu.

9.2 Kasvatuskumppanuus päiväkodin arjessa

Yhtenä tutkimuskysymyksenämme oli, *miten kasvatuskumppanuus näkyy päiväkodin arjessa*. Kysymyksellä halusimme selvittää, mitä asioita kasvatuskumppanuuteen päiväkodin arjessa liittyy ja miten kasvatuskumppanuus arjessa näyttäytyy työntekijöiden ja vanhempien näkökulmasta.

Työntekijöiden kyselyn vastausten mukaan kasvatuskumppanuus näkyy päiväkodin arjessa monella tapaa. Erityisen merkittävänä vastauksista nousevat jokapäiväiset kohtaamiset ja vuorovaikutus vanhempien kanssa. Jokapäiväiset kohtaamiset pitävät sisällään keskustelut, tiedonkulun ja lapsen päivästä kertomisen sekä kuuntelun ja kuulemisen. Vanhempien kunnioittava ja avoin kohtaaminen edesauttaa luottamuksen heräämistä päiväkotia kohtaan. Yksi työntekijöistä tukee tätä ajatusta toteamalla, että kun vanhemmat luottavat päiväkodin henkilökuntaan, niin lapsikin tuntee olonsa turvallisemmaksi hoitopäivän aikana. Vanhempien ja lasten kohtaamiseen liittyy osana ammatillinen vuorovaikutus.

Työntekijöiden vastauksissa nousivat esiin myös aloitus- ja kasvatuskeskustelut sekä lapsen aito kohtaaminen ja kuuleminen osana arjen kasvatuskumppanuutta. Lapsen kuulemisessa työntekijät nostavat vanhemmat merkittävään rooliin. Suurin osa vastaa, että kasvatuskumppanuudessa lasta kuullaan vanhempien kautta. Lisäksi lasta kuullaan lasta havainnoimalla, yksilöllisesti huomioimalla, kuuntelemalla ja aikuisena läsnä olemalla. Selkeästi tuli esille, että mitä pienemmästä lapsesta on kysymys, sitä enemmän hyödynnetään vanhempien asiantuntijuutta omasta lapsestaan.

Työntekijöiden nostamat asiat arjen kasvatuskumppanuudesta esiintyvät myös vanhempien vastauksissa erityisesti sitä kautta, mitä vanhemmat pitävät tärkeänä ja miten eri asioissa on onnistuttu. Aineiston mukaan vanhemmat pitivät tärkeinä päivittäisiä keskusteluja ja kohtauksia työntekijöiden kanssa sekä lapsen päivän kulusta kuulemista ja toimivaa tiedonkulkua. Kasvatuskeskustelut nousevat esiin osana kasvatuskumppanuuden toteuttamista. Vanhemmat kokivat tärkeäksi työntekijöiltä saamansa tuen ja keskusteluavun. Samankaltaisia tuloksia on saanut myös Leino (2006) omassa tutkimuksessaan.

Vanhempien mukaan kasvatuskeskustelut on se paikka, jossa he voivat tuoda näkemyksiään esiin ja jossa ne otetaan huomioon. Pohdimme, miksi kasvatuskeskustelut nousevat aineistosta niin selkeästi esille, vaikka yksikään kyselylomakkeessa esitetyistä kysymyksistä ei suoraan liittynyt kasvatuskeskusteluihin. Sekä työntekijät että vanhemmat liittivät kasvatuskeskustelut kasvatuskumppanuuteen kuuluvaksi. Mielestämme tämä on osoitus siitä, että kasvatuskeskustelut ovat tärkeä osa päiväkodin ja vanhempien välistä kasvatuskumppanuutta. Niiden kautta vanhemmat tuovat mielipiteensä esiin ja kuulevat lapsensa kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta työntekijöiden näkökulmasta.

Mielestämme aineisto kokonaisuudessaan osoittaa, että kasvatuskumppanuus päiväkodin arjessa koostuu erilaisesta yhteistyöstä vanhempien ja työntekijöiden välillä. Lisäksi korostuu se, että lapsi on tämän yhteistyön keskiössä ja lapsen hyvinvointi on yhteistyön tavoitteena. Kasvatuskumppanuus päiväkotona Aarteen arjessa näyttäytyy vanhempien kanssa toteutettavan yhteistyön eri muodoissa.

Vanhempien näkökulmasta kasvatuskumppanuus näkyy arjessa myös sitä kautta, kuinka tiedonkulku toimii, erityisesti lapsen päivän osalta. Vanhemmat olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä tiedonkulkuun ja sanoivat tietävänsä melko hyvin myös lapsen päivän sisällöstä. Lapsen päivästä tiedettiin rutiinit: syömiset, nukkumiset ja jos jotain erityistä on tapahtunut. Tiedon vanhemmat halusivat pääasiassa suullisesti ja jos lapsen käytöksessä tai muussa on huomioitavaa niin mieluiten kahden kesken. Vanhemmat myös sanovat, että välillä olisi kiva saada koko ryhmän kuulumisia kirjallisesti, esimerkiksi käytävällä olevan ”toughulistan” tai kerran kuukaudessa annettavan tiedotteen muodossa.

Vanhemmilta kysyttäessä, mistä he haluaisivat tietää lisää lapsen hoitopäivässä, moni vastanesta koki jo saavansa kaiken sen tiedon mitä kaipaakin. Samalla monet vanhemmat kuitenkin toivoivat enemmän tietoa esimerkiksi siitä, kuinka lapsi käyttäytyy hoidossa. Esiin nousi myös toive, että kuulisi enemmän päivän hyvistä asioista, lapsen leikeistä, oivalluksista ja oppimisesta, siitä mitä on tehty. Aaltosen ym. (1999) mukaan tutkimuksissa on saatu samansuuntaisia tuloksia siitä, mitä vanhemmat haluavat tietää lapsen hoitopäivän sisällöstä. Toisaalta yhdeltä vastaajalta nousi selvästi esiin se, että tiedonsaanti myös päivän rutiineista jäi vähäisemmäksi. Vastausten perusteella vaikuttaisi siltä, että tiedonkulku ei jostain syystä ole tämän perheen kohdalla toiminut lähes ollenkaan. Toisaalta tähän voi vaikuttaa se, että hän on vasta aloittanut yhteistyön päivähoiton kanssa. Myös Keravan varhaiskasvatussuunnitelmassa (2005) sanotaan, että työntekijöiden tehtävänä on tehdä vanhemmat tietoisiksi varhaiskasvatuksen arjesta ja päivän sisällöstä sekä ottaa heidät mukaan suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Niinpä päivän sisältöön ja siitä tiedottamiseen liittyi erikoinen ristiriita: toisaalta vanhemmat sanoivat tietävänsä päivän sisällöstä, toisaalta taas eivät. Aineiston pohjalta tulee ilmi, että pääsääntöisesti vanhemmat tietävät päivän rutiinit, mutta ei yksittäisiä tapahtumia ja tekemisiä päivän sisällä. Tähän ilmeisesti liittyy myös muutaman vanhemman epävarmuus siitä, miten sovitut asiat toteutuvat käytännössä. Yksi vastaaja sanoo, että heidän näkemyksiin on ainakin pyritty vastaamaan ja tietää, että näin on käytännössä myös tapahtunut. Vanhemmat pitävät tärkeänä sitä, että sovitusta asioista pidetään puolin ja toisin kiinni.

Toisaalta lapsen päivän sisällöstä tiedottaminen on tiedonkulusta kaikkein haavoittuvaisin asia. Kuten muutamat vastaajat tuovat esille, monesti tiedon saanti riippuu siitä, onko lapsen oman ryhmän hoitaja paikalla haettaessa. Myös se, ehtiikö vanhempi jäädä kuuntelemaan päivän kuulumisia hakutilanteessa vaikuttaa tiedonsaantiin. Vanhemmilla ei välttämättä ole aikaa jäädä keskustelemaan. Myös työntekijöiden kyselyn vastauksissa tulee esille, että vanhemmat haluavat tietää lapsen päivän kulusta, mutta kiire saattaa estää sen, ettei tietoa aina ehditä antamaan. Kinnunen ja Mauno (2002) puhuvat vanhempien aikapulasta ja siitä kuinka vanhemmat joutuvat elämään työn ja perhe-elämän ristitulella. Nykyään kiire nousee suureksi haasteeksi jo yhteiskunnallisella tasolla, kuten kirjallisuus osoittaa.

9.3 Perheiden haasteet ja tarpeet

Tutkimuskysymyksenämme oli, *millaista tukea vanhemmat toivovat päiväkodilta ja kasvatuskumppanuudelta*. Kysyimme myös työntekijöiltä, minkälaisia tarpeita perheillä heidän mieles-

tään on. Kysymyksillä halusimme saada tietoa perheiden tarpeista ja siitä, miten päiväkotivoisi vastata niihin paremmin.

Aineiston mukaan vanhemmat toivovat päiväkodilta tietoa, mikäli heidän lapsensa käytöksessä ilmenee ongelmia tai jotakin muutosta, mitä vanhempi ei ole itse huomannut. Vanhemmat toivovat asioiden puheeksi ottamista, keskusteluapua ja käytännön vinkkejä. Muutama vanhemmista toivoo päiväkodin opettavan lapselle hyviä käytöstapoja. Kysyimme vanhemmilta vastaako päiväkotivoi näihin tarpeisiin. Muutama vastaaja toteaa, että avuntarvetta ei tällä hetkellä ole ja kaksi vastaajista sanoo olevansa epävarmoja siitä, kuinka tarpeisiin vastaaminen toteutuu käytännössä. Suurin osa vanhemmista kuitenkin vastaa, että heidän tarpeisiin on vastattu hyvin. Mielestämme vanhempien vastaukset kertovat siitä, että vanhemmat luottavat päiväkodin henkilökuntaan. Vastauksista tulee ilmi myös se, että vanhemmat uskovat saavansa apua mikäli sitä tarvitsevat.

Työntekijät nostavat vanhempien haasteina esille kiireen, sekä työelämästä ja ajan käytöstä johtuvia haasteita. Vastauksista tulee myös esille rajojen asettamisen haaste sekä lapsen tunteiden kohtaaminen. Toisaalta vastauksista nousee esiin se, että jokaisella vanhemmalla on omat erityiset tarpeensa ja haasteensa. Nämä tulokset ovat varsin yhteneväiset muissa tutkimuksissa saatujen tulosten kanssa. Hirvilampi (2002: 52) on tutkinut lastentarhanopettajien näkemyksiä vanhemmuudesta. Lastentarhanopettajien mukaan perheet ovat erilaisia ja heidän tuen tarpeensa vaihtelee. Toiset perheet tarvitsevat enemmän tukea kuin toiset. Tuen tarpeen syynä on tutkimuksen mukaan se, että monet vanhemmat ovat epävarmoja kasvattajina. Epävarmuus ilmenee lastentarhanopettajien mukaan erityisesti lasten rajattomuutena, kieltämättömyytenä ja siinä, että lapselle annetaan liikaa valtaa. Kalliala (2002) puhuu myös siitä, kuinka kasvatus on muuttunut epäroimattömästä epäroiväksi viidessäkymmenessä vuodessa. Kolben ja Järvisen (2002) mukaan yksi merkittävä tekijä vanhempien epävarmuuden taustalla on yhteiskunnan nopea muutos.

Yhteenvetona voisi sanoa, että vanhemmat ovat hyvin kiinnostuneita lastensa asioista ja haluavat saada tietoa mikäli ongelmia ilmenee. Kiire ja työelämän vaatimukset asettavat haasteita vanhemmille. Ennen kaikkea perheiden tarpeet ovat kuitenkin erilaisia. Erilaiset tarpeet asettavat haasteita siitä, kuinka niihin pystytään vastaamaan. Tulostemme mukaan vanhempien mielestä heidän tarpeisiinsa on vastattu hyvin. Tuloksemme ovat tältä osin yhteneväisiä myös päiväkotivoi Aarteen vanhemmille tehdyn asiakastyytyväisyyskyselyn tulosten kanssa, jossa vanhemmat olivat hyvin tyytyväisiä päiväkotivoi Aarteeseen (Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset 2008). Myös työntekijät ovat sitä mieltä, että vaikka perheiden tarpeisiin vastaaminen on haastavaa, usein siinä myös onnistutaan. Kinnunen ja Rönkä (2002) tukevat myös vanhempien ja työntekijöiden ajatuksia työn tuomista haasteista ja stressitekijöistä, jotka vaikuttavat myös perheen sisäisiin suhteisiin.

9.4 Kasvatuskumppanuuden onnistuminen

Tutkimuskysymyksellä, *mitkä asiat vaikuttavat kasvatuskumppanuuden onnistumiseen*, halusimme saada tietoa kasvatuskumppanuuden onnistumiseen vaikuttavista tekijöistä. Työntekijöiden mukaan kasvatuskumppanuuden onnistumiseen vaikuttavat monet asiat. Yleisinä mainittiin vuorovaikutus ja siihen liittyvät kuuntelu ja kuuleminen, luottamus, avoin keskustelu sekä työntekijöiden ammatillisuus. Toisaalta työntekijöiden mukaan tärkeitä olivat myös ympäristötekijät, kuten ajan ja tilan antaminen ja vanhempien sekä työntekijöiden sitoutuminen. Tästä voi päätellä, että kasvatuskumppanuuden onnistumiseen liittyy hyvin erilaisia tekijöitä, jotka liittyvät sekä vanhempien ja työntekijöiden väliseen suhteeseen että ympäristötekijöihin.

Työntekijät nostavat lisäksi yhteistyön alun, hyvän ensi kohtaamisen ja perheisiin tutustumisen esiin tärkeinä tekijöinä kasvatuskumppanuuden rakentamiseksi ja siinä onnistumiseksi. Myös Kaskela ja Kronqvist (2007) korostavat sitä, kuinka tärkeä perheen ja päivähoidon työntekijöiden ensimmäinen kohtaaminen on luottamuksellisen ja myönteisen kasvatuskumppanuuden rakentumiselle. Parhaimmillaan vanhempien ja työntekijöiden luoma suhde helpottaa lapsen hoitoon tuloa kannatellen samalla lasta. Työntekijät kokivat aloituskeskustelut hyviksi kasvatuskumppanuuden rakentamisen ja onnistumisen kannalta. Työntekijät kertovat, että aloituskeskustelupohjaa on kehitetty ja he kokevat, että siitä on tullut nyt toimiva. Panostamisessa onnistumisesta antaa viitteitä yksi vanhempi, joka on käynyt uuden aloituspohjan mukaisen keskustelun. Hän koki aloituskeskustelun oikein hyväksi. Sen sijaan asioiden eteneminen ja eteenpäin vieminen keskustelun jälkeen jäi vastaajalle epäselväksi.

Työntekijät kokevat, että kasvatuskumppanuudessa on enimmäkseen onnistuttu hyvin. Työntekijöiden mukaan vaikeista asioista on pystytty keskustelemaan ja asioita selvittämään avoimesti ja rehellisesti. Toisaalta vanhemmat ovat tulleet rohkeasti keskustelemaan mieltä askarruttavista asioista.

Vanhemmilta kysyttiin yhteistyöhön vaikuttavia seikkoja. Koska kasvatuskumppanuus on pitkälti yhteistyötä vanhempien ja kasvatushenkilöstön välillä, nämä vanhempien mainitsevat asiat liittyvät oleellisesti kasvatuskumppanuuden onnistumiseen. Yhteistyöhön vaikuttavia asioita olivat vanhempien mukaan henkilökunnan persoona, henkilökemiat, avoimuus, ammatitaito, kiire, ongelmista puhuminen ja kiinnostus lapsesta sekä se, kuinka lapsen tarha-arki sujuu. Negatiivisena asiana vanhemmat mainitsivat vaihtuvat sijaiset. Toisaalta yksi vanhempi tuo esiin sitä, että pienilläkin asioilla voi vaikuttaa yhteistyön toimivuuteen: tärkeäksi nousee rohkeus kysyä onko kaikki hyvin ja osoittaa mielenkiintoa vanhempien hyvinvointiin.

Vanhemmat nostavat selkeästi työntekijöitä enemmän esiin sen, että kasvatuskumppanuuteen vaikuttavat sellaiset tekijät kuin persoona, henkilökemiat ja työntekijöiden tuttuus vanhemmille ja lapselle. Samankaltaisia tuloksia on saanut myös Leino (2006: 4), jonka tutkimuksessa kumppanuus koettiin myös henkilökohtaisena asiana, johon liittyy suuresti inhimilliset tekijät, kuten tuttuus tai henkilökemiat.

Vanhemmat pääsääntöisesti pitävät päiväkodin henkilökuntaa ammattitaitoisena. Molempipuolisen kuulemisen ja kunnioituksen kautta vanhempien ja työntekijöiden välille on syntynyt luottamus, joka korostuu erityisesti huolen puheeksi ottamisessa. Vanhemmat kokevat, että jos ongelmia ilmenee, he voisivat ottaa asioita puheeksi. Kaskela ja Kekkonen (2007) puhuvat siitä, kuinka kasvatuskumppanuuden tavoite on luoda luottamuksellinen ilmapiiri kaikelle työntekijöiden ja vanhempien vuoropuhelulle.

Vanhempien aineistosta nousee esiin se, missä asioissa heidän mielestään on onnistuttu. Vanhemmat pääsääntöisesti kokevat, että päiväkodin henkilökunta kertoo avoimesti ja rehellisesti mikäli ongelmia ilmenee. Päiväkodin henkilökuntaa pidetään mukavana ja lasten asioista ollaan kiinnostuneita. Vanhemmat olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä siihen, kuinka heidän lapsensa on huomioitu päivähoitossa. Lapsia kuunneltiin ja päivähoitossa toimittiin heidän ehtoillaan. Lapset myös viihtyivät hoidossa. Aaltonen ym. (1999) korostavat työntekijän ja lapsen vuorovaikutussuhdetta ja sitä kuinka työntekijän tulee huomioida lapsen omat mielenkiinnon kohteet, jotta todellista oppimista pääsee tapahtumaan.

Toisaalta kaksi vanhempaa toivoi lapsen yksilöllisempää huomioimista. Toinen vanhemmista sanoo, että hänen lapsensa on vielä niin pieni, että kaipaa enemmän syliä. Toinen vanhemmista toivoo, että kun tuo lapsen hoitoon, niin yksi aikuisista ottaisi lapsen vastaan, ettei hänen tarvitse jäädä yksin vilkuttamaan. Kaskela ja Kronqvist (2007) sanovat, että lapsen vasussa pitäisi huomioida perheiden erilaiset tarpeet ja lapsella pitäisi olla riittävän pitkä aika tutustua omaan hoitajaan, jotta luottamuksellinen suhde pääsisi syntymään.

Suuri osa vanhemmista oli myös tyytyväisiä siihen, kuinka heidän näkemyksensä oli otettu päivähoitossa huomioon. Suuri osa koki myös, että heidän näkemyksiään ei voitaisi enää huomioida paremmin. Suurin osa vanhemmista oli myös sitä mieltä, että heidät on kohdattu hyvin. Yksi vastaaja totesi, että on saanut epäasiallista kohtelua. Yksi vastaaja tuo esille, että työntekijät toimivat hyvin yhdessä ja heillä tuntuu olevan toimiva ilmapiiri. Mielestämme on hyvä muistaa, että vanhemmat ovat hyvin tietoisia siitä, minkälainen ilmapiiri päiväkodissa on, joka myös vaikuttaa luottamuksen syntymiseen päiväkotia kohtaan. Lisäksi työntekijöiden ammatillisuus heijastuu vanhemmille, pidetäänkö henkilökunnan ammattitaitoa yllä ja kehitetäänkö sitä lisää.

Vanhemmat ovat pääsääntöisesti hyvin tyytyväisiä päiväkotia Aarteeseen ja kasvatuskumppanuuteen. Vanhemmilta tuli kuitenkin erilaisia kehittämis ehdotuksia päiväkotia Aarteelle, mikä oli myös työmme tavoitteena. Pääasiassa kehittämis ehdotukset liittyivät yhteistyön parantamiseen, päivän sisällöstä tiedottamiseen ja vanhempien näkemysten huomioimiseen. Kehittämis ehdotukset olivat joiltakin osin hyvin erilaisia, josta voi päätellä, että vanhemmat ovat hyvin erilaisia ja heillä on erilaisia tarpeita. Myös työntekijöiden vastauksista tuli hyvin yksilölliset tarpeet esille. Kinnunen ja Rönkä (2002) puhuvat myös siitä, kuinka vanhemmuus on muuttunut ja yhteiskunta sekä muuttuneet perherakenteet luovat sekä haasteita että mahdollisuuksia. Muuttunut yhteiskunta selittää omalta osaltaan perheiden erilaiset tarpeet. Johtopäätöksissämme tulee esiin se, että tutkimustuloksemme päiväkotia Aarteessa ovat monilta osin yhteneväiset muiden tutkimusten kanssa. Tästä voi päätellä, että samankaltaiset asiat askarruttavat vanhempia ja päiväkotien työntekijöitä eri puolilla Suomea.

9.5 Yhteenveto johtopäätöksistä

Työntekijöiden näkemykset kasvatuskumppanuudesta olivat hyvin yhteneväisiä. Myös vanhemmat nostivat esiin samoja asioita kuin työntekijät. Kasvatuskumppanuus on ennen kaikkea työskentelyä lapsen parhaaksi yhteisvoimin.

Työntekijöiden ja vanhempien näkökulmasta kasvatuskumppanuus näkyy päiväkodin arjessa erityisesti päivittäisissä kohtaamisissa ja päivittäisessä yhteistyössä. Lisäksi työntekijöiden mukaan kasvatuskumppanuus näkyy arjessa lapsen kohtaamisena ja yksilöllisenä huomioimisena. Vanhemmat nostivat keskeisenä asiana myös kasvatuskeskustelut osana kasvatuskumppanuutta.

Keskeisenä asiana vanhemmilta nousi lapsen päivän sisällöstä tiedottaminen. Päivän rutiineista ja mahdollisista ongelmatilanteista tiedettiin hyvin, mutta vanhemmat kaipasivat lisää tietoa päivän muista asioista, kuten lapsen leikeistä ja ilon aiheista. Vanhemmat toivoivat päiväkodin henkilökunnalta keskustelua, tukea ja asioiden puheeksi ottamista. Työntekijät korostivat sitä, että jokaisella perheellä on omat erityiset tarpeensa. Kiire ja työelämän vaatimukset ovat haaste vanhemmille. Toisaalta vanhemmat ovat kuitenkin hyvin kiinnostuneita lastensa asioista. Aineistomme mukaan vanhemmat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä samaansa tukeen.

Kasvatuskumppanuus on kehittynyt päiväkotia Aarteessa siihen panostamisen myötä. Kasvatuskumppanuuden onnistumiseen ja rakentamiseen vaikuttaa se, että kasvatuskumppanuuteen panostetaan alusta asti. Vuorovaikutus ja kohtaamiset ensitapaamisesta lähtien ovat tärkeitä. Sekä työntekijöiden että vanhempien mielestä kasvatuskumppanuudessa on onnistuttu varsin hyvin. Työntekijöiden mukaan vaikeistakin asioista on pystytty keskustelemaan vanhempien

kanssa. Vanhemmat olivat pääasiassa tyytyväisiä päiväkotia Aarteeseen. Vanhempien kehittämisehdotukset liittyivät tiedonkulkuun ja päivän sisällöstä tiedottamisen parantamiseen.

10 POHDINTA

Kokonaisuutena opinnäytetyöprosessi on ollut pitkä ja vaatinut paljon työskentelyä ja työstämistä. Prosessissa on ollut monia vaiheita ja näin jälkikäteen arvioiden osa onnistui paremmin ja osa huonommin. Tiukan aikataulun vuoksi työstimme suunnittelua osittain prosessin kuluessa ja alussa olimme hieman epävarmoja siitä, mitä olemme tekemässä. Tämä hankaloitti aluksi työtämme. Toisaalta olemme kokeneet, että työmme vastaa työelämän tarpeisiin, sillä olemme tehneet yhteistyötä päiväkodin kanssa ja saaneet henkilökunnalta paljon tukea ja vinkkejä työllemme.

Opinnäytetyömme viitekehys ja teoreettinen tausta koostuu useasta kokonaisuudesta. Olemme valinneet viitekehysten asiat sillä perusteella, että ne tukisivat työtämme ja niitä tutkimuskysymyksiä, jotka olemme asettaneet. Työmme kannalta keskeisintä antia ovat kasvatuskumppanuutta kuvaavat osiot. Kuvaamme, mitä kasvatuskumppanuus on kirjallisuuden näkökulmasta, miten se rakentuu ja miten kasvatuskumppanuus näyttäytyy työntekijöiden, vanhempien ja lapsen näkökulmasta. Nämä kuvaukset antavat tietoa siitä, mitä kasvatuskumppanuus todella on niin teoreettisesti kuin käytännönkin näkökulmasta. Näin ollen voimme verrata tutkimuksemme tuloksia siihen, kuinka ne vastaavat kirjallisuudesta nousevaa käsitystä kasvatuskumppanuudesta.

Viitekehyksessämme käsittelemme myös varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatus vaikuttaa kasvatuskumppanuuteen ja sen toteuttamiseen, sillä kasvatuskumppanuutta toteutetaan osana varhaiskasvatusta. Osiossa kuvataan niitä asioita, jotka varhaiskasvatukseen vaikuttavat. Ekologista teoriaa on kuvattu erityisesti siksi, että 1990-luvulla ekologinen teoria ja siitä johdetut muut teoriat ovat vaikuttaneet merkittävästi varhaiskasvatuksen kehittämiseen ja toteuttamiseen. Ekologinen teoria selittää myös kasvatuskumppanuuden merkityksen korostumista päivähoitossa. Aluksi emme olleet täysin varmoja, onko ekologinen teoria sopiva työmme aiheen kannalta, mutta työn edetessä ja aiheeseen perehtyessämme siitä muodostui keskeinen osa työtämme. Koemme myös tärkeäksi, että pohdimme kuviota 1 yhteistyön ja kasvatuskumppanuuden näkökulmasta.

Mielestämme viitekehys on varsin onnistunut. Joltain osin olisi voinut olla monipuolisemmin lähdekirjallisuutta, esimerkiksi kasvatuskumppanuuden näkökulmasta. Toisaalta olemme onnistuneet poimimaan monia keskeisiä asioita ja teoksia. Meiltä puuttuu vieraskielinen lähde,

koska emme ole etsinnöistä huolimatta löytäneet sellaista aineistoa, joka olisi tuonut työhömmö jotain uutta tai tukenut aiheitamme.

10.1 Luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä

Jälkikäteen ajatellen olisimme kyselyjä tehdessämme voineet työstää vanhempien kyselylomaketta enemmän. Toisaalta kyselylomake lähti eteenpäin hyvin nopeasti työskentelyn alkamisen jälkeen ja olimme alkuun pohtineet enemmän työntekijöiden kysymyksiä. Tästä syystä vanhempien kyselyn työstäminen jäi vähemmälle. Halusimme kuitenkin toteuttaa työyhteisön toiveen siitä, että vanhempien kysely toteutetaan ensin. Olemme jälkeinpäin pohtineet, että onkohan kyselymme kuitenkin ollut liian pitkä, sillä vanhempien vastauksia tuli aika vähän ja joihinkin kysymyksiin on jätetty vastaamatta. Kyselyiden sivumäärään vaikutti se, että avoimiin kysymyksiin piti jättää tilaa vastauksia varten. Toisaalta kysymykset olivat sen kaltaisia, että ne vaativat pohtimista ja syventymistä. Kyselyyn syventyminen voi joskus perheiden arjessa olla hankalaa ja työlästäkin.

Vanhempien kysely vastausprosentti oli varsin pieni. Pohdimme, onkohan kyselyyn valikoitunut aktiivisia perheitä ja vanhempia, koska vastauksista käy ilmi että perheillä ei tällä hetkellä ole suurempaa avuntarvetta. Ne vanhemmat, jotka eniten tukea tarvitsevat, eivät välttämättä ole vastanneet kyselyyn. Toisaalta vaikka aineisto oli pieni, koemme saaneemme arvokasta tietoa siitä, kuinka päiväkodin toimintaa voitaisiin kehittää. Lisäksi pääsimme tarkastelemaan vanhempien tarpeita ja sitä, kuinka niihin pystytään päiväkodissa vastaamaan.

Toisaalta vanhempien kyselyn vastausprosenttiin saattoi vaikuttaa kyselyn ajankohta. Teimme ensimmäisen kyselyn toukokuun lopulla, jolloin on valmistujaisia, kevätjuhlia ja kesälomat alkamassa. Uusimme kyselyn syyskauden alussa, jolloin vanhemmilla voi olla kiireitä lomien päättyessä, koulujen alkaessa ja niin edelleen. Tältä pohjalta voisi miettiä, mikä olisi hyvä ajankohta kyselyille. Työntekijöiden kyselystä saimme hyvän vastausprosentin, mihin on luultavasti vaikuttanut tiivis yhteistyömme päiväkodin ja johtajan kanssa. Toisaalta päiväkodissa vastaaminen on ehkä koettu tärkeäksi.

Koimme vanhempien kyselyaineiston työläämmiksi työstää kuin työntekijöiden aineiston. Työntekijöiden vastaukset olivat yhteneväisemmät ja niistä oli helpompi muodostaa teemoja ja johtopäätöksiä. Työntekijöiden vastausten yhteneväisyyteen vaikuttaa todennäköisesti myös se, että työyhteisö on varmasti yhdessä pohtinut kasvatuskumppanuutta. Toisaalta vastausten yhteneväisyys kertoo siitä, että työntekijät osaavat tarkastella teoreettisesti ammatillisuuteen liittyviä asioita.

Vanhempien aineisto oli huomattavasti työntekijöiden aineistoa kirjavampaa, mikä hankaloitti aineiston käsittelyä ja tulkintojen tekemistä. Toisaalta näin jälkikäteen ajatellen työntekijöiden kyselylomake oli selkeämpi sekä kysymyksiltään että asiasisällöltään. Vanhempien kyselylomakkeessa kaikki kysymykset eivät ehkä olleet riittävän selkeitä, sillä tuntui että vanhemmat olivat ehkä ymmärtäneet jotkut kysymykset toisin kuin olimme ajatelleet. Tähän saattoi myös vaikuttaa se, että vanhempien näkökulma tutkimaamme asiaan on käytännönläheisempi ja meidän taas teoreettisempi. Vanhempien kyselyn kysymykset saattoivat olla sellaisia, että ne vaikuttivat joidenkin teemojen esiintymiseen, kuten kasvatustietokustelujen esiin nousemiseen.

Vanhempien kyselylomakkeilla saamamme kirjava aineisto tuotti välillä päänvaivaa. Pohdimme pitkään, kuinka lähdemme aineistoa analysoimaan sekä missä muodossa aineiston esittelemme ja tulokset raportoimme. Olimme kuitenkin tyytyväisiä niihin asioihin ja vastauksiin, joita aineistosta nousi. Koimme saavamme vastaukset niihin tutkimuskysymyksiin, jotka olimme etukäteen asettaneet.

10.2 Tavoitteiden saavuttaminen ja ammatillinen kehittyminen

Opinnäytetyöprosessin alussa asetimme tavoitteeksemme sellaisen tiedon ja käytännön näkemysten keräämisen kasvatuskumppanuudesta, jota voisimme tulevassa työssämme hyödyntää. Opinnäytetyön valmistuessa voimme todeta, että opinnäytetyön tekeminen kasvatuskumppanuudesta on lisännyt tietoa ja tietoisuutta kasvatuskumppanuudesta. Työskentely prosessin aikana on herkistänyt huomaamaan kasvatuskumppanuuteen liittyviä asioita myös käytännön työelämässä niin vanhemman kuin työntekijän roolista.

Tavoitteenamme oli myös oppia tutkimusprosessista sekä tutkimuksellisesta työtoteutuksesta. Olemme oppineet monia uusia asioita tutkimuksen teosta, ja valmiutemme tehdä tulevaisuudessa vastaavaa tutkimusta työmme ohessa on parantunut huomattavasti. Olemme myös oppineet, että tutkimus ei ole ikinä täysin valmis, vaan sitä voisi laajentaa ja kasvattaa loputtomiin. Lisäksi riippuu tutkijoista ja tutkimuskysymyksistä, mitä asioita aineistosta nostetaan esille. Opinnäytetyötämme ja aineistosta nostettuja asioita on ohjannut omat kiinnostuksen kohteemme ja tapamme käsitellä tietoa. Joku toinen tutkija olisi tätä työtä tehdessään ehkä nostanut eri asioita esille.

Kummallakaan meistä ei ollut aikaisempaa kokemusta näin isosta tutkielmasta. Niinpä olemme päässeet perehtymään tutkimuksen tekemiseen alusta lähtien. Vaikka tutkielman tekemisen oppiminen alusta asti on ollut hyvä asia, se on toisaalta myös lisännyt epävarmuutta. Olemme olleet epävarmoja siitä, teemmekö oikeita asioita oikealla tavalla. Toisaalta erilaisiin

teorialähteisiin perehdyttyämme ja ohjausta saatuaamme tutkielman teon vaiheet alkoivat selkiytyä ja nyt olemme varsin tyytyväisiä tutkielmaamme. Työtä tehdessämme olemme myös oppineet katsomaan asioita monesta näkökulmasta. Olemme oppineet erityisesti tarkastelemaan ja arvioimaan asioita kriittisesti.

Olemme kokeneet myös parityöskentelymme hyvin antoisaksi ja arvokkaaksi. Prosessin alusta asti olemme pystyneet avoimesti keskustelemaan asioista. Pohdimme jo aloittaessamme, että joskus saattaa tulla tilanteita, joissa toinen saattaa ärsyttää tai suututtaa. Tämän tiedostaminen jo etukäteen on voinut auttaa siihen, ettei suurempia erimielisyyksiä ole syntynyt. Toisaalta ajatuksemme ja mielipiteemme ovat olleet hyvin samansuuntaisia. Jos toinen ei ole jotakin asiaa ymmärtänyt, niin olemme antaneet toiselle tilaa kertoa näkemyksensä, jotta asia tulee ymmärretyksi.

Toisaalta yhteistyömme on kehittänyt meitä ammatillisesti ja siitä on varmasti apua myös tulevassa työelämässä. Yhteistyömme kautta osaamme arvostaa erilaisia näkemyksiä ja mielipiteitä entistäkin paremmin. Osaamme myös antaa aikaa ja tilaa toisten näkemyksille ja niistä kertomiselle, mikä on työelämässä tärkeää niin työyhteisössä toimimisen kuin asiakkaidenkin kannalta. Opinnäytetyön tekijöinä meillä on ollut erilaiset lähtökohdat työskentelyllemme. Toisella meistä ei ole aikaisempaa kokemusta päiväkodin työntekijän roolista, toisella taas ei ole kokemusta vanhemman roolista. Parityöskentelymme on jo tästäkin syystä ollut toisiaan täydentävää, sillä keskustelujemme ja erilaisten roolien kautta olemme molemmat päässeet näkemään sekä työntekijän että vanhemman näkökulmaa syvällisemmin. Keskustelumme prosessin aikana ovat olleet mielenkiintoisia ja avartaneet näkemyksiämme.

Myös työelämälähtöisyys on tukenut ammatillista kehittymistämme eri tavoin. Tiivis yhteistyö työelämän kanssa on ollut hedelmällistä. Se on antanut tukea omalle opinnäytetyöprosessillemme sen eri vaiheissa. Koska lähtökohtamme ovat erilaiset, on ollut sitäkin merkittävämpää, että olemme saaneet tietoa, erilaisia näkemyksiä ja ajatuksia erityisesti työntekijöiden mutta myös vanhempien näkökulmasta. Työntekijöiden näkemykset ja huomiot sekä yhteistyö koko työyhteisön kanssa on lisännyt omaa ammatillista osaamista ja näkemystä prosessin aikana.

10.3 Pohdintaa päiväkodin toiminnan kehittämisen näkökulmasta

Aineistosta nousi esille se, että vanhemmilla on erilaisia tarpeita. Toiset esimerkiksi halusivat enemmän kehityskeskusteluja kun toiset. Koska vanhempien tarpeet ovat erilaisia, päiväkodissa voitaisiin miettiä sitä, kuinka kehittää kasvatuskumppanuutta vielä lisää vanhempien ja perheiden yksilöllisiin tarpeisiin sopiviksi. Esimerkiksi jotkut vanhemmat toivovat enemmän

keskustelua lapsen kehityksestä, toisten mielestä kaksi keskustelua vuodessa on riittävästi. Voisiko keskusteluja tarjota enemmän niille perheille ja vanhemmille, jotka kokevat sen tarpeelliseksi? Esimerkiksi siten, että ylimääräisiä keskusteluja tarjottaisiin tiettyyn aikaan vuodesta ja ne vanhemmat, jotka keskustelua haluavat voivat varata sopivan ajan.

Yksi vanhemmista kertoo, että hoitajien kanssa on sovittu, että päivän kuulumisten tulee olla muutakin kuin päivän rutiineja, kuten oivalluksia, leikkejä, ilonaiheita ja niin edelleen. Nämä ovat juuri niitä asioita, joita vanhemmat yleisestikin toivoivat kuulevansa. Jäimme pohtimaan täytyykö vanhemman itse vaatia erilaista tietoa, jotta sitä saa? Jos asia on näin toivomme, että opinnäytetyömme myötä päivästä ja sen sisällöstä tiedottaminen laajenisi koskemaan erilaisia asioita ja kaikkia perheitä. Aineistosta kuitenkin nousee selkeästi esille, että vanhemmat haluavat kattavampaa tietoa kuin päivän rutiinit, vaikka pelkästään niistäkin tiedottaminen koettiin tärkeäksi.

Aineistosta nousi esiin päivän sisältöön ja siitä tiedottamiseen liittyen se, että eri ryhmien välillä on eroja. Osa vanhemmista kertoi, että päiväkodissa lapsen jokaisesta päivästä kirjoitetaan lappu, johon kirjataan muun muassa syömiset ja nukkumiset. Kaikissa ryhmissä tällaista käytäntöä ei vaikuttanut olevan, sillä osa vanhemmista toivoi, että laput olisivat yleisemminkin käytössä. Vastaavasti ryhmän yhteiseen tekemiseen liittyvää viikkotiedotetta osa vanhemmista toivoi useammin nähtäville.

Lappukäytäntöjen kehittäminen voisi helpottaa tiedon jakamista vanhemmille erityisesti silloin, kun lapsen oman ryhmän hoitaja ei ole paikalla lasta haettaessa. Näin vanhemmat voisivat saada tietoa lapsensa päivän sisällöstä myös oma-aloitteisesti tutustumalla päiväkodissa oleviin päivä- ja viikkotiedotteisiin. Päivätiedotteesta selviää lapsen päivän rutiinit ja viikkotiedotteesta koko ryhmän tekemiset. Erilaiset lappukäytännöt mahdollistavat näin myös perheiden yksilöllistä huomioimista. Silloin tietoa olisi tarjolla niille perheille, jotka sitä haluavat.

Toisaalta tiedotuskäytäntöjen kehittäminen ja vanhempien yksilöllinen huomioiminen ovat riippuvaisia niistä resursseista, joita päiväkodilla on. Esimerkiksi ehtivätkö työntekijät kirjaamaan toimintaa vanhempien nähtäville ja onko mahdollista irrottaa työntekijää useammin käytäviä kasvatustiedotuksia varten. Päiväkodissa kuitenkin voitaisiin ehkä eri tavalla levittää toisissa ryhmissä hyviksi havaittuja tiedottamisen muotoja ja lappukäytäntöjä. Pitää toki muistaa, että kaikki lappukäytännöt eivät sovi kaikkiin ryhmiin. Se, mikä on luontevaa yhdessä ryhmässä, ei välttämättä sitä ole toisessa ryhmässä.

Aineistosta nousi ehdotuksena myös netin hyödyntäminen lapsen päivästä ja päiväkodin arjesta tiedottamisen välineenä. Tämäkin on varmasti resurssikysymys niin työntekijöiden ajan,

panostuksen ja kenties rahoituksenkin osalta. Pohdimme, että jos ajatusta haluaa kehittää, siinä voisi hyödyntää myös opiskelijoiden panosta. Opiskelijat voisivat esimerkiksi videoida ja kuvata päiväkodin arkea osana harjoitteluaan.

Kaiken kaikkiaan tiedon jakaminen eri ryhmien välillä on varmaankin sellainen asia, mitä päiväkodin henkilökunnan tulisi yhdessä pohtia, on kyse sitten käytäntöjen jakamisesta tai lapsen päivästä kertomisesta. Emme tiedä onko päiväkodilla käytössä niin sanottu kiertävä käytäntö, jossa jokainen työntekijä pääsee välillä toiseen ryhmään. Tällöin tiedonkulku eri ryhmien välillä olisi luontevaa. Erityisesti käytänteiden jakaminen voisi olla helpompaa ja joustavampaa.

Aineistosta nousi esiin toive siitä, että työntekijä olisi ottamassa lasta vastaan, kun häntä tuodaan hoitoon. Toiveena nousi myös se, että työntekijät kiinnittäisivät enemmän huomiota itsensä esittelyyn, koska kaikkien nimiä ei kuitenkaan voi heti muistaa. On perhe asiakkaana uusi tai vanha, on tärkeää, kuinka lapsi ja vanhemmat kohdataan ja otetaan vastaan kaikissa tilanteissa. Uusien perheiden kanssa yhteistyön kannalta on tärkeää myös muiden kuin oman ryhmän hoitajien panos. Esimerkiksi itsensä esittelyyn ja perheen vastaanottamiseen tulisi kiinnittää huomiota koko työyhteisön osalta. Tämä vaikuttaa vanhempien luottamuksen syntymiseen ja sitä kautta myös lapsen ja työntekijän väliseen suhteeseen.

Opinnäytetyöprosessimme aikana olemme useampaan otteeseen pohtineet työelämän kiirettä ja työn vaatimuksien lisääntymistä. Työmme edetessä olemme pohtineet, kuinka kiire vaikuttaa myös päiväkodin henkilökuntaan. Asiasta on myös julkisuudessa käyty paljon keskustelua viime aikoina. Pohdimme, että voisi olla myös hyvä opinnäytetyön aihe, miten päiväkodin henkilökunta pystyisi paremmin vastaamaan haasteisiin ja samalla huolehtimaan itsestään uupumatta.

Koemme saaneemme paljon tietoa siitä, miten päiväkodin ja vanhempien yhteistyötä voitaisiin vielä kehittää. Toisaalta suuri osa vanhemmista koki päiväkodin hyväksi, jotkut jopa loistavaksi, mikä osoittaa, että päiväkodissa on onnistuttu luomaan hyvät suhteet vanhempiin ja sitä kautta päästy kasvatuskumppanuudessa eteenpäin. Toivomme, että opinnäytetyömme ja siinä esiin tulleet kehittämisenäkökulmat herättävät ajatuksia ja sitä kautta kasvatuskumppanuus kehittyisi päiväkotiki Aarteessa edelleen.

Opinnäytetyömme pohjalta kasvatuskumppanuus päiväkotiki Aarteessa näyttäisi onnistuneen varsin hyvin. Jo tehty kehittämistyö on tuottanut tulosta, vaikka joitakin kehittämiskohteita vielä onkin. Toisaalta pitää muistaa, että kaikessahan on aina parannettavaa. Siksi kehittämistyötä tehdessä täytyy tarkastella myös koko kokonaisuutta, ettei epähuomiossa joku muu tärkeä asia jää huomioimatta ja kehittämättä.

Toisaalta voi miettiä, voiko kasvatuskumppanuudessa ja sen toteuttamisessa aina onnistua. Perheiden ja lasten tarpeet ovat erilaisia ja toisten kanssa onnistutaan paremmin kuin toisten. Lapsen näkökulmasta kasvatuskumppanuus on onnistuessaan sitä, että päiväkodin työntekijät ja vanhemmat luottavat toisiinsa ja ponnistelevat yhdessä lapsen parhaaksi. Lapsi tulee kokonaisvaltaisesti nähdyksi ja kuulluksi niin vanhempiensa kuin työntekijöiden näkemysten ja kokemusten kautta. Lapsi huomioidaan yksilönä ja häntä kuullaan ja kuunnellaan sekä omana itsenään että ikätovereittansa joukossa osana ryhmää.

LÄHTEET

- Aaltonen, M. Ojanen, T. Sivèn, T. Vihunen, R. Vilèn, M. 1999. Lapsen aika. 1.-3. painos. Juva: Wsoy-Kirjapainoyksikkö.
- Alasuutari, M. 2003. Kuka lasta kasvattaa?. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Alasuutari, P. 1994. Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino
- Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset. 2008. Päiväkoti Aarre.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja kirjoita. 1.-2. painos. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Hirvilampi, C. 2002. Kohti vahvaa vanhemmuutta. Lastentarhanopettajien käsityksiä vanhemmuuden tukemisesta päiväkodissa. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.
- Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila-Haapakoski, S. & Nivala, V. 1998. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Härkönen, U. 2003. Mitä termit varhaiskasvatus ja esiopetus tarkoittavat? Joensuun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunnan tutkimuksia N:o 86. [Pdf-dokumentti] < <http://joyx.joensuu.fi/~uharkone/verkot/tutkimus2003.pdf> > (Viitattu 17.9.2008)
- Järvinen, K. & Kolbe, L. 2002. Murros mahdollisuutena. Teoksessa K. Järvinen & L. Kolbe (toim.) Onks ketään kotona? Kasvatuksen suuntaa etsimässä. Pieksämäki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 7-34.
- Kalliala, M. 2002. Lapsuus pelissä, lapsuus leikissä. Teoksessa K. Järvinen & L. Kolbe (toim.) Onks ketään kotona? Kasvatuksen suuntaa etsimässä. Pieksämäki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 95-154.
- Karila, K. 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa M. Alasuutari, M. Hännikäinen, K. Karila, A. R. Nummenmaa & H. Rasku-Puttonen (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Gummerus kirjapaino Oy. 91-110.
- Karila, K., Kinos, J. & Virtanen, J. 2001. Varhaiskasvatus muuttuvassa yhteiskunnassa. Teoksessa K. Karila, J. Kinos & Virtanen, J. (toim.) Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Juva: Bookwell. 13-24.
- Karila, K. & Puroila, A-M. 2001. Bronfenbrennerin ekologinen teoria. Teoksessa K. Karila, J. Kinos & J. Virtanen (toim.) Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Juva: Bookwell. 204-226.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2007. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kaskela, M. & Kronqvist, E-L. 2007. Niin ainutlaatuinen. Näkökulmia lapsen yksilölliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Jyväskylä: Gummerus.
- Kasvatuskumppanuus. 2006. [www-dokumentti] < <http://varttua.stakes.fi/FI/Sisallot/kasvatuskumppanuus/index.htm> > (Viitattu 14.4.2008)
- Kasvatuskumppanuus ammatillisuutena. 2006. [www-dokumentti] < http://varttua.stakes.fi/FI/Sisallot/kasvatuskumppanuus/kk+ammattillisuutena/KK_ammattillisuutena.htm > (Viitattu 14.4.08)

Keravan päivähoidon alueanalyysi 2007. Keravan kaupunki. Kasvatus- ja opetusvirasto. Päivähoito 4/2007.

Keravan varhaiskasvatussuunnitelma. 2005. Kasvatus- ja opetusvirasto päivähoito 10/2005. Kerava.

Kinnunen, S. 2003. Anna mun olla lapsi. Kirjapaja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kinnunen, U. & Mauno, S. 2002. Työ ja perhe-elämä vanhempien ja lasten näkökulmasta. Teoksessa U. Kinnunen & A. Rönkä (toim.) Perhe ja vanhemmuus. Suomalaisen perhe-elämä ja sen tukeminen. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy. 99-118.

Kinnunen, U & Rönkä, A. 2002. Perhe ja vanhemmuus. Suomalaisen perhe-elämä ja sen tukeminen. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Kristeri, I. 1999. Näe minut. Vanhemmuus ja lapsen kohtaaminen. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Kristeri, I. 2002. Vahvaan vanhemmuuteen. Hämeenlinna: Kirjapaja Oy.

Koivunen, M. 2005. "Yhdessä yritetään kasvattaa lasta". Vanhempien käsityksiä kasvatuksesta ja kasvatuskumppanuudesta. Tampereen yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Varhaiskasvatuksen yksikkö. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma.

Koskinen, H. Lasten lukumäärä. Vastaanottaja Taskila S. Lähetetty 15.10.2008 (viitattu 15.10.2008). Yksityinen sähköpostiviesti.

L 36/1973 = Laki lasten päivähoidosta. Finlex. [www-dokumentti] < <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=laki%20lasten%20p%C3%A4iv%C3%A4hoidosta> > (Viitattu 11.9.2008)

Leino, A. 2006. Kasvatuskumppanuus päivähoidossa. Vanhempien ja lastentarhanopettajien näkemyksiä ja kokemuksia lapsikohtaisista hoito- ja kasvatussuunnitelmakeskusteluista. Helsingin yliopisto. Soveltavan kasvatustieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Metsämuuronen, J. 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia-sarja 4. 3. uudistettu painos. International Methelp Ky. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Määttä, P. 1999. Perhe asiantuntijana. Erityiskasvatuksen ja kuntoutuksen käytännöt. Atena kustannus. Jyväskylä: Gummerus.

Päiväkoti Aarre. 2008. [www-dokumentti] < http://www.kerava.fi/paivakoti_aarre.asp > (Viitattu 27.4.2008)

Teemoittelu. [www-dokumentti] < <http://193.167.122.14/Opari/ontTukiLaadullTeemoittelu.aspx> > (Viitattu 30.9.2008)

Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön julkaisu 2002:9.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. Stakes. Oppaita 56. Saarijärvi: Gummerus.

Varhaiskasvatussuunnitelma toimintavuodelle 2007-2008. Päiväkoti Aarre.

Vilkkä, H. 2005. Tutki ja kehitä. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Vilkkä, H. 2006. Tutki ja havainnoi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

KUVIOT

Kuvio 1: Kasvatuskumppanuus ekologisen teorian näkökulmasta Hujalan ym. (1998) pohjalta Virve Koponen ja Sari Taskila 2008	20
---	----

LIITTEET

Liite 1: Tutkimuslupa.....	69
Liite 2: Keravan kaupungin organisaatiokaavio.....	71
Liite 3: Saatekirje vanhemmille kevät 2008.....	72
Liite 4: Kyselylomake vanhemmille kevät 2008.....	73
Liite 5: Saatekirje vanhemmille syksy 2008.....	77
Liite 6: Kyselylomake vanhemmille syksy 2008.....	78
Liite 7: Työntekijöiden kyselylomake.....	81

KERAVAN KAUPUNKI
Kasvatus- ja opetusvirasto
Päivähoito-osasto
Päivähoidon johtaja

PÄÄTÖSPÖYTÄKIRJA
7.4.2008

§ 32/2008

Sivu
1(2)

Pysyvästi säilytettävä
 Määräajan säilytettävä

TUTKIMUSLUVAN MYÖNTÄMINEN

Tikkurilan Laureassa sosionomia opiskelevat Sari Taskila ja Virve Koponen anovat 7.4.2008 saapuneella kirjeellä lupaa tehdä opinnäytetyöt aiheesta kasvatuskumppanuus. Tutkimukset toteutetaan kyselylomakkeella. Haastateltavina olisivat työntekijät sekä lasten vanhemmat. Anojien tulee sopia päiväkodin johtajan kanssa käytännön järjestelyistä ennen tutkimuksen tekemistä.

Päätös Myönnän Sari Taskilalle ja Virve Kuposelle heidän anomansa tutkimusluvut. Mahdollisista käytännönjärjestelyistä tulee anojien sopia päiväkodin johtajan kanssa.

Tutkimustulokset pyydetään toimittamaan päivähoito-osastolle.

**Päätöksen
allekirjoitus**

Anneli Rautiainen
Päivähoidon johtaja

Pöytäkirja nähtävillä Päivähoito-osasto 9.5.2008

Tiedoksi Asianosaiset: Sari Taskila ja Virve Koponen
Muut tiedoksisajaat: päiväkodin johtajat

**Tiedoksianto
asianosaiselle**

Tämä päätös on
 lähetetty tiedoksi kirjeellä

luovutettu asianosaiselle

Päiväys 10.4.2008

Tiedoksiantaja

Maarit Karén

Asianosaisen allekirjoitus

KERAVAN KAUPUNKI
Kasvatus- ja opetusvirasto
Päivähoito-osasto
Päivähoidon johtaja

PÄÄTÖSPÖYTÄKIRJA
7.4.2008

§ 32/2008

Sivu
2(2)

Pysyvästi säilytettävä
 Määräajan säilytettävä

Oikaisuvaatimus-
ohjeet

Oikaisuvaatimusviranomaisen
Kasvatus- ja opetuslautakunta,
PL 123,
04201 Kerava

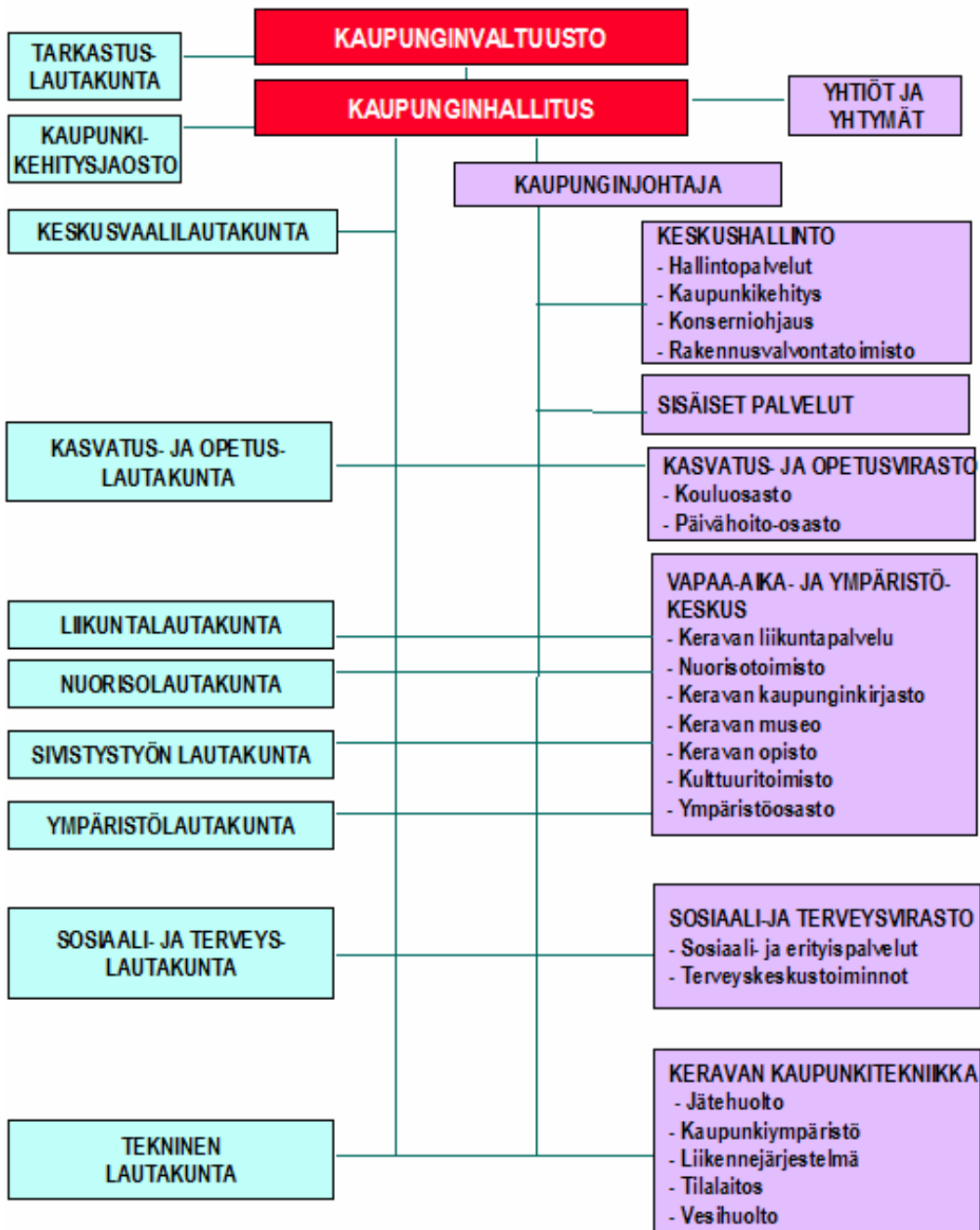
Käyntiosoite: Kauppakaari 1 B

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei oteta huomioon määräaikaa laskettaessa. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua pöytäkirjaotteen lähettämisestä tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava. Oikaisuvaatimusasiakirjat on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä viraston aukioloajan päättymiseen mennessä.

KAUPUNGIN ORGANISAATIO 2005

HYVÄT LASTEN VANHEMMAT!

Olemme sosionomiopiskelijoita Tikkurilan Laurea-ammattikorkeakoulusta ja olemme tekemässä tutkielmatyypistä opinnäytetyötä päiväkotia Aarteeseen. Aiheenamme on kasvatuskumppanuus, jonka olemme rajanneet koskemaan työntekijöiden ja henkilökunnan välistä yhteistyötä.

Päiväkotia Aarteella on ollut vuoden 2007–2008 teemana kasvatuskumppanuus. Haluaisimme saada tietoa siitä, miten kasvatuskumppanuus on mielestänne tänä aikana toteutunut ja miten sitä voitaisiin edelleen kehittää. Tutkimuksen tuloksia käytetään päiväkotia Aarteessa vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön kehittämiseen. Tämän vuoksi vastauksenne ovat ensiarvoisen tärkeitä.

Kyselylomakkeen lopussa kysymme halukkuuttanne osallistua mahdolliseen lyhyeen haastatteluuun. Tässä yhteydessä kysymme myös yhteystietojanne. Emme välttämättä ota yhteyttä kaikkiin yhteystietonsa antaneisiin ja haastattelut teemme vain tarvittaessa. Yhteystietojanne ei käytetä muuhun tarkoitukseen. Käsittelemme vastauksenne luottamuksellisesti ja nimettömästi siten, että vastaajia ei voi missään vaiheessa tunnistaa.

Opinnäytetyöllemme tutkimusluvan (§ 32/2008) on myöntänyt päivähoidon johtaja Anneli Rautiainen. Opinnäytetyömme valmistuttua esittelemme tutkielman tulokset päiväkotia Aarteessa.

Toivomme, että palautatte kyselyn 28.5. mennessä. Kyselyt voi palauttaa päiväkotia Aarteeseen palautuslaatikkoon. Yhteystietolomake palautetaan erikseen omaan laatikkoonsa. Mahdolliset haastattelut ja yhteydenotot on tarkoitus toteuttaa syksyllä 2008.

Vastaamme mielellämme tutkimusta ja kyselylomaketta koskeviin kysymyksiinne.

Ystävällisin terveisin,

Virve Koponen
virve.koponen@laurea.fi

Sari Taskila
sari.taskila@laurea.fi

KYSELYLOMAKE

Vastaathan alla oleviin kysymyksiin. Voit jatkaa tarvittaessa paperin toiselle puolelle. Näin tehdesi muista kuitenkin merkitä kysymyksen numero vastauksen alkuun.

Kasvatuskumppanuudessa korostetaan vanhempien oman lapsen tuntemusta. Vanhempien mielipiteet, näkemykset ja toiveet tulee ottaa entistä enemmän huomioon jo lapsen varhaiskasvatuspolkua suunniteltaessa sekä toteutettaessa. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on, että koti ja päivähoito ovat hyvässä vuorovaikutuksessa keskenään. (Kaskela & Kekkonen 2007.)

1. Mitä kasvatuskumppanuus mielestänne on?

2. Miten päiväkodin henkilökunta on käsitellyt kasvatuskumppanuutta kanssanne?

3. Mitkä seikat mielestänne vaikuttavat teidän ja päiväkodin välisen yhteistyön sujuvuuteen?

4. Miten yhteistyötä päiväkodin kanssa voitaisiin parantaa?

5. Miten henkilökunta kohtaa teidät lapsenne vanhempana eri tilanteissa?

6. Missä määrin tiedätte lapsenne hoitopäivän sisällöstä?

7. Mistä asioista lapsenne hoitopäivässä haluaisitte tietää lisää? Miten haluaisitte tiedon saada?

8. Miten päivähoidossa huomioidaan näkemyksenne lapsenne kasvatukseen liittyvissä asioissa? Perustelkaa vastauksenne.

9. Miten näkemyksenne voitaisiin huomioida vielä paremmin?

10. Miten lapsenne tarpeet tulevat huomioiduksi päiväkodin arjessa? (lapsesi kertomana, oma näkemyksenne)

11. Millaista apua ja tukea koette tarvitsevanne lapsenne kasvatusta koskevissa asioissa päiväkodilta ja päiväkodin henkilökunnalta?

12. Vastaako päiväkotit näihin tarpeisiin? Jos ei, millaista tukea toivoisitte saavanne?

**VASTAUKSENNE OVAT MEILLE JA PÄIVÄKODILLE HYVIN TÄRKEITÄ!
KIITOS VAIVANNÄÖSTÄNNE!**

YHTEYSTIETOLOMAKE

Opinnäytetyömme pääasiallinen aineisto on kyselyvastaukset, jotka käsitellään täysin nimettömästi. Aineisto analysoidaan syksyllä 2008. Tarvittaessa teemme kyselyvastausten lisäksi lyhyitä haastatteluja. Emme välttämättä ota kaikkiin yhteystietonsa antaneisiin yhteyttä. Haastatteluaineiston tuloksia käytetään kyselyvastausten tavoin päiväkotia Aarteen toiminnan kehittämiseen. Haastatteluun osallistuminen on täysin vapaaehtoista yhteystietojen antamisen jälkeenkin.

Minuun saa tarvittaessa ottaa yhteyttä mahdollisen lyhyen haastattelun puitteissa

Yhteystiedot:

Nimi _____
Puhelinnumero _____
Sähköposti _____

**YHTEYSTIETOLOMAKE PALAUTETAAN ERI LAATIKKON KUIN KYSELYLOMAKE!
HYVÄÄ JA AURINKOISTA KESÄÄ!**

HYVÄT LASTEN VANHEMMAT!

Olemme sosionomiopiskelijoita Tikkurilan Laurea-ammattikorkeakoulusta ja olemme tekemässä tutkielmatyypistä opinnäytetyötä päiväkotia Aarteeseen. Aiheenamme on kasvatuskumppanuus, jonka olemme rajanneet koskemaan työntekijöiden ja henkilökunnan välistä yhteistyötä.

Tutkimuksen tuloksia käytetään vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön kehittämiseen päiväkotia Aarteessa. Kyselyihin vastaamalla autatte kehittämään päiväkotia Aarteen toimintaa, jotta se vastaisi vieläkin paremmin teidän ja lapsenne tarpeisiin. Tämän vuoksi **vastauksenne ovat ensiarvoisen tärkeitä**. Käsittelemme vastauksenne luottamuksellisesti ja nimettömästi siten, että vastaajia ei voi missään vaiheessa tunnistaa.

Toteutimme tämän saman kyselyn päiväkotia Aarteessa keväällä 2008. Alhaisen vastausprosentin vuoksi laitamme kyselyn uudestaan. Mikäli olet kyselyyn jo vastannut, sinun ei tarvitse vastata uudestaan.

Opinnäytetyöllemme tutkimusluvan (§ 32/2008) on myöntänyt päivähoidon johtaja Anneli Rautiainen. Opinnäytetyömme valmistuttua esittelemme tutkielman tulokset päiväkotia Aarteessa.

Toivomme, että palautatte kyselyn 24.9. mennessä. Kyselyt voi palauttaa päiväkotia Aarteeseen palautuslaatikkoon.

Vastaamme mielellämme tutkimusta ja kyselylomaketta koskeviin kysymyksiinne.

Ystävällisin terveisin,

Virve Koponen
virve.koponen@laurea.fi

Sari Taskila
sari.taskila@laurea.fi

KYSELYLOMAKE

Vastaathan alla oleviin kysymyksiin. Voit jatkaa tarvittaessa paperin toiselle puolelle. Näin tehdesi muista kuitenkin merkitä kysymyksen numero vastauksen alkuun.

TAUSTATIEDOT

Milloin lapsenne hoitosuhde on alkanut? (kk, v)

KYSYMYKSET

Kasvatuskumppanuudessa korostetaan vanhempien oman lapsen tuntemusta. Vanhempien mielipiteet, näkemykset ja toiveet tulee ottaa entistä enemmän huomioon jo lapsen varhaiskasvatuspolkua suunniteltaessa sekä toteutettaessa. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on, että koti ja päivähoito ovat hyvässä vuorovaikutuksessa keskenään. (Kaskela & Kekkonen 2007.)

1. Mitä kasvatuskumppanuus mielestänne on?

2. Miten päiväkodin henkilökunta on käsitellyt kasvatuskumppanuutta kanssanne?

3. Mitkä seikat mielestänne vaikuttavat teidän ja päiväkodin välisen yhteistyön sujuvuuteen?

4. Miten yhteistyötä päiväkodin kanssa voitaisiin parantaa?

5. Miten henkilökunta kohtaa teidät lapsenne vanhempana eri tilanteissa?

6. Missä määrin tiedätte lapsenne hoitopäivän sisällöstä?

7. Mistä asioista lapsenne hoitopäivässä haluaisitte tietää lisää? Miten haluaisitte tiedon saada?

8. Miten päivähoidossa huomioidaan näkemyksenne lapsenne kasvatukseen liittyvissä asioissa?
Perustelkaa vastauksenne.

9. Miten näkemyksenne voitaisiin huomioida vielä paremmin?

10. Miten lapsenne tarpeet tulevat huomioiduksi päiväkodin arjessa? (lapsesi kertomana, oma näkemyksenne)

11. Millaista apua ja tukea koette tarvitsevanne lapsenne kasvatusta koskevissa asioissa päiväkodilta ja päiväkodin henkilökunnalta?

12. Vastaako päiväkotit näihin tarpeisiin? Jos ei, millaista tukea toivoisitte saavanne?

**VASTAUKSENNE OVAT MEILLE JA PÄIVÄKODILLE HYVIN TÄRKEITÄ!
KIITOS VAIVANNÄÖSTÄNNE!**

KYSELYLOMAKE

Vastaa alla oleviin kysymyksiin. Jatka tarvittaessa paperin toiselle puolelle. Näin tehdessäsi muista merkitä kysymyksen numero vastauksen alkuun. Kohdassa 1 ympyröi oikea vaihtoehto ja täydennä tarvittaessa. Kohtaan 2 kirjoita nykyinen tutkintosi.

TAUSTATIEDOT

1. Ammattinimike:

Lastentarhanopettaja

Lastenhoitaja

Muu, mikä? _____

2. Koulutus/Tutkinto:

KYSYMYKSET

3. Mitä kasvatuskumppanuus mielestäsi on?

4. Mitä ammatillinen vuorovaikutus mielestäsi on?

5. Miten kasvatuskumppanuus näkyy päiväkodin arjessa?

6. Miten kasvatuskumppanuus on mielestäsi onnistunut vanhempien kanssa? Perustele vastauksesi.

7. Mitkä tekijät mielestäsi vaikuttavat kasvatuskumppanuuden onnistumiseen?

8. Miten lasta kuullaan ja hänen mielipiteitään huomioidaan päiväkodin ja vanhempien välisessä kasvatuskumppanuudessa?

9. Minkälaisia haasteita ja tarpeita perheillä mielestäsi on?

10. Pystytäänkö mielestäsi perheiden haasteisiin ja tarpeisiin vastaamaan?

11. Arvioi miten kasvatuskumppanuus on kehittynyt päiväkotia Aarteessa kuluneen toimintakauden aikana?
